

135 753

**OKULÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA
UYGULANAN TÜRKÇE DİL ETKİNLİKLERİNİN
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE DAYALI OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Özlem EROL KARAÇAY
(Yüksek Lisans Tezi)
Eskişehir, 2004

**Anadolu Üniversitesi
Merkez Kütüphanesi**

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZÜ

OKULÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA UYGULANAN TÜRKÇE DİL ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE DAYALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Özlem EROL KARAÇAY

İlköğretim Anabilim Dalı Okulöncesi Öğretmenliği Programı

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ocak 2004

Danışman: Prof. Dr. Şefik YAŞAR

Okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlarda belirlenen hedeflere çeşitli etkinliklerle ulaşılır. Bu etkinliklerden biri de Türkçe dil etkinlikleridir. Türkçe dil etkinlikleri çocuklara Türkçe'yi en iyi şekilde öğretmeyi hedefleyen etkinliklerdir. Bu etkinlikler çocukların yeni sözcükler öğrenerek sözcük dağarcıklarının gelişmesine, sözcükleri doğru ve yerinde kullanabilmelerine, duygu ve düşüncelerini dil aracılığı ile ifade edebilmelerine katkı sağlamaktadır. Bu etkinlik sırasında öğretmen uygun eğitim ortamı hazırlayarak ve tüm çocukların katılımını sağlayarak, çocukları destekler ve onları her yönden geliştirir.

Türkçe dil etkinlikleri çocukların yaratıcılık ve hayal güçlerinin gelişmesine yardımcı olduğu gibi; bir gruba katılmalarına, etkileşimde bulunmalarına, grup içinde konuşma cesareti kazanmalarına, başkalarının haklarına saygı duymalarına, sıralarını beklemeye ve çevre hakkında bilgi sahibi olmalarına da katkı sağlamaktadır. Tüm bu davranışların çocuklara etkili bir biçimde kazandırabilmesinde Türkçe dil etkinliklerinin okulöncesi eğitim kurumlarında etkili biçimde gerçekleştirilmesinin rolü büyüktür.

Bu araştırma, okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanmakta olan Türkçe dil etkinliklerinin öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırma tarama niteliğindedir. Araştırmanın çalışma evrenini, 2001-2002 öğretim yılında Eskişehir il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel 109 okulöncesi ve ilköğretim okullarında görev yapan 183 okulöncesi öğretmeni oluşturmuştur. Ulaşılabilme kolaylığı nedeniyle çalışma evreni aynı zamanda araştırmanın örnekleme olarak alınmıştır.

Araştırmada, veri toplama aracı olarak öğretmenlerin okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlarda yer alan Türkçe dil etkinliklerine ilişkin görüşlerini almak amacıyla 21 sorudan oluşan bir anket formu kullanılmıştır.

Araştırmada verilerin çözümü için önce okulöncesi öğretmenlerinin anket formuna verdikleri yanıtlar bilgisayar ortamında işlenmiştir. Araştırma verilerin çözümlenmesinde, okulöncesi öğretmenlerinin görüşleri sayı ve yüzdeler olarak ifade edildikten sonra aritmetik ortalamaları alınmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular, öğretmenlerin Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili amaçları ve uygulamada dikkat edilecek noktaları göz önünde bulundurduklarını göstermektedir. Buna karşın Türkçe dil etkinliklerinde öğretmenlerin, hikâye anlatımında değişik araç ve gereç kullanma düzeylerinin ise çok yüksek olmadığı görülmüştür. Ayrıca, analiz sonuçlarında öğretmenlerin Türkçe dil etkinliklerinin gerçekleştirilmesi sırasında çocuk sayısının çok olması başta olmak üzere fiziksel koşulların yetersizliği, araç-gereç yetersizliği, çocukların Türkçe dil etkinliklerine yeterince güdülenmemesi ve sınıfta farklı yaş grubunda çocukların bulunması sorunlarıyla az da olsa karşılaştıkları görülmüştür.

ABSTRACT

THE TEACHER-BASED EVALUATION OF TURKISH LANGUAGE ACTIVITIES APPLIED IN PRE-SCHOOL EDUCATION INSTITUTES

Özlem EROL KARACAY

Department of Elementary Education, Pre-school Education Program.

Anadolu University, Graduate School of Educational Sciences, January 2004

Advisor: Prof. Dr. Şefik YAŞAR

The determined objectives of the programs applied in pre-school education institutes are reached through a variety of activities. One of these activities is Turkish language activities. Turkish language activities are the ones which aim to teach Turkish to the children in an effective way. These activities help students enlarge their vocabulary by learning new words, be able to use these words correctly and meaningfully, state their thoughts and opinions via language. During these activities, the teacher supports and develops children in a variety of ways by providing a suitable education environment and letting them participate these activities.

Turkish language activities not only help children develop their creativity and imagination but also help them attend a group, interact with the others, get the courage of speaking in a group, respect others rights, be patient and have information about the environment. The realisation of Turkish language activities in pre-school education institutions is of great role in raising these behaviours in children.

This study was carried out, based on the opinions of the teachers, in order to evaluate Turkish language activities applied in pre-school education institutions.

The study is descriptive. The population of the study is composed of 183 pre-school teachers working for 109 private and state schools under the management of the Ministry of National Education in 2001-2002 education year in Eskişehir. The sampling of the study is the same as the population because of its accessibility.

A 21-question questionnaire as a data collection device was used to get the opinions of the teachers on Turkish language activities applied in the programs of pre-school education institutions.

The responses to the questionnaire were fed into the computer to analyse the data. In analysing the data, the opinions of pre-school teachers were first stated in numbers and percentages and then their arithmetical average value was calculated.

The findings obtained as a result of the study show that teachers consider the important points about the objectives and applications of Turkish language activities. On the other hand, it has been observed that the level of using different methods and device in story-telling is not so high. Further, it has been seen that, in realising the Turkish language activities, the teachers slightly face some problems such as over-population of students in particular, insufficient physical conditions and devices, insufficient motivation of students towards Turkish language activities and classes with children in different age groups.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Özlem EROL KARAÇAY'ın, "Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Türkçe Dil Etkinliklerinin Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi " başlıklı tezi 15/01/2004 tarihinde, aşağıda belirtilen jüri üyeleri tarafından Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca İlköğretim Anabilim Dalı Okulöncesi Öğretmenliği yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

	Adı-Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	: Prof.Dr. Şefik YAŞAR	
Üye	: Prof.Dr. Mustafa SAĞLAM	
Üye	: Yrd.Doç.Dr. Mehmet GÜLTEKİN	

Prof.Dr. İlknur KEÇİK
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Okulöncesi dönem, insan yaşamının hızlı gelişme gösterdiği ve öğrenme kapasitesinin yüksek olduğu kritik bir dönemdir. Uygun fiziksel ve sosyal çevre koşullarında yetişen çocuk daha hızlı ve daha başarılı bir gelişim gösterir. Bu nedenle, çocuğun tüm gelişimsel gereksinimlerinin zamanında karşılanabilmesi ve gelişim alanlarının desteklenebilmesi için okulöncesi eğitim kurumlarında çocuğun gelişim alanlarına uygun ve etkili programların uygulanması gerekir.

Okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlarda belirlenen hedeflere çeşitli etkinliklerle ulaşılır. Bu etkinliklerden biri de Türkçe dil etkinlikleridir. Türkçe dil etkinlikleri sırasında gerçekleştirilen her etkinlik, çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyecek şekilde kullanılır. Bu etkinlik sırasında çocukların tüm gelişim alanları desteklendiği için gelecek yıllardaki başarılarının temeli atılır.

Bu araştırma, okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanmakta olan Türkçe dil etkinliklerinin öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi amacı ile yapılmıştır. Böylece, Türkçe dil etkinliklerinin çocukların gelişim alanlarına olan önemli katkıları vurgulanacaktır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçların ve getirilen önerilerin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın gerçekleştirilmesinde pek çok kişinin katkıları olmuştur. Özellikle çalışmam süresince değerli görüş ve yönlendirmeleriyle katkılarını, sabır ve desteğini esirgemeyen danışman hocam sayın Prof. Dr. Şefik YAŞAR'a teşekkürlerin en büyüğünü borçluyum.

Araştırmama olumlu eleştiri ve önerileri ile katkıda bulunan sayın Prof. Dr. Mustafa SAĞLAM'a teşekkür borçluyum.

Araştırma konusunun belirlenmesi ve veri toplama aracının hazırlanmasında yardımına başvurduğum Prof. Dr. Ersan SÖZER'e, tezimin her aşamasında görüşlerine başvurduğum ve gereksinim duyduğum her konuda bana zaman ayıran Yard. Doç. Dr. Mehmet GÜLTEKİN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Veri toplama araçlarının hazırlanması sırasında uzman görüşüne başvurduğum Öğr. Gr. Özlem Melek KAYA'ya, Öğr. Gr. Berrin DİNÇ'e, Öğr. Gr. Dilek BELET'e ve okulöncesi öğretmenimi arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma süresince her konuda yardımlarını esirgemeyen anneme, babama ve kardeşlerime teşekkür ederim. Ayrıca, çalışmam süresince beni hiç yalnız bırakmayan, her türlü destek ile yardımlarını esirgemeyen eşim TURGUT'a bana gösterdiği sabır ve anlayıştan dolayı sonsuz teşekkür ederim

Ocak, 2004

Özlem EROL KARAÇAY

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZÜ.....	i
ABSTRACT.....	iii
DEĞERLENDİRME KURULU VE ENSTİTÜ ONAYI.....	v
ÖNSÖZ.....	vi
ÖZGEÇMİŞ.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLO LİSTESİ.....	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	2
1.1.1. Türkçe Dil Etkinlikleri.....	11
1.1.1.1. Hikâye Öncesi Etkinlikler.....	12
1.1.1.2. Hikâye Anlatma.....	15
1.1.1.3. Hikâye Sonrası Etkinlikler.....	17
1.1.2. Türkçe Dil Etkinliklerinin Değerlendirilmesi.....	20
1.1.3. Konu İle İlgili Araştırmalar.....	21
1.2. Araştırmanın Amacı.....	23
1.3. Araştırmanın Önemi.....	24
1.4. Sayıtlar.....	25
1.5. Sınırlılıklar.....	25
1.6. Tanımlar.....	25
2. YÖNTEM.....	26
2.1. Araştırma Modeli.....	26
2.2. Evren ve Örneklem.....	26
2.3. Veri Toplama Aracı.....	28
2.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması.....	29
2.5. Verilerin Çözümlemesi.....	30

3. BULGULAR VE YORUMLAR.....	31
3.1. Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinde Amaçlara Yer Verme Derecesine İlişkin Görüşleri.....	31
3.2. Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasına İlişkin Görüşleri.....	34
3.2.1. Öğretmenlerin Hikâye Öncesi Etkinliklere İlişkin Görüşleri.....	34
3.2.1.1. Bilmece Seçiminde ve Sorulmasında Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	35
3.2.1.2. Tekerleme Seçiminde ve Öğretiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	38
3.2.1.1. Şiir Seçiminde ve Öğretiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri	41
3.2.1.2. Parmak Oyunu Seçiminde ve Öğretiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	44
3.2.1.3. Grup Sohbetini Uygulamada Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	49
3.2.2. Öğretmenlerin Hikâye Anlatma Etkinliklerine İlişkin Görüşleri.....	53
3.2.2.1. Hikâye Seçiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	53
3.2.2.2. Hikâye Anlatımı Sırasında Öğretmenlerin Yöntemlerden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri.....	57
3.2.2.3. Hikâye Anlatımı Sırasında Öğretmenlerin Araç ve Gereçlerden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri.....	59
3.2.2.4. Hikâye Anlatımında Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	62
3.2.3. Öğretmenlerin Hikâye Sonrası Etkinliklere İlişkin Görüşleri.....	66
3.2.3.1. Pantomim Seçiminde ve Uygulanmasında Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	66
3.2.3.2. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Seçiminde ve Uygulanmasında Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	70

3.2.3.3. Hikâye Oluşturmada Öğretmenlerin Göz Önünde Buldukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	75
3.3. Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Tekniklere İlişkin Görüşleri.....	78
3.4. Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri.....	81
3.5. Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların Çözümüne Yönelik Önerilere İlişkin Görüşleri.....	84
4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	88
4.1. Sonuçlar.....	88
4.1.1. Türkçe Dil Etkinliklerinin Amaçlarına İlişkin Sonuçlar.....	88
4.1.2. Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasına İlişkin Sonuçlar.....	89
4.1.2.1. Hikâye Öncesi Etkinliklere İlişkin Sonuçlar.....	89
4.1.2.1.1. Bilmece Seçiminde ve Sorulmasında Göz Önünde Bulundurulmuş Noktalara İlişkin Sonuçlar.....	89
4.1.2.1.2. Tekerleme Seçiminde ve Öğretiminde Göz Önünde Bulundurulmuş Noktalara İlişkin Sonuçlar.....	89
4.1.2.1.3. Şiir Seçiminde ve Öğretiminde Göz Önünde Bulundurulmuş Noktalara İlişkin Sonuçlar.....	90
4.1.2.1.4. Parmak Oyunu Seçiminde ve Öğretiminde Göz Önünde Bulundurulmuş Noktalara İlişkin Sonuçlar....	90
4.1.2.1.5. Grup Sohbetinin Uygulamada Göz Önünde Bulundurulmuş Noktalara İlişkin Sonuçlar.....	91
4.1.2.2. Hikâye Anlatma Etkinliklerine İlişkin Sonuçlar.....	91
4.1.2.2.1. Hikâye Seçiminde Göz Önünde Bulundurulmuş Noktalara İlişkin Sonuçlar.....	91
4.1.2.2.2. Hikâye Anlatımı Sırasında Kullanılan Yöntemlere İlişkin Sonuçlar.....	92
4.1.2.2.3. Hikâye Anlatımı Sırasında Kullanılan Araç ve Gereçlere İlişkin Sonuçlar.....	92

4.1.2.2.4. Hikâye Anlatımında Göz Önünde Bulundurulan Noktalara İlişkin Sonuçlar.....	92
4.1.2.2. Hikâye Sonrası Etkinliklere İlişkin Sonuçlar.....	93
4.1.2.3.1. Pantomim Seçiminde ve Uygulanmasında Göz Önünde Bulundurulan Noktalara İlişkin Sonuçlar....	93
4.1.2.3.2. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Seçiminde ve Uygulanmasında Göz Önünde Bulundurulan Noktalara İlişkin Sonuçlar.....	94
4.1.2.3.3. Hikâye Oluşturmada Göz Önünde Bulundurulan Noktalara İlişkin Sonuçlar.....	94
4.1.3. Türkçe Dil Etkinliklerinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Tekniklere İlişkin Sonuçlar.....	95
4.1.4. Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Sonuçlar.....	95
4.1.5. Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların Çözümüne Yönelik Önerilere İlişkin Sonuçlar.....	95
4.2. Öneriler.....	97
4.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	97
4.2.2. İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	97
EKLER.....	99
KAYNAKÇA.....	108

TABLO LİSTESİ

Tablo	Sayfa
1. Uygulanan Anketlerin Geri Dönüşü.....	27
2. Çalışma Evrenine Giren Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri.....	28
3. Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinde Amaçlara Yer Verme Derecesi.....	32
4. Bilmece Seçiminde ve Sorulmasında Öğretmenlerin Göz Önünde Buldukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	35
5. Tekerleme Seçiminde ve Öğretiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Buldukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	39
6. Şiir Seçiminde ve Öğretiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Buldukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	41
7. Parmak Oyunu Seçiminde ve Öğretiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Buldukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	45
8. Grup Sohbetini Uygulamada Öğretmenlerin Göz Önünde Buldukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	50
9. Hikâye Seçiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Buldukları Noktalara İlişkin Görüşleri	54
10. Hikâye Anlatımı Sırasında Öğretmenlerin Yöntemlerden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri.....	58
11. Hikâye Anlatımı Sırasında Öğretmenlerin Araç ve Gereçlerden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri.....	60
12. Hikâye Anlatımında Öğretmenlerin Göz Önünde Buldukları Noktalara İlişkin Görüşler.....	63
13. Pantomim Seçiminde ve Uygulanmasında Öğretmenlerin Göz Önünde Buldukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	67
14. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Seçiminde ve Uygulanmasında Öğretmenlerin Göz Önünde Buldukları Noktalara İlişkin Görüşleri.....	71

15.	Hikâye Oluşturmada Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri.	76
16.	Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Tekniklere İlişkin Görüşleri.....	78
17.	Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasında Karşılaştıkları Sorunlar.....	81
18.	Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasında Karşılaştıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Öneriler.....	85

I. GİRİŞ

Yaşamın ilk yıllarının önemi, eski çağlardan beri üzerinde durulmuş bir konu olmakla birlikte, 20. yüzyılda daha fazla bir önem kazanmıştır (Oktay, 2000, s.185). İnsandaki potansiyelin en üst sınırına kadar geliştirilebilmesi ancak ona erken yaşta sağlanacak fırsatlarla olanaklı olabilir. Bu nedenle, yaşamın ilk yıllarında alınan eğitimin ve geçirilen deneyimlerin çocuğun gelişiminde önemi büyüktür.

Okulöncesi dönemde çocuğa gösterilen sevgi ve güvenle birlikte verilen zihinsel uyarılar, onun çok yönlü gelişimine temel oluşturur. Araştırmacılar, çocuğun zihinsel gelişiminin, onun kalıtımla getirdiği özelliklerin, içinde bulunduğu çevre ile sürekli etkileşimi sonucu oluştuğu ve bu gelişim süreci içinde, çevrenin etkisinin yaşamın ilk yıllarında, daha sonraki yıllara oranla daha etkin ve kalıcı olduğunu belirtmektedirler (Erkan, 1993, s.107; Üstünoğlu, 1987, s.4)

Okulöncesi dönem çocuğun hızlı bir gelişme gösterdiği ve öğrenme kapasitesinin yüksek olduğu kritik bir dönemdir. Gürkan (2000, s.7), erken yaşların çocuğun zekâ, kişilik ve sosyal gelişiminde çok önemli olduğunu ve bu yaşlardaki olumsuz etkilerin sonraki dönemleri de etkilediğini belirterek çocukların büyüme ve gelişmesini destekleyen deneyim fırsatlarının, gelişimin kritik olduğu dönemlerde sağlanmasının önemini vurgulamaktadır.

Uygun ve zengin uyarıcıların bulunduğu fiziksel ve sosyal çevrede, sağlıklı etkileşim ortamında yetişen çocuklar daha hızlı ve başarılı bir gelişim göstermektedir. Bu nedenle, hem evde hem de kurumlarda verilen okulöncesi eğitimin niteliği önemlidir (Aral ve diğerleri, 2000, s.5).

Okulöncesi dönemdeki çocuğun, öncelikle sağlıklı bir bakım ve beslenmeye gereksinimi vardır. Bunun yanında ebeveynleri ile kuracağı duygusal bağ, onun neşeli ve sevgi dolu bir insan olması yönünden önemli bir etkidir.

Okulöncesi eğitim kurumu, çocuğun ailesi dışında karşılaştığı planlı, düzenli, denetimli ve kurallı eğitimin verildiği yerdir. Okulöncesi eğitim kurumlarında çocukların gelişim özelliklerine ve yeteneklerine göre hazırlanan programlar uygulanmaktadır. Okulöncesi eğitim programlarında, çocukların öğrenme ve gelişim ilkelerine paralel olarak geliştirilmiş etkinlikler, temel eğitime ve daha ileri düzeydeki gelişmelere, yaratıcılığa ve öğrenmeye temel olacak niteliktedir (Üstünoğlu, 1987, s.6; Sükan, 1983, s.36).

Okulöncesi eğitim kurumları etkinliklerini, fiziksel gelişim için gerekli sağlıklı bakımın yanı sıra çocuğun bilişsel, devinişsel ve duyuşsal gelişimlerine yardımcı olmak üzere planlar (Oğuzkan ve Oral, 1995, s.4). Bu planları da uygulayacakları eğitim programlarını temel alarak yaparlar. Okulöncesi eğitimde uygulanan programlarda değişik etkinlikler yer almaktadır. Bu etkinliklerden biri de Türkçe dil etkinlikleridir. Türkçe dil etkinlikleri sırasında gerçekleştirilen her etkinlik, çocuğun tüm gelişim alanlarını destekleyecek şekilde kullanılır. Bu etkinlik sırasında çocuğun tüm gelişim alanları desteklendiği için gelecek yıllardaki başarısının temeli atılır. Bu nedenle, okulöncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerin gerçekleştirdikleri Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesi gereklidir. Bu araştırma bu gerekliliğe dayanmaktadır.

1.1. Problem

Okulöncesi dönem, çocuğun hızlı bir gelişme gösterdiği ve öğrenme kapasitesinin en yüksek olduğu bir dönem olmakla birlikte, çocuğun sevgiye ve ilgiye en çok gereksinim duyduğu bir dönemdir. Özellikle ilk üç yıl için hiç bir kurumun, sıcak ve sevgi dolu bir aile ortamının yerini tutamayacağı söylenir. Ancak, 3 yaşından sonra, çocuk yaşlılarıyla birlikte olma ve sosyal becerileri kazanma gereksinimi duymaya başlar. Bu gereksinimlerinin karşılanması için kurumlar devreye girer. Okulöncesi eğitim, dünyanın her ülkesinde önce ailenin sorumluluğunda gerçekleşen bir eğitim sürecidir. Bu sürece devlet, özel kurum, kuruluş ve kişiler destek olmaktadır. Her ülke, kendi ulusal ve yerel olanaklarını kullanarak okulöncesi çocukların daha iyi eğitilmeleri için çaba harcamaktadır. Ülkemizde de okulöncesi eğitime her geçen gün daha fazla

önem verilerek okullaşma oranı arttırılmaya çalışılmaktadır (Oktay, 2000, s.186; Gürkan, 2000, s.4).

İnsan yaşamının önemli bir kesitini oluşturan okulöncesi eğitim, değişik biçimlerde tanımlanmaktadır. Örneğin, Gürkan (2000, s.4) okulöncesi eğitimi şöyle tanımlamaktadır:

0-72 ay çocukların gelişimsel düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı çevre olanakları sağlayan; onların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden gelişimlerini destekleyen; toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan temel eğitim bütünlüğü içinde yer alan bir eğitim sürecidir.

Okulöncesi eğitim, doğumdan altı yaşına kadar olan dönemi, başka bir deyişle, ilköğretime başlayıncaya kadar olan dönemi kapsar. Okulöncesi eğitim, çocuğu ve aileyi merkez alır; çocukların ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda planlanır. Çocukların gelişimlerini buldukları düzeyden çıkartarak onları temel eğitime hazırlar. Bağımsız ve kendine güvenli bir kişilik geliştirmelerine, topluma uyum sağlamalarını kolaylaştıracak temel davranış kazanmalarına yardımcı olur (Yıldır, 1991, s.13; Demiral, 1985, s.17).

Nüfusun hızla artması, kentleşme ve gelir düzeyini yükseltme zorunluluğu okulöncesi eğitimi gerekli kılmaktadır. Ayrıca, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin ortaya çıkardığı yeni ve karmaşık durumlara uyum gereksinimi, insanların yaşamlarının ilk yıllarından başlayarak iyi bir eğitim almalarını gerektirmektedir (Yılmaz, 1996, s.9; Zembat, 1994, s.313)

Yaşamın ilk yılları en kritik yıllardır. Bu yıllarda çocuğa sağlanacak nitelikli bir okulöncesi eğitim onun sonraki yaşamını olumlu etkileyecektir. Bilimsel araştırmalar, çocuğun ileriki yaşama hazırlanmasında ve sahip olduğu gizli yeteneklerinin gelişip yüzeye çıkarılmasında okulöncesi eğitimin ne kadar gerekli ve önemli olduğunu göstermektedir. Pek çok ailenin sahip olduğu olanaklar çocuğun sahip olduğu yetenek ve becerileri harekete geçirmeye yeterli değildir. Anne ve babaların bilgi ve kültür düzeyleri yeterli olsa bile, çocuk gelişimi alanındaki bilgileri ve deneyimleri bir noktada yetersiz kalmaktadır. Çocuklarda var olan yetenekleri harekete geçirmek ise ancak

fiziksel koşulları uygun olan okulöncesi eğitim kurumları ile olanaklıdır (Sözer, 2000, s.122; Gürkan, 2000, s.9; Oktay, 1997, s.42; Ural, 1986, s.14).

Hızlı kalkınmak zorunda olan ülkelerde, nüfusun yarısını oluşturan kadınların iş ve üretim yaşamına girmeleri ile birlikte, küçük çocukların bakımını ve yetiştirilmelerini topluma mal edilmesi, okulöncesi eğitim kurumlarını sosyal bir zorunluluk durumuna getirmiştir (Kantarcıoğlu, 1992, s.56; Gürkan, 1981, s.4).

Okulöncesi eğitim kurumunda çocuk, kendi yaşlılarıyla çeşitli yaşantılar geçirme olanağı bulur. Buradaki yaşantı çocuğa; paylaşmayı, işbirliği yapmayı, başkalarının haklarına saygı göstermeyi, rekabet etmeyi, sorumluluk almayı, kendisine güvenmeyi, kendisini ifade etmeyi ve bağımsız hareket etmeyi öğretir. Okulöncesi eğitim kurumuna devam eden çocuğun toplumsal ve duygusal gelişiminin yanı sıra, uygulanan etkinlikler sonucunda, çocuğun yetenekleri doğrultusunda yaratıcılığı ile anlama, kavrama, bellek, dikkat, problem çözme, düşünce üretebilme yetenekleri de gelişir. Ayrıca, öğretmenleri ve arkadaşları ile kurduğu çeşitli ilişkiler, çocuğun dili anlama ve kullanma yeteneği ile konuşulan dili günlük yaşamda etkin bir biçimde kullanma yeteneğini geliştirir ve sözcük dağarcığını zenginleştirir (Baykan ve Turla, 1994, ss.5-7; Üstünoğlu, 1987, s.6).

Çocuğun okulöncesi eğitim yoluyla kazandığı tüm bu toplumsal tutum, davranış ve alışkanlıklar, edindiği el becerileri, eğitimsel ve zihinsel becerilerle dil yeteneği ve anlatım gücünün artması, özellikle sosyo – ekonomik ve sosyo – kültürel düzeyi düşük aile ortamında yetişen çocukların okula hazırlıklı olmaları, ilköğretime uyumları ve başarılı olmaları açısından önem kazanmaktadır (Üstünoğlu, 1989, s.160; Ülküer, 1987, s.35).

Okulöncesi eğitim kurumlarında birey olarak çocuğun, gelişimsel gereksinimleri ve toplumun istekleri karşılanmaktadır. Nitekim, okulöncesi eğitimin amaçları, Milli Eğitimin genel amaç ve temel özelliklerine uygun olarak şöyle belirlenmiştir (MEB, 1994, s.17):

1. Çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişmelerini, temel alışkanlıklar kazanmalarını sağlamak,

2. Her fırsattan faydalanarak çocukların milli, manevi, ahlâki, kültürel ve insani değerlere bağlılığının gelişmesine yardımcı olmak,
3. Atatürk, millet, vatan ve bayrak sevgisini kazandırmak,
4. Çocukların sorumluluk yüklenmelerini, dürüst, saygılı, nazik ve düzenli olmalarını sağlamak,
5. Çocuğun benlik kavramını geliştirmesine, kendini ifade etmesine, bağımsızlığını kazanmasına ve özdenetimini sağlamasına imkan tanımaktır.

Okulöncesi eğitim kurumlarının başarılı ve verimli olabilmeleri, gereksinimlere, çevreye ve hedeflere uygun olarak hazırlanmış programlı bir çalışmaya bağlı olmaktadır. Bu nedenle, okulöncesi eğitim kurumları için eğitim programı hazırlanmakta ve uygulanmaktadır.

Okulöncesi eğitim programı; sadece eğitim kurumlarının duvarları içine sıkıştırılmış belirli eğitim etkinliklerinin ötesinde, kurum içi ve kurum dışı planlanmış eğitim yaşantıları için gerekli bir sosyal ağ olarak tanımlanabilir (Ülküer, 1986, s.142). Okulöncesi eğitim kurumlarında çocuğun beklenen düzeyde eğitilmesi ve öğretmenin verimli olabilmesi, ancak eğitim programının çok iyi bilinmesi ve uygulanması ile olanaklı olabilir (Aral ve diğerleri, 2000, ss.58– 59).

Okulöncesi eğitim kurumlarında hazırlanan ve uygulanan programların en önemli amacı; 0 – 6 yaş çocukları için uygun bir eğitim ortamı yaratmaktır. Programın etkili bir biçimde uygulanabilmesi için öğretmen öncelikle çocukları tanımalı, onların ilgi ve gereksinimlerini saptamalıdır. Bunun yanı sıra, çocukların okula gelmeden önceki yaşantılarının nasıl olduğu ve ne gibi deneyimler geçirdiklerinin bilinmesi gereklidir (Oğuzkan ve Oral, 1995, s.110). Ayrıca, iyi ve etkili bir okulöncesi programda okul – aile işbirliği gereklidir. Programda çocuklarla çocuklar, öğretmenlerle çocuklar, öğretmenlerle anne babalar arasında duyuşsal ve bilişsel gelişmeyi sağlayıcı bir etkileşim söz konusudur (Oktay, 2000, s.197).

Günümüzde uygulanmakta olan okulöncesi eğitim programları, 0 – 72 aylık çocukların, ev ve kurum ortamlarında tüm gelişim alanları (bilişsel, devinişsel ve duyuşsal) bakımından sağlıklı gelişimlerini desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Program hazırlanırken, çocukların bireysel farklılıkları, gereksinimleri ve eğitim ortamının olanak ve koşulları göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca, programın değişik

uygulamalara yer verecek bir esnekliğe sahip olmasına da dikkat edilmiştir. Bu programda iki farklı gelişim grubu temel alınmıştır:

- 0 – 36 aylık çocuklar için kreş programı
- 36 – 72 aylık çocuklar için okulöncesi eğitim programı

0 – 36 Aylık Çocuklar İçin Kreş Programı: Program 0 – 36 aylık çocukların bilişsel, devinişsel ve duyuşsal gelişim alanlarına ait özellikleri dikkate alınarak; “0 – 12 ay, 13 – 24 ay ve 25 – 36 ay” biçiminde üç ayrı gelişim evresine göre düzenlenmiştir. 0-36 aylık çocuklar için hazırlanan program bu yaş çocukların sağlıklı bakım, beslenme, özbakım becerilerine, bedensel ve ruhsal gelişimlerine katkıda bulunmak amacıyla hazırlanmıştır (MEB, 1994, s.31).

Programın bakım ağırlıklı olduğu kadar eğitsel gelişmeyi de gerçekleştirmeye çalıştığı söylenebilir. Program hazırlanırken 0 – 3 yaş çocuklarının gelişim özellikleri dikkate alınmıştır. 0 – 3 yaş çocuklarının gelişimsel özellikleri programda çizelge halinde gösterilmiştir. Ayrıca, programda, bu yaş çocuklarına kazandırılacak hedef ve hedef davranışlar ile bu hedef davranışları kazandıracak etkinliklere de verilmiştir (Gültekin, 2000, ss.73 – 74).

Programda 0 – 36 aylık çocukların gelişimi desteklemek açısından, çocukla ilgilenecek yetişkinin hangi konulara dikkat etmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu konuları şöyle sıralamak olanaklıdır (MEB, 1994, s.31):

- Çocuk ile doğru iletişim kurma,
- Çevre düzenlemesi,
- Sağlık, güvenlik ve beslenme,
- Duyu eğitimi,
- Beden gelişimi ,
- Tuvalet ve temizlik eğitimi,
- Anne – baba eğitimi.

36 – 72 Aylık Çocuklar İçin Okulöncesi Eğitim Programı: 1994 yılında hazırlanan okulöncesi eğitim programının kullanılmasına ilişkin olarak yapılan araştırmalar ile uygulama ve gözlem sonuçlarına göre, öğretmenlerin programlarda çoğunlukla programa ters düşecek biçimde, konuları amaç edinerek, konu öğretimine dayalı planlar hazırlayıp uyguladıkları belirlenmiştir. Bunun sonucunda, Milli Eğitim Bakanlığı, okulöncesi eğitim programlarının geliştirilmesi ve öğretmenlerin uygulamada karşılaştıkları güçlükleri dikkate alarak öğretmenlerin programı daha iyi anlayabilmeleri ve geleneksel eğitim uygulamalarından uzaklaşmaları için 2002 – 2003 öğretim yılında yeni bir okulöncesi eğitim programı hazırlamıştır (Kandır, 2002, s.10).

Milli Eğitim Bakanlığı Okulöncesi Eğitim Genel Müdürlüğü, çeşitli üniversitelerin öğretim elemanlarından, Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun ilgili birimlerinden katılanların yanı sıra anasınıfı öğretmenlerinden oluşan bir komisyon ile “36 – 72 Aylık Çocuklar İçin Okulöncesi Eğitim Programı” hazırlamıştır (Kandır, 2002, s.10). Komisyon, programı hazırlarken okulöncesi eğitime ilişkin değişik program yaklaşımlarını incelemiş; bu yaklaşımlardaki öğrenme – öğretme ortam ve süreçlerindeki yenilikleri benimsemiştir (MEB, 2002, s.15).

“36 – 72 Aylık Çocuklar İçin Okulöncesi Eğitim Programı”nda yine gelişimsel hedeflere yer verilmiş ve konu öğretimi yerine, konuların eğitim programlarında birer araç olarak kullanılması koşulu getirilmiştir. Bu doğrultuda yeni okulöncesi eğitim programı ile birlikte öğretmenlerin karşılaştıkları güçlükleri giderebilmek için ünite ve buna bağlı olarak konu dağılımını temel alan ünite planı, yönetmelik değişikliği ile kaldırılmış; öğretmenler yıllık ve günlük plan hazırlamakla yükümlü kılınmıştır. Programda bilişsel, devinişsel ve duyuşsal alanlara ilişkin hedefler ayrı başlıklar altında yer almıştır.

Okulöncesi eğitim kurumlarında, bir günde yapılacak pek çok etkinlik vardır. Bu etkinliklerin, günün hangi saatinde yapılacağını ve sürelerini belirlemek için öğretmen tarafından günlük etkinlik programı hazırlanır (Gültekin, 2000, ss.74 – 75). Günlük etkinlik programı hazırlanırken, çocukların yaş ve gelişim düzeyleri saptanır; ilgi ve

gereksinimleri göz önünde bulundurulur. Hareketli ve sakin etkinliklere programda dengeli bir biçimde yer verilir. Program, çocukların ilgi ve gereksinimlerine göre etkinliklerin süresinde ya da sırasında değişiklik yapılacak biçimde esnek hazırlanır. Programda grup etkinliğinin yanı sıra, çocukların tek başlarına ya da kendi seçmiş oldukları arkadaşlarıyla oluşturdukları küçük grup etkinliklerine de yer verilir. Ayrıca, program hazırlanırken okulun fiziksel koşulları göz önünde bulundurulur (Gültekin, 2000, s.84; Oğuzkan ve Oral, 1995, s.112).

Günlük etkinlik programı, üç temel etkinlik grubundan oluşur. Bu etkinlikler şöyle sıralanabilir:

- Rutin etkinlikler,
- Serbest zaman etkinlikleri,
- Grup etkinlikleri.

Rutin Etkinlikler: Her gün aynı şekilde tekrarlanan okula geliş, gidiş, toplanma ve temizlik, kahvaltı ve yemek, uyku ve dinlenme gibi etkinliklere rutin etkinler denir. Rutin etkinliklerle çocuklara düzenlilik ve zaman kavramının verilmesi, tertip, düzen ve temizlik alışkanlığının kazandırılması, sağlıklı beslenme ve görgü kurallarının öğretilmesi, belirli saatlerde yatıp dinlenme gibi temel alışkanlıkların kazandırılması amaçlanmaktadır (Gültekin, 2000, s.79; Acun ve Erten, 1993, ss.34 – 35). Özellikle toplanma ve temizlik etkinliğine katılan çocuklardan, sadece sınıfı toplamaları değil, sorumluluk almaları ve aldıkları sorumluluğu yerine getirmeleri, arkadaşlarıyla etkileşime girerek paylaşma, yardımlaşma, işbirliği yapma ve çevresine duyarlı olma gibi davranışlar geliştirmeleri beklenmektedir (Aral ve diğerleri, 2000, ss.53-54).

Serbest Zaman Etkinlikleri: Serbest zaman etkinlikleri, çocukların birçok seçeneğin sunulduğu bir ortamda ilgi duydukları bir ya da birkaç etkinlikte kendileri seçerek bireysel ya da gruplar halinde katıldıkları çalışmalar ya da oyunlardır. Çocukların yaratmasını ve üretmesini sağlayan bu etkinlikler, onlara kendini ifade etme, bir iş yapma ve üretmenin hazzına varma, yeteneklerinin farkına varma, birlikte iş

yapma gibi bireysel ve sosyal beceriler kazandırır (Gültekin, 2000, s.75; Acun ve Erten, 1993, ss.35 – 36; Yılmaz ve diğerleri, 1989, s.25).

Grup Etkinlikleri: Bu etkinlikler, öğretmen önderliğinde grup halinde yapılan etkinliklerdir. Okulöncesi eğitim programındaki bu etkinlikler Türkçe dil etkinlikleri, oyun etkinlikleri, müzik etkinlikleri, fen ve doğa çalışmaları ile okuma ve yazmaya hazırlık çalışmaları vb. şeklinde sıralanmaktadır.

Türkçe Dil Etkinlikleri: Bu etkinlikler, çocukların dil gelişimlerine, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerine yardım eder. Türkçe dil etkinlikleri üç aşamadan oluşmaktadır. Bunlar, hikâye öncesi etkinlikler, hikâye anlatma ve hikâye sonrası etkinliklerdir.

Hikâye öncesi etkinlikler; tekerlemeler, bilmeceler, şiir, parmak oyunları ve grup sohbetidir. Hikâye öncesi etkinliklere, çocukları hikâye dinlemeye hazır hale getirmek, onların ilgi ve dikkatlerini hikâye üzerine toplamak amacıyla yer verilir. Hikâye anlatmak çocukların düşünme becerilerinin geliştirilmesi ve çevreleri hakkında bilgi sahibi olmaları açısından önemlidir. Hikâye anlatılırken, hikâyenin çekici hale gelmesi için pazen tahta, şimşek kart, kitap, kukla, televizyon şeridi, slayt, tepegöz, kaset çalar, VCD gibi araçlardan biri kullanılır. Hikâye sonrası etkinlikler, yaratıcı drama, pantomim ve hikâye oluşturmaktır. Bu etkinliklerde çocukların yaratıcılık ve hayal güçlerinin geliştirilmesi önemlidir.

Oyun Etkinlikleri: Oyun, özgürce ve kendiliğinden yapılan, haz veren, mutluluk kaynağı olan, çocuğun gelişimini destekleyen ve eğlendiren etkinliktir. Oyun, çocuğun sözcük dağarcığını geliştirerek rahat konuşma ve düşüncelerini açıklama alışkanlığı kazandırır. Çocuk oyun yoluyla soru sormayı, yeni bilgiler edinmeyi, nesnelere tanımayı ve adlandırmayı, nesnelere işlevlerini kavramayı ve onları kullanmayı öğrenir. Aynı zamanda, çocuk yardımlaşmayı, paylaşmayı, kendi haklarını, başkalarının haklarına saygılı olmayı ve sosyal durumlara ilişkin rollerini öğrenir (Aral ve diğerleri, 2001, ss.55 - 56; Razon, 1985, s.58).

Müzik Etkinlikleri: Okulöncesi dönemde, müzik etkinlikleri çocukların dil gelişimlerine ve kendilerini ifade etmelerine yardım eder. Ayrıca bu etkinlikler, çocukların sosyal uyum kazanmalarını sağladığı gibi, ritme karşı duyarlılık geliştirmelerine de yardımcı olur. Müzik etkinlikleri sırasında; ses dinleme ve ayırt etme, şarkı söyleme, yaratıcı hareket ve dans, ritim çalışmaları ve müzikli öykü oluşturma çalışmalarına yer verilir (Aral ve diğerleri, 2000, s.122; Ürfioğlu, 1985, s.83).

Fen ve Doğa Çalışmaları: Okulöncesi dönemde fen ve doğa çalışmaları sırasında çocuklar, gözlem yapma, doğal çevreleriyle iletişim kurma, soru sorma, sonucu tahmin etme, etkin katılım ve denemeler yapma, neden – sonuç ilişkisini deneyerek ve yaşayarak kavrayabilme ve problem çözebilme davranışları geliştirirler. Okulöncesi eğitim kurumlarında fen ve doğa çalışmalarının planlanması ve geliştirilmesi sırasında, çocukların ilgi ve gereksinimleri göz önünde bulundurulur (Gültekin, 2000, s.76; Bal, 1993, s.146; Yaşar, 1993, s.141; Demiral, 1985, ss.163 – 165).

Okuma ve Yazmaya Hazırlık Çalışmaları: Bu çalışmalar, çocukların ilköğretime hazır hale gelmeleri açısından önemli ve gereklidir. Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında dil gelişiminin önemli bir yeri vardır. Çocuğun yaşantılarıyla ilgili öyküler ve diğer dil çalışmaları bu amaçla kullanılabilir. Çocuklara kitap okunması, onların kitaplara karşı ilgi duymalarına, yeni kavramlar kazanmalarına katkı sağlar. Öğretmen bu çalışmaları planlarken önce hangi kavramı ya da beceriyi kazandıracığını belirlemeli, basitten karmaşığa doğru bir sıra izlemeli ve önceki gözlemlerinden yararlanmalıdır. Ayrıca, her çocuğun gelişim düzeyi ve gereksinimi göz önüne alınmalıdır (Aral ve diğerleri, 2001, s.87; Gültekin, 2000, s.76; Yılmaz ve diğerleri, 1989, s.30).

Günlük etkinlik programında yer verilen tüm bu etkinlikler çocukların gelişimleri açısından önemli yer tutar. Özellikle Türkçe dil etkinlikleri sırasında gerçekleştirilen her etkinlik çocukların tüm gelişimlerini destekleyecek şekilde kullanılır. Bu nedenle bu araştırmada, okulöncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilen Türkçe dil etkinlikleri öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmiştir. Ancak, Türkçe dil etkinlikleri değerlendirilirken, önce Türkçe dil etkinliklerini gerçekleştirirken göz önünde

bulundurulacak noktalar ile Türkçe dil etkinlikleri kapsamına giren diğer etkinlikleri daha ayrıntılı olarak ele almak yerinde olacaktır.

1.1.1. Türkçe Dil Etkinlikleri

Türkçe dil etkinlikleri öğretmen önderliğinde yapılan, tüm çocukların katıldığı ve her gün gerçekleştirilen, çocuklara Türkçe'yi en iyi şekilde öğretmeyi hedefleyen etkinliklerdir (Aral ve diğerleri, 2000, s.113). Türkçe dil etkinlikleri, çocukların yeni sözcükler öğrenerek sözcük dağarcıklarının gelişmesine, sözcükleri doğru ve yerinde kullanabilmelerine, duygu ve düşüncelerini dil aracılığı ile ifade edebilmelerine katkı sağlamaktadır. Ayrıca, bu etkinlikler çocukların yaratıcılık ve hayal güçlerinin gelişmesine yardımcı olduğu gibi; bir gruba katılmalarına, etkileşimde bulunmalarına, grup içinde konuşma cesareti kazanmalarına, başkalarının haklarına saygı duymalarına, sıralarını beklemeye ve çevre hakkında bilgi sahibi olmalarına da katkı sağlamaktadır (Aral ve diğerleri, 2001, s.18; Baykan ve Turla, 1994, s.87; Tür, 1986, s.154).

Türkçe dil etkinliklerinin hedefine ulaşabilmesinde öğretmenin öncelikle Türkçe dil etkinlikleri için uygun bir yer seçmesi ve gerekli düzenlemeyi yapması gerekir. Seçilen yer aydınlık, rahat ve sakin olmalıdır. Çocuklar yarım daire oluşturacak şekilde sandalyelere oturtulabilecekleri gibi, öğretmeni görebilecekleri şekilde yere serilmiş küçük bir kilim ya da halı üzerine de oturtulabilir (Şen, 1989, s.12).

Türkçe dil etkinliklerinde istenilen hedefe ulaşabilmek için, öğretmenin günlük etkinlik programında değişik yöntem ve teknikler kullanması, buna bağlı olarak düzenlemeler yapması gerekmektedir. Öğretmen, Türkçe dil etkinliklerini planlarken aşağıdaki noktalara dikkat etmelidir (Aral ve diğerleri, 2001, s.36; Acun ve Erten, 1993, s.113):

- Her gün hazırlanan günlük planlarda düzenli olarak Türkçe dil etkinliklerine yer verilmelidir.
- Türkçe dil etkinlikleri grup etkinliği olarak planlanmalıdır. Öğretmen bu etkinlikler sırasında çocuklara rehberlik ederken onları etkin hale getirmelidir.

- Türkçe dil etkinlikleri planlanırken kullanılan yöntem ve teknikler, araç – gereçler ve ortamda değişiklikler yapılmalıdır.
- Türkçe dil etkinlikleri, çocukların tüm gelişimlerine katkıda bulunacak şekilde planlanmalıdır.
- Türkçe dil etkinlikleri planlanırken çocukların yaş ve gelişim düzeyleri göz önünde bulundurulmalıdır.
- Sınıftaki çocuk sayısına dikkat edilmelidir.
- Türkçe dil etkinlikleri; o günkü hedefler, hedef davranışlar ve seçilen konuyla bağlantılı olmalı; çocukta yaratıcılık ve hayal gücünün gelişimine destek olacak şekilde planlanmalıdır.

Öğretmen Türkçe dil etkinliklerine katılmak istemeyen çocukları istekli hale getirmelidir. Bunun için de etkinlik sırasında ilgisiz gördüğü çocuklara söz hakkı vermeli, onların hoşlandığı konuları ele almalı ve cesaretlendirici sözcükler kullanmalıdır.

Günlük etkinlik programında, Türkçe dil etkinlikleri üç aşamada planlanır. Bu aşamalar şöyle sıralanabilir (Aral ve diğerleri, 2001, s.36; Acun ve Erten, 1993, s.118):

- Hikâye öncesi etkinlikler,
- Hikâye anlatma,
- Hikâye sonrası etkinlikler.

1.1.1.1. Hikâye Öncesi Etkinlikler

Öğretmen, hikâye anlatma etkinliğine geçmeden önce çocukları hikâye dinlemeye ya da hikâyede geçen herhangi bir şeyin açıklamasını yapmak için hikâye öncesi etkinliklere yer verir (Oğuzkan ve Oral, 1995, s.133; Yılmaz ve diğerleri, 1989, s.26). Hikâye öncesi etkinlikler, genelde çok kısa, basit ve çocuğun anlayarak söyleyebileceği biçimdedir (Aral ve diğerleri, 2000, s.113). Öğretmen o gün ele alınan konuya göre, çocukların ilgi ve isteklerini göz önüne alarak hikâye öncesi etkinliklere yer verir. Bu etkinlikler; tekerlemeler, bilmeceler, şiirler, parmak oyunları ve çocuklarla sohbetir. Bu

etkinliklerin tümüne bir günde yer verilmez. Öğretmen uygun olanlar içinden bir ya da ikisini seçer.

Tekerlemeler: Yarı anlamlı ya da yarı anlamsız sözcüklerden oluşan tekerlemeler, okulöncesi eğitim kurumlarında çocukları eğlendirmek ve Türkçe'yi daha iyi konuşmalarını sağlamak amacıyla kullanılmaktadır (Aral ve diğerleri, 2000, s.113; Oğuzkan ve Oral, 1995, s.133). Okulöncesi dönem çocukları için uygun tekerlemeleri seçerken, onların yaş ve gelişim düzeyleri dikkate alınır. Tekerlemelerin basit ve tekrarlanabilecek uzunlukta olmasına özen gösterilir (Tezcan, 1985, s.58). Tekerlemeler çocuklara ezberletilmez. Tekrarla ezberlemeleri için de baskı yapılmaz. Önemli olan çocuğun dilini kullanması, ritmi hissetmesi ve söylemekten zevk almasıdır. Bu dönemde öğrenmeleri hızlı olduğundan çocuklar bir iki tekrarla tekerlemeleri öğrenirler. Ancak, amaç hiçbir zaman ezberletme olmamalıdır (Tür ve Turla, 1999, s.81). Ülkemizde her bölgeye has değişik tekerlemeler vardır. Öğretmenlerin görev yaptıkları çevrede bunları inceleyip derlemeleri ve etkinlik sırasında kullanmaları Türkçe dil etkinlik uygulamalarını zenginleştirir (Oğuzkan ve Oral, 1995, s.134; Acun ve Erten, 1993, s.102).

Bilmeceler: Bilmeceler bir objenin niteliklerini söyleyerek sonucun veya ait olduğu bütünün bulunmasını amaçlayan ifadelerdir (Aral ve diğerleri, 2001, s.20). Bilmeceler çocukların bilişsel ve duyuşsal gelişimlerine katkı sağlar. Bilmecede verilen ipuçları ile çocuk ipucuna ait bütünleri düşünerek sonuca ulaşır. Bu etkinlik sonucunda çocuğun esnek düşünebilme yeteneğinin yanı sıra parça – bütün ilişkisini kurabilme yeteneği de gelişir. Ayrıca, bilmeceler, çocukların birlikte düşünme ve sonuca ulaşma gibi sosyal davranışlarının gelişmesine de yardımcı olur (Tür ve Turla, 1999, s.91).

Okulöncesi dönemde çocuklar üç yaşından sonra bilmecelere ilgi duymaya başlarlar. Bilmeceler basit, somut ipuçları olan ve çocukların kolay bulabilecekleri yapıda olmalıdır (Tür, 1986, s.155; Tezcan, 1985, s.12). Ayrıca, bilmecelerin o gün işlenen konuya uygun olmasına da özen gösterilir. Bilmece konuları doğa, doğa olayları, bitkiler, hayvanlar, insanlar, organlarımız, eşyalar vb. ile ilgili olabilir. Öğretmen bilmeceyi çocuklara sorduktan sonra biraz bekler, eğer çocuklar yanıtı

bulamazlarsa onlara yol gösterici ipuçları verir, sonuca ulaşmalarına yardımcı olur. Bilmeceler öğretmen tarafından sorulabileceği gibi, çocukların da birbirilerine bilmece sormaları teşvik edilir. Bu arada öğretmen, bilmece sormaya ve yanıtlamaya katılmayan çocukları istekli kılmaya çalışır. Böylece, çocukların kendilerine olan güvenleri de artırılmış olur (Demiray, 1977, ss. 15-16).

Şiirler: Şiir, duygu ve düşüncelerin ölçülü olarak ifade edilmiş biçimidir. Şiirlerin çocuğun dil gelişimine katkısı büyüktür. Şiir çocuğun belleğinin gelişmesine, olayları kavramasına ve Türkçe'yi güzel konuşmasına yardımcı olur (Acun ve Erten, 1993, s.103). Günlük etkinlik programında yer verilen şiirler kısa, basit ve anlaşılır olmalıdır. Ayrıca, şiirlerin hedef, hedef davranışlar ve konu ile bağlantılı olmasına da dikkat edilir (Aral ve diğerleri, 2000, s.114; Oğuzkan ve Oral, 1995, s.136). Şiirde anlaşılması güç sözcükler bulunabilir. Şiirin gereği gibi anlaşılması ve şiirden zevk alınabilmesi için bu sözcükler açıklanır. Yalnız açıklama sırasında önemsiz noktalar üzerinde durulmaz, aksine sadece gerekli noktalar belirtilir (Demiray, 1977, s.38).

Çocuklara şiir bütün olarak öğretilir. Ancak, şiir uzunsa “bütün – parça – bütün tekniği” kullanılır. Başka bir deyişle, şiir önce bütün olarak okunur, sonra parça parça çocuklara tekrar ettirilir. Sonunda yine bütün olarak tekrar okunur (Acun ve Erten, 1993, s.104). Şiirler öğretmenle birlikte okunur ve çocuklara ezberletilmez.

Parmak Oyunları: Parmak oyunları, çocukların bir olayı el, parmak ve kol hareketleri ile canlandırdıkları ve en çok hoşlandıkları etkinliklerden biridir. Parmak oyunlarının sözleri harekete dönük olmalıdır. Çocuğun yaş ve gelişim düzeyi dikkate alınmalıdır. Ayrıca, çocukların dikkat süreleri göz önünde bulundurularak parmak oyunları canlı, hareketli, sözleri çocukların tekrar edebileceği uzunlukta, hareketleri ise kolayca yapabilecekleri biçimde olmalıdır (Aral ve diğerleri, 2001, s.23; Şen, 1989, s.18). Bu etkinlik, çocukların el – göz koordinasyonu kurmalarına yardımcı olduğu gibi yeni sözcükleri öğrenmelerine ve dinleme alışkanlığı kazanmalarına da olanak sağlar (Aral ve diğerleri, 2000, s.114; Tür, 1986, s.155).

Parmak oyunları çocuklara öğretilirken, öğretmenin sözcükleri ve buna bağlı hareketleri ezberlemesi gerekir (Oğuzkan ve Oral, 1995, s.138). Öğretmenin sözleri ile hareketleri arasındaki uyumu gören çocuklar, sözlerle hareketleri uyum içinde kullanacaktır. Öğretmen zaman zaman çocukların kısa bir olayı parmak oyunu ile canlandırmalarına fırsat vermelidir.

Çocuklarla Sohbet: Bu etkinlikte, o günkü eğitim programında saptanan hedef ve hedef davranışları kazandırmak için araç olan konu hakkında karşılıklı soru-yanıt biçiminde çocuklarla sohbet edilir (Aral ve diğerleri, 2000, s.115). Çocukların konuya ilişkin görüşlerini almak için sorulan soruların onların yaşantılarından yola çıkarak sorulması gerekir. Bu, çocukların konuşmalara katılımını kolaylaştırır. Sorulan sorulara çocuklar yanıt vermediklerinde, sorunun iyi anlaşılmadığı düşünülerek soru yeniden farklı bir biçimde sorulmalıdır (Aral ve diğerleri, 2001, s.24). Çocuklarla sohbet edilirken her çocuğa söz hakkı verilmelidir. Konuşmak istemeyen çocuklar zorlanmamalıdır.

Grup sohbetinde öğretmen, konuya göre kaynak kişilerden yararlanabilir. Ancak, bu kaynak kişilerin ne yönde yardım edeceği ve sorumluluklarının neler olacağı önceden saptanmalıdır. Okula davet edilen kaynak kişi, ortamda değişiklik yaratacağından çocukların ilgisini çeker ve konunun daha kolay kavranmasını sağlar. Ayrıca, öğretmen, sohbetle ilgili açıklamaları desteklemek için resim, kart ve canlı örnek gibi araçlardan yararlanabilir.

1.1.1.2. Hikâye Anlatma

Hikâye anlatma okulöncesi eğitim kurumlarında önemli grup etkinliklerinden biridir. Okulöncesi dönem çocuğu araştıracıdır. Çocuk, büyük istek ve enerjiyle içinde bulunduğu dünyanın bir parçası olmaya çalışır. Çocuk öğrenmeye karşı bir istek duyar. Hikâye çocuğun bu isteğini karşılar ve onu neşelendirir (Kantarcıoğlu, 1990, s.127).

Okulöncesi dönem çocukları için hikâye dinlemek büyük bir gereksinim ve zevktir. Hikâye dinlemek, çocukların düşünme becerilerini geliştirir. Çocuklar

dinledikleri hikâyeler hakkında düşünürken, olayların bir sıra halinde geliştiğini, sebep-sonuç ilişkilerini ve mantıklı düşünmeyi öğrenirler. Hikâyeler, çocukların çevre hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlayarak onların hayal kurma becerilerinin zenginleşmesine yardımcı olur. Aynı zamanda, hikâyeler çocukların empati kurma yeteneğinin de gelişmesine katkı sağlar (Dinçer, 1993, s.385).

Algı, dil ve kavram gelişiminin hızlı olduğu okulöncesi dönemde çocuklara sunulan kitaplar, onların gelişim alanlarında önemli etki oluşturmanın yanı sıra, onları yaşamın gerçeklerine de hazırlar (Aral ve Gürsoy, 2000, s.321). Öte yandan, okulöncesi dönem çocukları henüz okuma bilmedikleri halde kitaplar onların kitaba bakışını ve daha sonra okuma ve yazmaya ilgi duyusunu etkiler (Oktay ve Ayçiçeği, 2000, s.13).

Çocuklar kitaba bilinçli olarak iki yaşından sonra ilgi gösterir. Bu yaş çocuklarının kitaplarında, çocuğun tanıdığı cisimlerin, hayvanların, oyuncakların resimleri yer alır. Resimlerin altında bunu açıklayan bir sözcük ya da kısa bir cümle bulunur (Gönen, 1986, s.85). 4 – 5 yaş dönemi çocukların kitaplarında metin çok kısa olur. Resimler ise hareketli, ilginç ve metni açıklayacak anlatım gücüne sahip olmalıdır. 5 – 6 yaş çocukları için hazırlanmış kitaplarda da metin ile resim, sayfa büyüklüğünü eşit oranda paylaşmış olur. Bu yaş çocukları, kendi duygu ve düşüncelerini anlatan resim ve metinlere büyük ilgi duyar (Aral ve Gürsoy, 2000, s.332; Alpay, 1984, s.45).

Okulöncesi dönemde çocuklar çevreleriyle ilgili olayları, hayvanların ve bitkilerin özelliklerini, doğa olaylarını, insan ilişkilerini konu alan hikâyeleri dinlemekten hoşlanırlar. Neyin gerçek, neyin hayal olduğunu tam kestiremeyen küçük çocuklara, cadılı, perili, canavarlı, korkulu, üzüntülü masal ya da kitaplar okunmamalıdır. Çocuk çoğunlukla bunlara gerçekmiş gibi inanır; gelişmekte olan hayal gücüyle, anlamadığı şeyleri yanlış yorumlayarak birçok korkular, kuşkular edinebilir (Fişek ve Sükan, 1993, s.87). Hikâyeler çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun olmalıdır. Dil ve anlatımda hareketliliğe dikkat edilmelidir. Seçilen hikâyelerin, çocukları karamsarlığa götürmemesi gerekir. Hikâyede sonuçlar olumsuz olmamalı, sürprizlere de yer vermelidir (Aral ve diğerleri, 2001, s.25; Gürkan, 1993, s.51).

Hikâye anlatma etkinliğinde öğretmenin önceden hazırlık yapması gerekir. Herkes hikâye anlatabilir; ancak çocukların yaşlarına, gelişim düzeylerine ve ilgilerine uygun hikâye anlatmak her zaman kolay bir iş değildir (Tür ve Turla, 1999, s.104). Öğretmen, hikâyeyi çocuklara anlatmadan önce, kendi kendine tekrarlamalı, hikaye uzunsa gerekli kısaltmaları yapmalıdır. Öğretmenin ses tonu yumuşak ve tatlı olmalı, hikâyeyi dil bilgisi kurallarına dikkat ederek anlatmalıdır. Ayrıca, çocukların sözcük dağarcıklarını dikkate alarak, onların bilmedikleri sözcükleri kullanmamalıdır.

Okulöncesi eğitim kurumlarında çocuklara resimli hikâye kitabından hikâye anlatmanın yanı sıra değişik hikâye anlatma tekniklerinden yararlanılır. Bu teknikler; pazen tahta, şimşek kart, kuklalar, televizyon şeridi, pikap ya da teypten dinletme, film şeridi, slayt, tepegöz ve VCD ile anlatmadır (Acun ve Erten, 1993, s.108). Hikâye anlatılırken öğretmenin farklı teknikleri kullanması, çocukların mantıklı düşüncelerini, dinledikleri hikâyelerde sebep – sonuç ilişkisi kurmalarını ve hikâyeyi belli bir sıra ile izlemelerini sağlar. Ayrıca, hikâye anlatma zamanının da istekle beklenen bir zaman haline gelmesine katkıda bulunur (Dinçer, 1993, s.386).

1.1.1.3. Hikâye Sonrası Etkinlikler

Hikâye sonrası etkinliklerde, o günün planında yer alan, şiir, hikâye ya da başka bir olay canlandırılır. Bu etkinlikler, yaratıcı drama, pandomim ve hikâye oluşturmadır (Oğuzkan ve Oral, 1995, s.144; Tür, 1986, s.156).

Yaratıcı Drama: Yaratıcı drama, “bir hikâyenin, bir şiirin ya da bir olayın serbestçe çocukların hayal gücüne dayanarak canlandırılmasıdır” (Oğuzkan, 1987, s.233). Yaratıcı drama, önceden yazılmış bir metin olmaksızın çocukların kendi yaratıcı buluşları, özgün düşünceleri, yaşantıları ve bilgilerine dayanarak oluşturdukları eylem durumları ve doğaçlamalardan oluşur (Üstündağ, 2000, s.37; Ömeroğlu, 1991, s.88;).

Drama çalışmaları, okulöncesi dönem çocuklarının yaş ve gelişim düzeylerine göre ele alınır. Okulöncesi eğitim kurumlarında drama edilecek hikâyelerin nitelikleri şöyle sıralanabilir (Kantarcıoğlu, 1990, s.130):

- Hikâye konuları çocuklar için ilginç ve onların hoşlanacakları türden olmalıdır.
- Çocuğun gelişimini destekleyici nitelikte olmalıdır.
- Çocuğun yaş ve gelişim düzeyine uygun olmalıdır.
- Kolayca uygulanabilecek nitelikte olmalıdır.
- Çocukları sıkmayacak kısalıkta olmalıdır.
- Eğitici ve öğretici nitelikte olmalıdır.

Okulöncesi öğretmenleri, yaratıcı drama çalışmalarına sınıflarında sık sık yer vererek, bu etkinlikleri çocukların çok sevecekleri ve onların yaratıcılıklarını ortaya koyabilecekleri etkinlikler haline getirebilirler (Oğuzkan, 1986a, s.7). Yaratıcı drama çalışmalarında öğretmenin görevi çocukları rollere yönlendirmek değil, rehberlik etmektir. Öğretmen sınıfta demokratik bir ortam yaratmalı, çocukların fikirlerini ve davranışlarını hoşgörüle karşılamalıdır. Yaratıcı ürünler ortaya çıkması için sabırlı olmalı ve çocukların daha çok yaşantı geçirmelerine olanak sağlamalıdır. Burada önemli olan, çocukların bildikleri ya da yarattıkları bir hikâyeyi içlerinden geldiği gibi, isterlerse değiştirerek, her defasında kendilerinden yeni bir şeyler katarak oynamalarıdır (Eğitmen, 1999, s.20; Oğuzkan, 1986b, s.160).

Drama sonunda, öğretmen çocuklarla konuşarak çalışmayı değerlendirir. Böylece, çocukları düşünmeye ve düşündüklerini anlatmaya teşvik eder. Yaratıcı drama çalışmaları günlük etkinlik programında sistemli bir biçimde yürütülürse, çocukların hayal gücü, yaratıcılık, sözel ve hareketlerle anlatım yeteneği gelişir (Yılmaz, 1996, s.43).

Pantomim: Herhangi bir olayın ya da hikâyenin hiç konuşmadan sadece müzik ve hareketlerle canlandırılıp ifade edilmesidir (Acun ve Erten, 1993, s.112). Pantomim uygulamasında hikâye ya da canlandırılacak durumun çok basit olmasına, çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanlarının bulunmasına, çocukların günlük yaşantı ve deneyimleriyle ilgili olmasına, uygulama sırasında hareketlerin büyük kas hareketleriyle gerçekleştirilebilecek nitelikte olmasına dikkat edilir (Oğuzkan, 1986a, s.11).

Pantomim tekniğinin iyi kavranması oyunda başarı sağlanmasına, hem izleyenlerin hem de oynayanların zevk almalarına yardımcı olur. Pantomim çocukların daha önce denedikleri oyunların bir konu çerçevesinde sıralanmasıyla başlar. Birlikte düzenlenen bir etkinlikte yapılan gözlemden sonra canlandırma yapılması, pantomim çalışmalarında başarıyı artırır. Pantomimde önemli olan öğretmenin istediği değil; çocuğun yaratıcılığını kullanarak serbestçe istediği hareketi yapmasıdır (Dirim, 1998, s.41).

Pantomim çalışmasında öğretmen hareketlerin nasıl yapılacağını göstermez, rehberlik eder. Çocuklar yaratıcılıklarını ortaya koyarak istedikleri gibi hareket ederler. Pantomim önce araçsız uygulanır. Belli bir deneyim kazanıldıktan sonra kukla, maske, hayvan başlığı gibi araç ve gereçlerden yararlanılır.

Hikâye Oluşturma: Çocuklara hikâye anlatmak ne kadar önemliyse, onları hikâyelerini yaratmaya yönlendirmek de o kadar önemlidir. Çünkü, çocuklar bu yolla, çevrelerinde gözledikleri ya da başlarından geçen olayları, kayıplarını ve özlemlerini sözle ifade etmeye alışır. Bunun için, çocukların içlerinden geldiği gibi özgün hikâyeler yaratabilmeleri için şu yollar denenebilir (Bulut, 1999, s.15; Oğuzkan ve diğerleri, ?, s.37):

- Çocuklardan okunan resimli kitaplar ya da anlatılan hikâyeler için başlık bulmaları istenir.
- Anlatılan hikâye yarıda kesilip çocuklardan değişik sonlar bularak hikâyeyi tamamlamaları istenir.
- Çocuklara hikâye kartları gösterilerek hikâyeler anlatmaları istenir.
- Çocukların yaptıkları resimleri anlatmaları istenir.
- Çocuklardan özgün hikâyeler oluşturmaları istenir. Bu hikâyeleri öğretmen yazar; çocuk isterse resimler ve birlikte kitap oluştururlar.

Okulöncesi dönem çocukları hikâye dinlemekten olduğu kadar, hikâye anlatmaktan da hoşlanırlar. Her çocuk hemen hikâye anlatamaz. Çocukları bu etkinliğe alıştırmak için öncelikle anlatılan hikâyeye başlık buldurulur. İlerleyen zamanlarda

anlatılan hikâye yarıda kesilerek çocukların tamamlamaları istenir. Çocuklar belli bir düzeye ulaştıktan sonra da birbirlerine hikâye anlatmalarına fırsat verilir (Bulut, 1999, s.15).

1.1.2. Türkçe Dil Etkinliklerin Değerlendirilmesi

Türkçe dil etkinlikleri değerlendirilirken çocuklarla şu etkinlikler yapılır (Aral ve diğerleri, 2001, s.39):

- Cümle tamamlama,
- Resim çizme,
- Yaşadığı bir olayı anlatma,
- Anlatılan hikâyeyi canlandırma,
- Yarım bırakılan hikâyeyi tamamlama,

Cümle tamamlama: Bu etkinlikte öğretmen, cümleleri yarım bırakarak çocuklardan tamamlamalarını ister. Çocuklar cümleleri tamamlarken, öğretmen çocukların kullandıkları sözcüklere dikkat eder.

Resim çizme: Çocuklardan anlatılan bir hikaye ya da öğrenilen bir tekerleme, şiir, parmak oyunu ile ilgili resim çizip, anlatmaları istenir. Çocuklar hikâyeyi anlatırken öğretmen, çocukların yaratıcılık ve hayal güçlerini kullanma durumları ile kullandıkları sözcüklere dikkat eder.

Yaşadığı olayı anlatma: Hikâye anlatma sırasında çocuklardan yaşadığı bir olayı anlatmaları istenir. Çocuklar yaşadıkları olayları anlatırken öğretmen, çocukların Türkçe'yi doğru kullanma ve birbirlerini dinleme durumlarına dikkat eder.

Anlatılan hikâyeyi canlandırma: Bu etkinlikte, öğretmen anlatılan hikâyede yer alan rolleri çocuklara paylaştırır ve onlardan canlandırmalarını ister. Öğretmen çocukların konuşmalarına karışmayıp onların Türkçe'yi doğru kullanma, yaratıcılık ve hayal güçlerini ortaya koyma durumlarına dikkat eder.

Yarım bırakılan hikâyeyi tamamlama: Öğretmen anlattığı hikâyeyi yarım bırakarak çocuklardan tamamlamalarını ister. Öğretmen çocukların Türkçe'yi doğru kullanma, yaratıcılık ve hayal güçlerini ortaya koyma durumlarına dikkat eder.

1.1.3. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Günümüzde okulöncesi eğitim konusunda çeşitli araştırmalar yapılmakla birlikte, Türkçe dil etkinlikleri konusundaki çalışmaların yeterli sayıda olmadığı bilinmektedir (Arlı ve Nazik, 1993, s.267). Okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili olarak ülkemizde sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Konuyla ilgili olduğu düşünülen yurtiçi araştırmalar aşağıda özetlenmiştir.

Gürkan (1981) tarafından “Okulöncesi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi ve Geliştirilmesi” başlıklı bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırmada, 3 – 4 – 5 yaşlarındaki çocukların gelişim özelliklerini ayrıntılı bir biçimde gözlemek, çeşitli gelişim özelliklerinin birbirleriyle olan ilişkilerini ortaya çıkarmak ve bu ilişkilerin sosyo – ekonomik düzeye bağımlı olup olmadığını belirlemek, uygulanan programla gözlenen gelişim özelliklerinin ve gereksinimlerin uyum içinde olup olmadığını incelemek ve belirlenen gereksinimlere uygun program modelleri ve önerileri geliştirmek amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, Ankara ilindeki anaokulu ve anasınıflarından 10 kurum ve bu kurumlardaki 90 çocuk oluşturmuştur. Araştırmada sistematik gözlem tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, bu yaş çocuklarının rahatça konuşabileceği bir ortamda bulunması, Türkçe'yi düzgün ve kurallarına uygun olarak konuşan yetişkinlerce yönlendirilmesi, sorularına doğru ve yaş düzeyine uygun fazla karmaşık olmayan yanıtlar alması, sözcük dağarcığını geliştirecek göze ve kulağa yönelik araç ve gereçlerle karşılaşması gibi eğitsel bir ortamda bulunmaları, çocukların dil gelişimlerini olumlu yönde etkilediği saptanmıştır.

Özdemir (1985) tarafından “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Müzik Eğitiminin Anadili Eğitimine Etkisi” adlı bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada, okulöncesi eğitim kurumlarında müzik eğitiminin çocukların anadili gelişimini olumlu yönde etkileyebilecek biçimde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği belirlenmeye

çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Ankara il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Anaokulu, Sağlık Sosyal Yardım Bakanlığı ve Çocuk Esirgeme Kurumu bünyesindeki kreş ve gündüz bakımevlerinde bulunan 90 çocuk oluşturmuştur. Araştırmada gözlem tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin çocuklara anadili gelişimi açısından önemli olan bazı davranışları kazandırmada yeterli özeni gösteremedikleri saptanmıştır.

Şen (1989) tarafından “Konya İli Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Anadili Çalışmaları Eğitim Programının Değerlendirilmesi” adlı bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini, Konya il merkezinde bulunan 13 okulöncesi eğitim kurumu ve bu kurumlarda görev yapan 40 öğretmen oluşturmuştur. Bu araştırmada, okulöncesi eğitim programında yer alan Türkçe dil etkinlikleri kapsamında ne tür çalışmalara yer verildiği gözlenmiş, öğretmenlerin görüş ve düşünceleri görüşme yoluyla alınarak program geliştirme açısından bir değerlendirmesi yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde; cümlelerin çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması, canlı ve hareketli olması, hareketlerin çocukların kolayca yapabileceği şekilde olması, söz ile hareket arasında uyum olması ve hep birlikte söylenmesi noktalarını göz önünde bulundurdukları saptanmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin hikaye anlatımı sırasında drama ve düz anlatım yöntemlerinden sık sık yararlandıkları gözlenmiştir.

Öztürk (1995) tarafından “Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Giden ve Gitmeyen İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Alıcı ve İfade Edici Dil Düzeyleri” adlı bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada, okulöncesi eğitim kurumlarına giden öğrencilerin alıcı dil düzeyleri ve ifade edici dil düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini, Ankara ilindeki ilköğretim okullarında okuyan birinci sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise alt ve üst sosyo- ekonomik düzeyleri temsil eden dört ilköğretim okulundan seçilen 50’şer öğrenci olmak üzere toplam 100 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin 50’si okulöncesi eğitim kurumlarına giden, diğer 50’si ise gitmeyendir. Verilerin toplanmasında, öğrencilerin alıcı dil düzeylerini ölçmek için “Peabody Resim-Kelime Testi”, ifade edici dil düzeylerini ölçmek içinde “Lügatçe ve Dil Testi” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, okulöncesi

eğitim kurumlarına giden öğrencilerin alıcı dil düzeyleri ve ifade edici dil düzeylerinin, gitmeyenlerden daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Solmaz (1997) tarafından “ 6 Yaş Çocukların Alıcı ve İfade Edici Dil Gelişimine Yaratıcı Drama Eğitiminin Etkisi” konulu bir araştırma yapılmıştır. Bu çalışmada, anasınıfına devam eden altı yaş grubu çocukların alıcı ve ifade edici dil gelişimine yaratıcı drama eğitiminin etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Ankara ili Mamak ilçesinde bulunan Şehitlik İlköğretim Okulu, Abidinpaşa İlköğretim Okulu, Demirlibağçe İlköğretim Okulu ve Şafaktepe İlköğretim Okulu anasınıfına devam eden 6 yaş çocuklarından seçilen 104 çocuk oluşturmuştur. Bu araştırma, ön test, yaratıcı drama ve son test olarak planlanmış ve deneysel olarak alanda gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, yaratıcı drama eğitiminin hem kız hem de erkek çocukların alıcı ve ifade edici dil gelişimine olumlu etki yaptığı saptanmıştır.

Günlük etkinlik programında önemli bir yeri olan Türkçe dil etkinliklerinin, çocukların tüm gelişim alanlarını desteklediği dikkate alındığında bu etkinliklerin önemi daha da artmaktadır. Yapılan bu çalışma, okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanmakta olan Türkçe dil etkinliklerinin öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili öğretmen görüşleri alınarak çocuğun ve toplumun, ilgi, istek ve yeteneklerine uygunluk dereceleri hakkında varolan durumu ortaya koymak, eldeki bulguların değerlendirilmesini yaparak, çocuğun, toplumun ve ülkenin gereksinimleri doğrultusunda Türkçe dil etkinliklerinin etkililiğini artırmak bakımından gereken önlemler konusunda eğitimcilere faydalı öneriler geliştirmek bu araştırmanın yapılmasını gerekli kılan etmenler arasındadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan Türkçe dil etkinliklerini öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmenler Türkçe dil etkinliklerini planlarken ilgili amaçlara ne ölçüde yer vermektedirler?
2. Türkçe dil etkinliklerini uygulayan öğretmenlerin;
  - Hikâye öncesi etkinliklere,
  - Hikâye anlatmaya,
  - Hikâye sonrası etkinliklere ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde kullanılan tekniklere ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanması sırasında karşılaştıkları sorunlar ve önerileri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Türkçe dil etkinlikleri sırasında gerçekleştirilen her etkinlik, çocuğun tüm gelişim alanlarını destekleyecek şekilde kullanılır. Bu etkinlik sırasında çocuğun tüm gelişim alanları desteklendiği için gelecek yıllardaki başarısının temeli atılır. Bu nedenle, okulöncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerin gerçekleştirdikleri Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesi gereklidir.

Türkiye’de, problemin konusunu teşkil eden Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili araştırma yok denecek kadar azdır. Bu nedenle, yapılacak olan bu araştırmanın, okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanmakta olan Türkçe dil etkinlikleri hakkında daha gerçekçi bir değerlendirmeyi ortaya koyacağı, Türkçe dil etkinlik programını hazırlama ve geliştirme çalışmalarında eksik ve aksayan yönleri göstererek daha yararlı ve uygulanabilir bir program düzenlenmesine katkı sağlayacağı, okulöncesi eğitim kurumlarındaki uygulamalarda bir bütünlük sağlayacağı ve Türkçe dil etkinliklerinin hedeflerine ulaşabilmesi için de önemli bir kaynak olacağı umulmaktadır.

1.4. Sayıtlar

Araştırmanın temel sayıtlısı şudur:

Eskişehir il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağı resmi ve özel okulöncesi ve ilköğretim okullarında görev yapan okulöncesi öğretmenleri, Türkçe dil etkinliklerine ilişkin görüşlerini saptamaya yönelik hazırlanan anketi içten ve yansız olarak yanıtlamışlardır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları şunlardır:

1. Araştırma, Eskişehir il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağı resmi ve özel okulöncesi ve ilköğretim okullarında 2001-2002 öğretim yılında görev yapan 183 okulöncesi öğretmeninden elde edilen verilerle sınırlıdır.

2. Araştırma, okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan Türkçe dil etkinlikleriyle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Gelişimsel hedef : Çocukların gelişim özelliklerini temel alan ve kazandırılması belli bir süreç içerisinde olası olan hedefler (Kandır,2002, s.9).

Etkinlik : Çocuklara yönelik öğrenme yaşantıları, etkinlikleri (Aral ve diğerleri, 2000, s.90).

Türkçe dil etkinlikleri : Öğretmen önderliğinde yapılan, tüm çocukların katıldığı, her gün tekrar edilen ve çocuklara Türkçe'yi en iyi biçimde öğretmeyi hedefleyen etkinlikler (Aral ve diğerleri, 2000, s.113).

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama aracının hazırlanması ve uygulanması ile veri toplama aracı yoluyla elde edilen verilerin çözümlenmesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, tarama niteliğinde bir çalışmadır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan birey, nesne ya da olaylar kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 1999, s.77). Okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinin amaçlandığı bu çalışmada, okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan Türkçe dil etkinlikleri varolan biçimiyle saptanmaya çalışılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın genel evrenini Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okullarda görev yapan tüm okulöncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma evrenini ise, Eskişehir ilindeki Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmi ve özel 109 okulöncesi ve ilköğretim okullarında görev yapan 183 okulöncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Ulaşılabilme kolaylığı nedeniyle çalışma evreni aynı zamanda araştırmanın örnekleme olarak alınmıştır.

Araştırmanın çalışma evrenini oluşturan öğretmenlere uygulanmak üzere verilen ve uygulanıp geri dönen anket sayısı ve yüzdesi Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Uygulanan Anketin Geri Dönüşü

Okullar	Dağıtılan Anket Sayısı	Geri Dönen Anket Sayısı	Yanıtlanan Anket Yüzdesi %
Eskişehir İl Merkezinde M.E.B.'na Bağlı Resmi ve Özel Okulöncesi ve İlköğretim Okulları	183	131	71.6

Tablo 1’de görüldüğü gibi, anket dağıtılan öğretmen sayısı 183 olup, bunların 131’i anketleri yanıtlamıştır. Anketi yanıtlayan öğretmenlerin oranı %71.6 dır. Bu oran Karasar’ a (1999, s.180) göre yeterli kabul edilmiştir.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracını yanıtlayan öğretmenlerin kişisel özellikleri ile ilgili bilgiler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet sürelerine göre dağılımı şöyledir: Öğretmenlerin, %28.2’si 16 - 20 yıl, %19.1’i 6 - 10 yıl, %19.1’i 11 - 15 yıl, %18.3’ü 21 yıl ve yukarı, %15.3’ü de 5 yıl ve altı hizmet süresine sahiptir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları programlara göre dağılımlarına bakıldığında, öğretmenlerin %58.8’i önlisans mezunu ve %41.2’si ise lisans mezunu öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çalışmakta oldukları kurumlara göre dağılımlarına bakıldığında ise, öğretmenlerin %74.1’i ilköğretim bünyesindeki anasınıflarında, %12.2’si resmi anaokullarında, %8.4’ü özel anaokullarında ve %5.3’ü çeşitli kurumlara bağlı uygulama anaokullarında çalışmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim verdikleri yaş grubuna göre dağılımlarına bakıldığında ise, öğretmenlerin %89.3’ü 6 yaş grubuna ve %10.7’si 4 - 5 yaş grubuna eğitim vermektedir.

Tablo 2. Çalışma Evrenine Giren Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri

Özellikler	Grup	Sayı (N)	Yüzde (%)
Meslekteki Hizmet Süresi	5 yıl ve altı	20	15.3
	6 – 10 yıl	25	19.1
	11 – 15 yıl	25	19.1
	16 – 20 yıl	37	28.2
	21 yıl ve yukarısı	24	18.3
Toplam		131	100
Mezun Olunan Program	Önlisans	77	58.8
	Lisans	54	41.2
Toplam		131	100
Çalışmakta Olunan Kurum	İlköğretim Bünyesinde Anasınıfı	97	74.1
	Kuruma Bağlı Uygulama Anaok.	7	5.3
	Özel Anaokulu	11	8.4
	Resmi Anaokulu	16	12.2
Toplam		131	100
Eğitim Verilen Yaş Grubu	4 – 5 yaş	14	10.7
	6 yaş	117	89.3
Toplam		131	100

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırma probleminin çözümü için gerekli bilgileri toplamada kullanılmak üzere bir anket geliştirilmiştir. Bu aşamada benzer nitelikte bilgi toplama araçları incelenerek, araştırmanın amacı doğrultusunda yeterli sayıda kapalı uçlu soru maddesi ve seçenekler oluşturulmuştur. Ankette kapalı uçlu soruların tercih edilmesinin nedeni, yanıtlamada istenen bakış açısına davet etmesi, kaynak kişi için yanıtlama kolaylığı sağlaması, araştırmacı için verileri sayısallaştırma ve çözümleme kolaylığı sağlamasıdır (Karasar,

1999, s.176). Ayrıca, ankette yanıtlayıcıya isterse başka bilgi verebileceği “başka” seçeneğinin eklendiği açık uçlu sorulara da yer verilmiştir.

Bu doğrultuda hazırlanan taslak anketle ilgili olarak konu alanı uzmanı öğretim elemanlarının görüşleri alınmıştır. Daha sonra, alınan eleştiriler ışığında geliştirilen ve düzeltilen anket, bir grup alan öğretmeninden görüş alınmış; böylece, anketin aksayan yönlerinin düzeltilmesine olanak sağlanmıştır. Öğretmenlerin konuya ilişkin görüşleri alınarak veri toplama aracının güvenilirliğinin denetlenmesine çalışılmıştır. Bu çalışmalardan sonra, anket formu danışman öğretim üyesi ile yeniden gözden geçirilmiş ve gerekli görülen düzeltmeler yapıldıktan sonra uygulamaya hazır duruma getirilmiştir (Ek-1).

Anket beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, kişisel bilgileri belirlemeyi amaçlayan dört soru, ikinci bölümde amaçlarla ilgili bir soru, üçüncü bölümde Türkçe dil etkinliklerin uygulanmasıyla (hikâye öncesi etkinlik, hikâye anlatma ve hikâye sonrası etkinlikler) ilgili oniki soru, dördüncü bölümde Türkçe dil etkinliklerin değerlendirilmesiyle ilgili bir soru ve beşinci bölümde ise Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve önerilerle ilgili üç soru yer almıştır. Anketin ikinci, üçüncü ve dördüncü bölümlerindeki soruların yanıtları “daima”, “sık sık”, “ara sıra” ve “hiç” olmak üzere dördü dereceleme göre düzenlenmiştir. Bu derecelemede istatistiksel işlemler için “daima” seçeneğine 4 puan, “sık sık” seçeneğine 3 puan, “ara sıra” seçeneğine 2 puan ve “hiç” seçeneğine de 1 puan verilmiştir. Beşinci bölümde ise soruların yanıtları üçlü dereceleme “katılıyorum”, “kararsızım” ve “katılmıyorum” şeklinde düzenlenmiştir. Bu bölümdeki yanıtlara puan verilmemiştir.

2.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması

Son biçimi verilen ve uygulamaya hazır hale getirilen anket, yeterli sayıda çoğaltıldıktan sonra öğretmenlere uygulanabilmesi için Eskişehir Milli Eğitim Müdürlüğü’nden izin alınmıştır (Ek-2). Anketin uygulanmasına olanak veren il onayı ile, 2001-2002 öğretim yılının ikinci dönemi olan Haziran ayının üçüncü haftasında anketin uygulanacağı bütün okullara gidilmiştir. Okullarda yöneticilerle görüşülmüş,

anket hakkında bilgi verilmiş ve ilgili öğretmenlere anket formlarının dağıtılması ve toplanması işlemlerinin kendileri tarafından yapılması ve yine anketlerin Haziran ayının son haftasında araştırmacı tarafından topluca alınması kararlaştırılmıştır. Belirlenen günde okullara gidilerek okul yöneticilerinden anketler alınmıştır. Ancak, dağıtılan anket formlarının bir bölümü, öğretmenlerden kaynaklanan nedenlerden dolayı toplanamamıştır.

2.5. Verilerin Çözümlemesi

Veri toplama aracı ile toplanan verilerin çözümlemesine geçmeden önce veri toplama araçları tek tek incelenmiş, gerektiği biçimde doldurulmayan veri toplama araçları değerlendirme dışı bırakılmıştır. Daha sonra veri toplama araçlarındaki veriler bilgisayar ortamına aktararak çözümlenmiştir. Çözümlemede SSPS paket programından yararlanılmıştır.

Bilgi toplama aracında ikinci, üçüncü ve dördüncü bölümlerde yer alan her maddeye verilen yanıtlar sayı ve yüzdeler şeklinde özetlendikten sonra aritmetik ortalamaları alınmıştır. Beşinci bölümdeki maddelere verilen yanıtların çözümlenmesi de sadece sayı ve yüzdelerle göre yapılmıştır.

Veri toplama araçlarında kullanılan dörtlü derecelendirme ölçeğine uygun olarak, elde edilen ortalama puanların değerlendirilmesi ve yorumlanmasında; her maddeden alınabilecek en yüksek puan (4) ile en düşük puan (1) arasındaki farkın 4 aralığa bölünmesiyle elde edilen 0.75 aralık sayısına göre, “1.00 – 1.74 hiç, 1.75 – 2.49 ara sıra, 2.50 – 3.24 sık sık ve 3.25 – 4.00 daima” puan aralıkları temel alınmıştır.

3. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda veri toplama aracıyla elde edilen bulgulara ve yorumlarına yer verilmiştir. Bulgular ve yorumların sunulmasında, amaçlarda belirlenmiş olan sıraya aynen uyulmuştur.

3.1. Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinde Amaçlara Yer Verme Derecesine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın birinci alt amacında okulöncesi öğretmenlerinin, Türkçe dil etkinliklerini planlarken ilgili amaçlara ne ölçüde yer verdiklerine ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bununla ilgili veriler Tablo 3' de verilmiştir.

Tablo 3'de görüldüğü gibi, Türkçe dil etkinliklerinde yer verilen amaçlardan “Çocukların sözcük dağarcığını geliştirebilme” ile ilgili olarak öğretmenlerin %2.3'ü “ara sıra”, %27.5'i “sık sık” ve %70.2'si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %98'inin, Türkçe dil etkinliklerinde çocukların sözcük dağarcığını geliştirebilme amacına yer verdiklerini göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinde yer verilen “Çocukların sözcük dağarcığını geliştirebilme” amacıyla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.68'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinde çocukların sözcük dağarcığını geliştirebilme amacına daima yer verdikleri söylenebilir.

Türkçe dil etkinliklerinde yer verilen amaçlardan “Çocukların kurdukları cümlelerde öğeleri doğru yerleştirerek düzgün konuşmalarını sağlayabilme” ile ilgili olarak öğretmenlerin %1.5'i “hiç”, %3.1'i “ara sıra”, %32.8'i “sık sık” ve %62.6'sı “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %95.4'ünün, Türkçe dil etkinliklerinde çocukların kurdukları cümlelerde öğeleri doğru yerleştirerek düzgün konuşmalarını sağlayabilme amacına yer verdiklerini göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinde yer verilen “Çocukların kurdukları cümlelerde öğeleri doğru yerleştirerek düzgün konuşmalarını sağlayabilme” amacıyla ilgili elde edilen verilerin

Tablo 3. Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinde Amaçlara Yer Verme Derecesi

Türkçe dil etkinliklerinde amaçlar		Daima	Sık sık	Ara Sıra	Hiç	$\bar{X}$
Çocukların sözcük dağarcığını geliştirebilme	f	92	36	3	-	3.68
	%	70.2	27.5	2.3	-	
Çocukların kurdukları cümlelerde öğeleri doğru yerleştirerek düzgün konuşmalarını sağlayabilme	f	82	43	4	2	3.56
	%	62.6	32.8	3.1	1.5	
Çocukların kendilerini sözel olarak ifade etmelerine yardımcı olabilme	f	101	26	4	-	3.74
	%	77.1	19.8	3.1	-	
Çocukların iletişim kurma becerilerini geliştirebilme	f	95	31	5	-	3.69
	%	72.5	23.7	3.8	-	
Çocukların yaratıcılık ve hayal güçlerini geliştirebilme	f	76	53	2	-	3.56
	%	58.0	40.5	1.5	-	
Çocuklara dinleme alışkanlığı kazandırabilme	f	84	43	4	-	3.61
	%	64.1	32.8	3.1	-	

aritmetik ortalaması 3.56'dır. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinde çocukların kurdukları cümlelerde öğeleri doğru yerleştirerek düzgün konuşmalarını sağlayabilme amacına daima yer verdikleri söylenebilir.

Türkçe dil etkinliklerinde yer verilen amaçlardan “Çocukların kendilerini sözel olarak ifade etmelerine yardımcı olabilme” ile ilgili olarak öğretmenlerin %3.1'i “ara sıra”, %19.8'i “sık sık” ve %77.1'i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %97'sinin, Türkçe dil etkinliklerinde çocukların kendilerini sözel olarak

ifade etmelerine yardımcı olabilme amacına yer verdiklerini göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinde yer verilen “Çocukların kendilerini sözel olarak ifade etmelerine yardımcı olabilme” amacıyla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.74’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinde çocukların kendilerini sözel olarak ifade etmelerine yardımcı olabilme amacına daima yer verdikleri söylenebilir.

Türkçe dil etkinliklerinde yer verilen amaçlardan “Çocukların iletişim kurma becerilerini geliştirebilme” ile ilgili olarak öğretmenlerin %3.8’i “ara sıra”, %23.7’si “sık sık” ve %72.5’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %96.2’sinin, Türkçe dil etkinliklerinde çocukların iletişim kurma becerilerini geliştirebilme amacına yer verdiklerini göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinde yer verilen “Çocukların iletişim kurma becerilerini geliştirebilme” amacıyla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.69’dur. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinde çocukların iletişim kurma becerilerini geliştirebilme amacına daima yer verdikleri söylenebilir.

Türkçe dil etkinliklerinde yer verilen amaçlardan “Çocukların yaratıcılık ve hayal güçlerini geliştirebilme” ile ilgili olarak öğretmenlerin %1.5’i “ara sıra”, %40.5’i “sık sık” ve %58’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %99’unun, Türkçe dil etkinliklerinde çocukların yaratıcılık ve hayal güçlerini geliştirebilme amacına yer verdiklerini göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinde yer verilen “Çocukların yaratıcılık ve hayal güçlerini geliştirebilme” amacıyla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.56’dır. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinde çocukların yaratıcılık ve hayal güçlerini geliştirebilme amacına daima yer verdikleri söylenebilir.

Türkçe dil etkinliklerinde yer verilen amaçlardan “Çocuklara dinleme alışkanlığı kazandırabilme” ile ilgili olarak öğretmenlerin %3.1’i “ara sıra”, %32.8’i “sık sık” ve %64.1’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %97’sinin, Türkçe dil etkinliklerinde çocuklara dinleme alışkanlığı kazandırabilme amacına yer verdiklerini göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinde yer verilen “Çocuklara dinleme

alışkanlığı kazandırabilme” amacıyla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.61’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinde çocuklara dinleme alışkanlığı kazandırabilme amacına daima yer verdikleri söylenebilir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin “Türkçe dil etkinliklerinde yer verilen amaçlara” ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 3 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenlerin Türkçe dil etkinliklerinde; “Çocukların sözcük dağarcığını geliştirebilme”, “Çocukların kurdukları cümlelerde öğeleri doğru yerleştirerek düzgün konuşmalarını sağlayabilme”, “Çocukların kendilerini sözel olarak ifade etmelerine yardımcı olabilme”, “Çocukların iletişim kurma becerilerini geliştirebilme”, “Çocukların yaratıcılık ve hayal güçlerini geliştirebilme” ve “Çocuklara dinleme alışkanlığı kazandırabilme” amaçlarına daima yer verdikleri görülmektedir.

Öğretmenlerin Türkçe dil etkinliklerinde yer verdikleri amaçların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 4 üzerinden 3.64’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinde amaçları daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

3.2. Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasına İlişkin Görüşleri

Araştırmanın ikinci alt amacında Türkçe dil etkinliklerini uygulayan okulöncesi öğretmenlerinin, hikâye öncesi etkinliklere, hikâye anlatma ve hikâye sonrası etkinliklere ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

3.2.1. Öğretmenlerin Hikâye Öncesi Etkinliklere İlişkin Görüşleri

Araştırmanın ikinci alt amacında yanıt aranan sorulardan biri, Türkçe dil etkinliklerinin bir boyutunu oluşturan “Hikâye öncesi etkinlikler” ile ilgilidir. Bu nedenle, bu bölümde okulöncesi öğretmenlerinin, hikâye öncesi etkinliklerin kapsamında yer alan bilmece, tekerleme, şiir, parmak oyunu ve grup sohbeti etkinliklerine ilişkin görüşleri alınmıştır.

3.2.1.1. Bilmece Seçiminde ve Sorulmasında Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, bilmece seçiminde ve sorulmasında göz önünde bulundurdukları noktalara ilişkin görüşleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Bilmece Seçiminde ve Sorulmasında Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri

Bilmece seçiminde ve sorulmasında göz önünde bulundurulan noktalar Bilmecenin:		Daima	Sık sık	Ara Sıra	Hiç	$\bar{X}$
		f	%	f	%	f
İşlenen konuya uygun olması	f	59	53	19	-	
	%	45.0	40.5	14.5	-	3.31
Hedef ve hedef davranışları uygun olması	f	75	47	9	-	
	%	57.3	35.9	6.9	-	3.50
Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması	f	114	17	-	-	
	%	87.0	13.0	-	-	3.87
Çocukların günlük yaşantılarına uygun olması	f	57	45	29	-	
	%	43.5	34.4	22.1	-	3.21
Somut kavramları içermesi	f	68	46	17	-	
	%	51.9	35.1	13.0	-	3.39
Gerektiğinde ipucu verilmesi	f	54	49	28	-	
	%	41.2	37.4	21.4	-	3.20

Tablo 4'te görüldüğü gibi, bilmece seçiminde ve sorulmasında göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Bilmecenin işlenen konuya uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %14.5'i “ara sıra”, %40.5'i “sık sık” ve %45'i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %86'sının, bilmecelerin işlenen konuya uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Bilmecelerin işlenen konuya uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.31'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, bilmece seçimi ve sorulmasıyla ilgili olarak bilmecelerin işlenen konuya uygun olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Bilmece seçiminde ve sorulmasında göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Bilmecenin hedef ve hedef davranışlara uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %6.9'u “ara sıra”, %35.9'u “sık sık” ve %57.3'ü “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %93.2'sinin, bilmecelerin hedef ve hedef davranışlara uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Bilmecelerin hedef ve hedef davranışlara uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.50'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, bilmece seçimi ve sorulmasıyla ilgili olarak bilmecelerin hedef ve hedef davranışlara uygun olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Bilmece seçiminde ve sorulmasında göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Bilmecenin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %13'ü “sık sık” ve %87'si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %100'ünün, bilmecelerin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Bilmecelerin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.87'dir. Bu ortalamaya öğretmenlerin, bilmece seçimi ve sorulmasıyla ilgili olarak bilmecelerin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Bilmece seçiminde ve sorulmasında göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Bilmecenin çocukların günlük yaşantılarına uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %22.1'i “ara sıra”, %34.4'ü “sık sık” ve %43.5'i “daima” seçeneğini

işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %78'inin, bilmecelerin çocukların günlük yaşantılarına uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Bilmecelerin çocukların günlük yaşantılarına uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.21'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, bilmece seçimi ve sorulmasıyla ilgili olarak bilmecelerin çocukların günlük yaşantılarına uygun olmasını sık sık göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Bilmece seçiminde ve sorulmasında göz önünde bulundurulan noktalardan “Bilmecenin somut kavramları içermesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin %13'ü “ara sıra”, %35.1'i “sık sık” ve %51.9'u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %87'sinin, bilmecelerin somut kavramları içermesi görüşünde olduğunu göstermektedir. “Bilmecelerin somut kavramları içermesi”yle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.39'dur. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, bilmece seçimi ve sorulmasıyla ilgili olarak bilmecelerin somut kavramları içermesini daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Bilmece seçiminde ve sorulmasında göz önünde bulundurulan noktalardan “Gerektiğinde ipucu verilmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin %21.4'ü “ara sıra”, %37.4'ü “sık sık” ve %41.2'si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %79'unun, gerektiğinde ipucu verilmesi görüşünde olduğunu göstermektedir. “Gerektiğinde ipucu verilmesi”yle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.20'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, bilmece seçimi ve sorulmasıyla ilgili olarak gerektiğinde ipucu verilmesini sık sık göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin “Bilmece seçiminde ve sorulmasında göz önünde bulundurdukları noktalara” ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 4 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenler, bilmecelerin; “İşlenen konuya uygun olması”, “Hedef ve hedef davranışlara uygun olması”, “Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması” ve “Somut kavramları içermesi” noktalarının daima; “Çocukların günlük yaşantılarına uygun olması” ve “Gerektiğinde ipucu vermesi” noktalarının ise sık sık göz önünde bulundurulduğu görüşündedirler.

Bilmece seçiminde ve sorulmasında öğretmenlerin göz önünde bulundurdukları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 4 üzerinden 3.41'dir. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin bilmece seçiminde ve sorulmasında bilmecelerin nitelikleriyle ilgili noktaları daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

3.2.1.2. Tekerleme Seçiminde ve Öğretiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, tekerleme seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurdukları noktalara ilişkin görüşleri Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5'de görüldüğü gibi, tekerleme seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Tekerlemenin işlenen konuya uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %17.6'sı “ara sıra”, %44.2'si “sık sık” ve %38.2'si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %82.4'ünün, tekerlemelerin işlenen konuya uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Tekerlemelerin işlenen konuya uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.21'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, tekerleme seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak tekerlemelerin işlenen konuya uygun olmasını sık sık göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Tekerleme seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Tekerlemenin hedef ve hedef davranışlara uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %2.3'ü “hiç”, %6.1'i “ara sıra”, %35.9'u “sık sık” ve %55.7'si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %92'sinin, tekerlemelerin hedef ve hedef davranışlara uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Tekerlemelerin hedef ve hedef davranışlara uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.45'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, tekerleme seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak tekerlemelerin hedef ve hedef davranışlara uygun olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Tablo 5. Tekerleme Seçiminde ve Öğretiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri

Tekerleme seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalar Tekerlemenin:		Daima	Sık sık	Ara Sıra	Hiç	$\bar{X}$
	f	50	58	28	-	
İşlenen konuya uygun olması	%	38.2	44.2	17.6	-	3.21
	f	73	47	8	3	
Hedef ve hedef davranışlara uygun olması	%	55.7	35.9	6.1	2.3	3.45
	f	106	25	-	-	
Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması	%	80.9	19.1	-	-	3.81
	f	93	32	6	-	
Çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması	%	71.0	24.4	4.6	-	3.66
	f	42	37	48	4	
Tekerlemenin çocuklara ezberletilmemesi	%	32.1	28.2	36.6	3.1	2.89

Tekerleme seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Tekerlemenin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %19.1’i “sık sık” ve %80.9’u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %100’ünün, tekerlemelerin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Tekerlemelerin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.81’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, tekerleme seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak tekerlemelerin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Tekerleme seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Tekerlemenin çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %4.6’sı “ara sıra”, %24.4’ü “sık sık” ve %71’i “daima” seçeneğini işaretlemiştir. Bu veriler, öğretmenlerin %95.4’ünün, tekerlemelerin çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Tekerlemelerin çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.66’dır. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, tekerleme seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak tekerlemelerin çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Tekerleme seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Tekerlemenin çocuklara ezberletilmemesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin %3.1’i “hiç”, %36.6’sı “ara sıra”, %28.2’si “sık sık” ve %32.1’i “daima” seçeneğini işaretlemiştir. Bu veriler, öğretmenlerin %60.3’ünün, tekerlemelerin çocuklara ezberletilmemesi görüşünde olduğunu göstermektedir. “Tekerlemelerin çocuklara ezberletilmemesi”yle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 2.89’dur. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, tekerleme seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak tekerlemelerin çocuklara ezberletilmemesini sık sık göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin “Tekerleme seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundukları noktalara” ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 5 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenler, tekerlemelerin; “Hedef ve hedef davranışlara uygun olması”, “Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması” ve “Çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması” noktalarının daima göz önünde bulundurulduğu görüşündedirler. Ayrıca, öğretmenler, “İşlenen konuya uygun olması” ve “Tekerlemenin çocuklara ezberletilmemesi” noktalarının ise sık sık göz önünde bulundurulduğu görüşündedirler.

Tekerleme seçiminde ve öğretiminde öğretmenlerin göz önünde bulundukları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 4 üzerinden 3.40’dır. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin tekerleme seçiminde ve öğretiminde

tekerlemelerin nitelikleriyle ilgili noktaları daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

3.2.1.3. Şiir Seçiminde ve Öğretiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, şiir seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurdukları noktalara ilişkin görüşleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Şiir Seçiminde ve Öğretiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri

Şiir seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalar		Daima	Sık sık	Ara Sıra	Hiç	$\bar{X}$
Şiirin:						
İşlenen konuya uygun olması	f	74	45	12	-	
	%	56.5	34.4	9.1	-	3.47
Hedef ve hedef davranışlara uygun olması	f	68	59	4	-	
	%	51.9	45.0	3.1	-	3.49
Şiirdeki mısraların çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması	f	80	42	9	-	
	%	61.1	32.1	6.9	-	3.54
Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması	f	110	21	-	-	
	%	84.0	16.0	-	-	3.84
Çocukların ilgilendiği konuları içermesi	f	78	50	3	-	
	%	59.5	38.2	2.3	-	3.57
Sözcüklerin çocukların anlayabileceği düzeyde olması	f	106	25	-	-	
	%	80.9	19.1	-	-	3.81
Anlatımın açık ve net olması	f	105	25	1	-	
	%	80.1	19.1	0.8	-	3.79
Şiir öğretiminde bütün-parça-bütün tekniğinin kullanılması	f	86	39	4	2	
	%	65.6	29.8	3.1	1.5	3.60

Tablo 6'da görüldüğü gibi, şiir seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Şiirin işlenen konuya uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %9.1’i “ara sıra”, %34.4’ü “sık sık” ve %56.5’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %91’inin, şiirlerin işlenen konuya uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Şiirlerin işlenen konuya uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.47’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, şiir seçimi ve öğretilimiyle ilgili olarak şiirlerin işlenen konuya uygun olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Şiir seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Şiirin hedef ve hedef davranışlara uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %3.1’i “ara sıra”, %45’i “sık sık” ve %51.9’u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %97’sinin, şiirlerin hedef ve hedef davranışlara uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Şiirlerin hedef ve hedef davranışlara uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.49’dur. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, şiir seçimi ve öğretilimiyle ilgili olarak şiirlerin hedef ve hedef davranışlara uygun olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Şiir seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Şiirdeki mısraların çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %6.9’u “ara sıra”, %32.1’i “sık sık” ve %61.1’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %93.2’sinin, şiirlerdeki mısraların çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Şiirlerdeki mısraların çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.54’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, şiir seçimi ve öğretilimiyle ilgili olarak şiirlerdeki mısraların çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Şiir seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Şiirin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %16’sı “sık sık” ve %84’ü “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %100’ünün, şiirlerin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması

görüşünde olduğunu göstermektedir. “Şiirlerin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.84’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, şiir seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak şiirlerin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Şiir seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Şiirin çocukların ilgilendiği konuları içermesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin %2.3’ü “ara sıra”, %38.2’si “sık sık” ve %59.5’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %98’inin, şiirlerin çocukların ilgilendiği konuları içermesi görüşünde olduğunu göstermektedir. “Şiirlerin çocukların ilgilendiği konuları içermesi”yle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.57’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, şiir seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak şiirlerin çocukların ilgilendiği konuları içermesini daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Şiir seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Şiirdeki sözcüklerin çocukların anlayabileceği düzeyde olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %19.1’i “sık sık” ve %80.9’u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %100’ünün, şiirlerdeki sözcüklerin çocukların anlayabileceği düzeyde olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Şiirlerdeki sözcüklerin çocukların anlayabileceği düzeyde olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.81’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, şiir seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak şiirlerdeki sözcüklerin çocukların anlayabileceği düzeyde olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Şiir seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Şiirdeki anlatımın açık ve net olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %0.8’i “ara sıra”, %19.1’i “sık sık” ve %80.1’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %99.2’sinin, şiirlerdeki anlatımın açık ve net olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Şiirlerdeki anlatımın açık ve net olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.79’dur. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, şiir seçimi ve

öğretimiyle ilgili olarak şiirlerdeki anlatımın açık ve net olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Şiir seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Şiir öğretiminde bütün-parça-bütün tekniğinin kullanılması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %1.5’i “hiç”, %3.1’i “ara sıra”, %29.8’i “sık sık” ve %65.6’sı “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %95.4’ünün, şiir öğretiminde bütün-parça-bütün tekniğinin kullanılması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Şiir öğretiminde bütün-parça-bütün tekniğinin kullanılması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.60’dır. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, şiir öğretiminde bütün-parça-bütün tekniğinin kullanılmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin “Şiir seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurdıkları noktalara” ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 6 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenler, şiirlerin; “İşlenen konuya uygun olması”, “Hedef ve hedef davranışlara uygun olması”, “Şiirdeki mısraların çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması”, “Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”, “Çocukların ilgilendiği konuları içermesi”, “Sözcüklerin çocukların anlayabileceği düzeyde olması”, “Anlatımın açık ve net olması” ve “Şiir öğretiminde bütün-parça-bütün tekniğinin kullanılması” noktalarının daima göz önünde bulundurulduğu görüşündedirler.

Şiir seçiminde ve öğretiminde öğretmenlerin göz önünde bulundurdıkları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 4 üzerinden 3.64’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, şiir seçiminde ve öğretiminde şiirlerin nitelikleriyle ilgili noktaları daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

3.2.1.4. Parmak Oyunu Seçiminde ve Öğretiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdıkları Noktalara İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurdıkları noktalara ilişkin görüşleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Parmak Oyunu Seçiminde ve Öğretiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri

Parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalar Parmak Oyunun:		Daima	Sık sık	Ara Sıra	Hiç	$\bar{X}$
		f	%	f	%	
İşlenen konuya uygun olması	f	66	42	23	-	3.33
	%	50.4	32.1	17.6	-	
Hedef ve hedef davranışlara uygun olması	f	79	39	13	-	3.50
	%	60.3	29.8	9.9	-	
Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması	f	109	22	-	-	3.83
	%	83.2	16.8	-	-	
Cümlelerin çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması	f	111	15	5	-	3.81
	%	84.7	11.5	3.8	-	
Canlı ve hareketli olması	f	100	30	1	-	3.76
	%	76.3	22.9	0.8	-	
Hareketlerin çocukların kolayca yapabileceği şekilde olması	f	108	23	-	-	3.82
	%	82.4	17.6	-	-	
Söz ve hareket arasında uyum olması	f	106	20	5	-	3.77
	%	80.9	15.3	3.8	-	
Hep birlikte söylenmesi	f	78	46	4	3	3.52
	%	59.5	35.1	3.1	2.3	
Çocuklara ezberletilmemesi	f	63	23	40	5	3.10
	%	48.1	17.6	30.5	3.8	

Tablo 7’de görüldüğü gibi, parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Parmak oyununun işlenen konuya uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %17.6’sı “ara sıra”, %32.1’i “sık sık” ve %50.4’ü “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %82.5’inin, parmak oyunlarının işlenen konuya uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Parmak oyunlarının işlenen konuya uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması

3.33'dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, parmak oyunu seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak parmak oyunlarının işlenen konuya uygun olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Parmak oyununun hedef ve hedef davranışlara uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %9.9'u “ara sıra”, %29.8'i “sık sık” %60.3'ü “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %90'ının, parmak oyunlarının hedef ve hedef davranışlara uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Parmak oyunlarının hedef ve hedef davranışlara uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.50'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, parmak oyunu seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak parmak oyunlarının hedef ve hedef davranışlara uygun olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Parmak oyununun çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %16.8'i “sık sık” ve %83.2'si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %100'ünün, parmak oyunlarının çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Parmak oyunlarının çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.83'dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, parmak oyunu seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak parmak oyunlarının çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Parmak oyunundaki cümlelerin çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %3.8'i “ara sıra”, %11.5'i “sık sık” ve %84.7'si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %96.2'sinin, parmak oyunlarındaki cümlelerin çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Parmak oyunlarındaki cümlelerin çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.81'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, parmak oyunu seçimi ve öğretimiyle ilgili

olarak parmak oyunlarındaki cümlelerin çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Parmak oyununun canlı ve hareketli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %0.8’i “ara sıra”, %22.9’u “sık sık” ve %76.3’ü “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %99.2’sinin, parmak oyunlarının canlı ve hareketli olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Parmak oyunlarının canlı ve hareketli olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.76’dır. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, parmak oyunu seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak parmak oyunlarının canlı ve hareketli olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Parmak oyunundaki hareketlerin çocukların kolayca yapabileceği şekilde olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %17.6’sı “sık sık” ve %82.4’ü “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenleri %100’ünün, parmak oyunlarındaki hareketlerin çocukların kolayca yapabileceği şekilde olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Parmak oyunlarındaki hareketlerin çocukların kolayca yapabileceği şekilde olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.82’dır. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, parmak oyunu seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak parmak oyunlarındaki hareketlerin çocukların kolayca yapabileceği şekilde olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Parmak oyunundaki söz ile hareket arasında uyum olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %3.8’i “ara sıra”, %15.3’ü “sık sık” ve %80.9’u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %96.2’sinin, parmak oyunlarındaki söz ile hareket arasında uyum olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Parmak oyunlarındaki söz ile hareket arasında uyum olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.77’dır. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, parmak oyunu seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak parmak oyunlarındaki söz ile hareket arasında uyum olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Parmak oyununun hep birlikte söylenmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin %2.3’ü “hiç”, %3.1’i “ara sıra”, %35.1’i “sık sık” ve %59.5’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %95’inin, parmak oyunlarının hep birlikte söylenmesi görüşünde olduğunu göstermektedir. “Parmak oyunlarının hep birlikte söylenmesi”yle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.52’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, parmak oyunu seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak parmak oyunlarının hep birlikte söylenmesini daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Parmak oyununun çocuklara ezberletilmemesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin %3.8’i “hiç”, %30.5’i “ara sıra”, %17.6’sı “sık sık” ve %48.1’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %66’sının, parmak oyunlarının çocuklara ezberletilmemesi görüşünde olduğunu göstermektedir. “Parmak oyunlarının çocuklara ezberletilmemesi”yle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.10’dur. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, parmak oyunu seçimi ve öğretimiyle ilgili olarak parmak oyunlarının çocuklara ezberletilmemesini sık sık göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin “Parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurdukları noktalara” ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 7 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenler, parmak oyunlarının; “İşlenen konuya uygun olması”, “Hedef ve hedef davranışlara uygun olması”, “Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”, “Cümlelerin çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması”, “Canlı ve hareketli olması”, “Hareketlerin çocukların kolayca yapabileceği şekilde olması”, “Söz ile hareket arasında uyum olması” ve “Hep birlikte söylenmesi” noktalarının daima göz önünde bulundurulduğu görüşündedirler. Ayrıca, öğretmenler, “Çocuklara ezberletilmemesi” noktasının ise sık sık göz önünde bulundurulduğu düşüncesindedirler.

Parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde öğretmenlerin göz önünde bulundurdukları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının

ortalaması 4 üzerinden 3.60'dır. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde parmak oyunlarının nitelikleriyle ilgili noktaları daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Araştırmada, okulöncesi öğretmenlerinin, parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundurdıkları noktalarla ilgili elde edilen bu bulgular, Şen'in (1989, ss. 85-93) yaptığı bir araştırmada elde ettiği; öğretmenlerin parmak oyunlarında; cümlelerin çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması, canlı ve hareketli olması, hareketlerin çocukların kolayca yapabileceği şekilde olması, söz ile hareket arasında uyum olması ve hep birlikte söylenmesi noktalarını göz önünde bulundurdıkları bulgularıyla paralellik göstermektedir.

3.2.1.5. Grup Sohbetini Uygulamada Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdıkları Noktalara İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, grup sohbetini uygulamada göz önünde bulundurdıkları noktalara ilişkin görüşleri Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8'de görüldüğü gibi, grup sohbetini uygulamada göz önünde bulundurulan noktalardan "Grup sohbetinin konuya uygun olması"yla ilgili olarak öğretmenlerin %4.6'sı "ara sıra", %45'i "sık sık" ve %50.4'ü "daima" seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %95.4'ünün, grup sohbetlerinin konuya uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. "Grup sohbetlerinin konuya uygun olması"yla ilgili olarak elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.46'dır. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, grup sohbetinin uygulanmasıyla ilgili olarak grup sohbetlerinin konuya uygun olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Grup sohbetini uygulamada göz önünde bulundurulan noktalardan "Grup sohbetinin hedef ve hedef davranışlara uygun olması"yla ilgili olarak öğretmenlerin %4.6'sı "ara sıra", %35.1'i "sık sık" ve %60.3'ü "daima" seçeneğini işaretlemişlerdir.

Tablo 8. Grup Sohbetini Uygulamada Öğretmenlerin Göz Önünde Buldukları Noktalara İlişkin Görüşleri

Grup sohbetinin uygulanmasında göz önünde bulunduran noktalar		Daima	Sık sık	Ara Sıra	Hiç	$\bar{X}$
Grup Sohbetini:						
Konuya uygun olması	f	66	59	6	-	
	%	50.4	45.0	4.6	-	3.46
Hedef ve hedef davranışlara uygun olması	f	79	46	6	-	
	%	60.3	35.1	4.6	-	3.56
Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması	f	114	16	1	-	
	%	87.0	12.2	0.8	-	3.86
Konuşmalarda verilen örneklerin çocukların günlük yaşantılarına ve yakın çevrelerine uygun olması	f	100	31	-	-	
	%	76.3	23.7	-	-	3.76
Her çocuğun etkin olması	f	64	64	1	2	
	%	48.9	48.9	0.8	1.5	3.45
Kaynak kişilerden Yararlanılması	f	30	36	62	3	
	%	22.9	27.5	47.3	2.3	2.71
Açıklamaları destekleyici resim, kart, canlı örnek vb. araçlardan yararlanması	f	46	56	29	-	
	%	35.1	42.7	22.1	-	3.13

Bu veriler, öğretmenlerin %95.4'ünün, grup sohbetlerinin hedef ve hedef davranışlara uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. "Grup sohbetinin hedef ve hedef davranışlara uygun olması"yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.56'dır. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, grup sohbetinin uygulanmasıyla ilgili olarak grup sohbetlerinin hedef ve hedef davranışlara uygun olmasını daima göz önünde buldukları söylenebilir.

Grup sohbetini uygulamada göz önünde bulundurulan noktalardan “Grup sohbetinin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %0.8’i “ara sıra”, %12.2’si “sık sık” ve %87’si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %99.2’sinin, grup sohbetlerinin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Grup sohbetlerinin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.86’dır. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, grup sohbetinin uygulanmasıyla ilgili olarak grup sohbetlerinin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Grup sohbetini uygulamada göz önünde bulundurulan noktalardan “Grup sohbetindeki konuşmalarda verilen örneklerin çocukların günlük yaşantılarına ve yakın çevrelerine uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %23.7’si “sık sık” ve %76.3’ü “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir.. Bu veriler, öğretmenlerin %100’ünün, grup sohbetlerindeki konuşmalarda verilen örneklerin çocukların günlük yaşantılarına ve yakın çevrelerine uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Grup sohbetlerindeki konuşmalarda verilen örneklerin çocukların günlük yaşantılarına ve yakın çevrelerine uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.76’dır. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, grup sohbetinin uygulanmasıyla ilgili olarak grup sohbetlerindeki konuşmalarda verilen örneklerin çocukların günlük yaşantılarına ve yakın çevrelerine uygun olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Grup sohbetini uygulamada göz önünde bulundurulan noktalardan “Grup sohbetinde her çocuğun etkin olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %1.5’i “hiç”, %0.8’i “ara sıra”, %48.9’u “sık sık” ve %48.9’u da “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %98’inin, grup sohbetlerinde her çocuğun etkin olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Grup sohbetlerinde her çocuğun etkin olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.45’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, grup sohbetinin uygulanmasıyla ilgili olarak grup sohbetlerinde her çocuğun etkin olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Grup sohbetini uygulamada göz önünde bulundurulan noktalardan “Grup sohbetinde kaynak kişilerden yararlanılması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %2.3’ü “hiç”, %47.3’ü “ara sıra”, %27.5’i “sık sık” ve %22.9’u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %50’sinin, grup sohbetlerinde kaynak kişilerden yararlanılması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Grup sohbetlerinde kaynak kişilerden yararlanılması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 2.71’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, grup sohbetinin uygulanmasıyla ilgili olarak grup sohbetlerinde kaynak kişilerden yararlanılmasını sık sık göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Grup sohbetini uygulamada göz önünde bulundurulan noktalardan “Grup sohbetindeki açıklamaları destekleyici resim, kart, canlı örnek vb. araçlardan yararlanılması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %22.1’i “ara sıra”, %42.7’si “sık sık” ve %35.1’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %78’inin, grup sohbetlerindeki açıklamaları destekleyici resim, kart, canlı örnek vb. araçlardan yararlanılması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Grup sohbetlerindeki açıklamaları destekleyici resim, kart, canlı örnek vb. araçlardan yararlanılması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.13’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, grup sohbetinin uygulanmasıyla ilgili olarak grup sohbetlerindeki açıklamaları destekleyici resim, kart, canlı örnek vb. araçlardan yararlanılmasını sık sık göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin “Grup sohbetini uygulamada göz önünde bulundurdıkları noktalara” ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 8 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenler, grup sohbetlerinin; “Konuya uygun olması”, “Hedef ve hedef davranışlara uygun olması”, “Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”, “Konuşmalarda verilen örneklerin çocukların günlük yaşantılarına ve yakın çevrelerine uygun olması” ve “Her çocuğun etkin olması” noktalarının daima göz önünde bulundurulduğu görüşündedirler. Ayrıca, öğretmenler, “Kaynak kişilerden yararlanılması” ve “Açıklamaları destekleyici resim, kart, canlı örnek vb. araçlardan yararlanılması” noktalarının ise sık sık göz önünde bulundurulduğu düşüncesindedirler.

Grup sohbetini uygulamada öğretmenlerin göz önünde bulundurdıkları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 4 üzerinden 3.42'dir. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin grup sohbetini uygulamada grup sohbetlerinin nitelikleriyle ilgili noktaları daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

3.2.2. Öğretmenlerin Hikâye Anlatma Etkinliğine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın ikinci alt amacında yanıt aranan sorulardan biri de Türkçe dil etkinliğinin diğer boyutunu oluşturan “Hikâye anlatma etkinliği” ile ilgilidir. Bu nedenle, bu bölümde okulöncesi öğretmenlerinin, hikâye anlatma etkinliği kapsamında yer alan hikâye seçiminde dikkat edilecek noktalara, hikâye anlatımı sırasında yararlanılan yöntemler, araç ve gereçler ile hikâye anlatırken dikkat dileyen noktalara ilişkin görüşleri alınmıştır.

3.2.2.1. Hikâye Seçiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdıkları Noktalara İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, hikâye seçiminde göz önünde bulundurdıkları noktalara ilişkin görüşleri Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9'da görüldüğü gibi, hikâye seçiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Hikâyenin işlenen konuya uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %6.1'i “ara sıra”, %45'i “sık sık” ve %48.9'u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %94'ünün, hikâyelerin işlenen konuya uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâyelerin işlenen konuya uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.43'dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye seçimiyle ilgili olarak hikâyelerin işlenen konuya uygun olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Tablo 9. Hikâye Seçiminde Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdıkları Noktalara İlişkin Görüşleri

Hikâye seçiminde göz önünde bulundurulan noktalar		Daima	Sık sık	Ara Sıra	Hiç	$\bar{X}$
İşlenen konuya uygun olması	f	64	59	8	-	
	%	48.9	45.0	6.1	-	3.43
Hedef ve hedef davranışlara uygun olması	f	89	33	9	-	
	%	67.9	25.2	6.9	-	3.61
Çocukların yaş, gelişim özellikleri, ilgi ve gereksinmelerine uygun olması	f	104	27	-	-	
	%	79.4	20.6	-	-	3.79
Konunun çocukların günlük yaşantıları ve yakın çevreleriyle ilgili olması	f	92	35	4	-	
	%	70.2	26.7	3.1	-	3.67
Kullanılan dilin çocukların anlayabileceği sadelikte olması	f	115	16	-	-	
	%	87.8	12.2	-	-	3.88
Bol resim kullanılmasını ve resimlerin çocukları düzeyine uygun olması	f	99	28	4	-	
	%	75.6	21.3	3.1	-	3.73
Olayların canlı ve hareketli olması	f	96	31	4	-	
	%	73.3	23.6	3.1	-	3.70
Korku unsuru içermeyen ve çocuğu karamsarlığa götürmeyen özellikte olması	f	107	20	2	2	
	%	81.7	15.3	1.5	1.5	3.77

Hikâye seçiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Hikâyenin hedef ve hedef davranışlara uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %6.9’u “ara sıra”, %25.2’si “sık sık” ve %67.9’u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %93.1’inin, hikâyelerin hedef ve hedef davranışlara uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâyelerin hedef ve hedef davranışlara uygun

olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.61’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye seçimiyle ilgili olarak hikâyelerin hedef ve hedef davranışlara uygun olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Hikâye seçiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Hikâyenin çocukların yaş, gelişim özellikleri, ilgi ve gereksinimlerine uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %20.6’sı “sık sık” ve %79.4’ü “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %100’ünün, hikâyelerin çocukların yaş, gelişim özellikleri, ilgi ve gereksinimlerine uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâyelerin çocukların yaş, gelişim özellikleri, ilgi ve gereksinimlerine uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.79’dur. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye seçimiyle ilgili olarak hikâyelerin çocukların yaş, gelişim özellikleri, ilgi ve gereksinimlerine uygun olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Hikâye seçiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Hikâye konusunun çocukların günlük yaşantıları ve yakın çevreleriyle ilgili olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %3.1’i “ara sıra”, %26.7’si “sık sık” ve %70.2’si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %97’sinin, hikâyelerin konusunun çocukların günlük yaşantıları ve yakın çevreleriyle ilgili olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâyelerin konusunun çocukların günlük yaşantıları ve yakın çevreleriyle ilgili olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.67’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye seçimiyle ilgili olarak hikâyelerin konusunun çocukların günlük yaşantıları ve yakın çevreleriyle ilgili olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Hikâye seçiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Hikâyede kullanılan dilin çocukların anlayabileceği sadelikte olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %12.2’si “sık sık” ve %87.8’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %100’ünün, hikâyelerde kullanılan dilin çocukların anlayabileceği sadelikte olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâyelerde kullanılan dilin çocukların anlayabileceği sadelikte olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.88’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye seçimiyle ilgili olarak hikâyelerde

kullanılan dilin çocukların anlayabileceği sadelikte olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Hikâye seçiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Hikâyede bol resim kullanılmasını ve resimlerin çocukların düzeyine uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %3.1’i “ara sıra”, %21.3’ü “sık sık” ve %75.6’sı “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %97’sinin, hikâyelerde bol resim kullanılmasını ve resimlerin çocukların düzeyine uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâyelerde bol resim kullanılmasını ve resimlerin çocukların düzeyine uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.73’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye seçimiyle ilgili olarak hikâyelerde bol resim kullanılmasını ve resimlerin çocukların düzeyine uygun olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Hikâye seçiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Hikâyedeki olayların canlı ve hareketli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %3.1’i “ara sıra”, %23.6’sı “sık sık” ve %73.3’ü “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %97’sinin, hikâyelerdeki olayların canlı ve hareketli olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâyelerdeki olayların canlı ve hareketli olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.70’dır. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye seçimiyle ilgili olarak hikâyelerdeki olayların canlı ve hareketli olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Hikâye seçiminde göz önünde bulundurulan noktalardan “Hikâyenin korku unsuru içermeyen ve çocuğu karamsarlığa götürmeyen özellikte olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %1.5’i “hiç”, %1.5’i “ara sıra”, %15.3’ü “sık sık” ve %81.7’si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %97’sinin, hikâyelerin korku unsuru içermeyen ve çocuğu karamsarlığa götürmeyen özellikte olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâyelerin korku unsuru içermeyen ve çocuğu karamsarlığa götürmeyen özellikte olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.77’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye seçimiyle ilgili olarak hikâyelerin korku

unsuru içermeyen ve çocuğu karamsarlığa götürmeyen özellikte olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin “Hikâye seçiminde göz önünde bulundurdıkları noktalara” ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 9 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenler, hikâyelerin; “İşlenen konuya uygun olması”, “Hedef ve hedef davranışlara uygun olması”, “Çocukların yaş, gelişim özellikleri, ilgi ve gereksinimlerine uygun olması”, “Konunun çocukların yaşantıları ve yakın çevreleriyle ilgili olması”, “Kullanılan dilin çocukların anlayabileceği sadelikte olması”, “Bol resim kullanılmasını ve resimlerin çocukların düzeyine uygun olması”, “Olayların canlı ve hareketli olması” ve “Korku unsuru içermeyen ve çocuğu karamsarlığa götürmeyen özellikte olması” noktalarının daima göz önünde bulundurulduğu görüşündedirler.

Hikâye seçiminde öğretmenlerin göz önünde bulundurdıkları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 4 üzerinden 3.70’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye seçiminde hikâyelerin nitelikleriyle ilgili noktaları daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

3.2.2.2. Hikâye Anlatımı Sırasında Öğretmenlerin Yöntemlerden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, hikâye anlatımı sırasında yöntemlerden yararlanma durumları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10’da görüldüğü gibi, hikâye anlatımı sırasında yararlanılan yöntemlerden “Drama” ile ilgili olarak öğretmenlerin %3.8’i “hiç”, %22.1’i “ara sıra”, %40.5’i “sık sık” ve %33.6’sı “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %74.1’inin, hikâye anlatımı sırasında drama yönteminden yararlandıklarını göstermektedir. Hikâye anlatımı sırasında yararlanılan “Drama” yöntemiyle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.04’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımı sırasında drama yönteminden sık sık yararlandıkları söylenebilir.

Tablo 10. Hikâye Anlatımı Sırasında Öğretmenlerin Yöntemlerden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri

Hikâye anlatımı sırasında yararlanılan yöntemler		Daima	Sık sık	Ara Sıra	Hiç	$\bar{X}$
Drama	f	44	53	29	5	
	%	33.6	40.5	22.1	3.8	3.04
Düz anlatım	f	30	36	49	16	
	%	22.9	27.5	37.4	12.2	2.61

Hikâye anlatımı sırasında yararlanılan yöntemlerden “Düz anlatım” ile ilgili olarak öğretmenlerin %12.2’si “hiç”, %37.4’ü “ara sıra”, %27.5’i “sık sık” ve %22.9’u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %50’sinin, hikâye anlatımı sırasında düz anlatım yönteminden yararlandıklarını göstermektedir. Hikâye anlatımı sırasında yararlanılan “Düz anlatım” yöntemiyle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 2.61’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımı sırasında düz anlatım yönteminden sık sık yararlandıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin “Hikâye anlatımı sırasında yararlanılan yöntemlere” ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 10 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenlerin hikâye anlatımı sırasında drama ve düz anlatım yöntemlerinden sık sık yararlandıkları söylenebilir.

Hikâye anlatımı sırasında öğretmenlerin yöntemlerden yararlanma durumların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 4 üzerinden 2.82’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin hikâye anlatımı sırasında bu yöntemlerden sık sık yararlandıkları söylenebilir.

Araştırmada, okulöncesi öğretmenlerinin, hikâye anlatımı sırasında yararlandıkları yöntemlerle ilgili elde edilen bu bulgular, Şen’in (1989, s.148) yaptığı bir araştırmada

elde ettiği; öğretmenlerin hikaye anlatımı sırasında drama ve düz anlatım yöntemlerinden sık sık yararlandıkları bulgularıyla paralellik göstermektedir.

3.2.2.3. Hikâye Anlatımı Sırasında Öğretmenlerin Araç ve Gereçlerden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, hikâye anlatımı sırasında araç ve gereçlerden yararlanma durumları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11’de görüldüğü gibi, hikâye anlatımı sırasında öğretmenlerin “Pazen tahta”dan yararlanmasıyla ilgili olarak %12.2’si “hiç”, %48.9’u “ara sıra”, %27.5’i “sık sık” ve % 11.5’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %39’unun, hikâye anlatımı sırasında pazen tahtadan yararlandıklarını göstermektedir. Hikâye anlatımı sırasında “Pazen tahta”dan yararlanılmasıyla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 2.28’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımı sırasında pazen tahtadan ara sıra yararlandıkları söylenebilir.

Hikâye anlatımı sırasında öğretmenlerin “Şimşek kart”tan yararlanmasıyla ilgili olarak %9.9’u “hiç”, %45’i “ara sıra”, %5.1’i “sık sık” ve %9.9’u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %45’inin, hikâye anlatımı sırasında şimşek karttan yararlandıklarını göstermektedir. Hikâye anlatımı sırasında “Şimşek kart”tan yararlanılmasıyla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 2.45’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımı sırasında şimşek karttan ara sıra yararlandıkları söylenebilir.

Hikâye anlatımı sırasında öğretmenlerin “Kitap”tan yararlanmasıyla ilgili olarak %19.8’i “ara sıra”, %33.6’sı “sık sık” ve %46.6’sı “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %80’inin, hikâye anlatımı sırasında araç olarak kitaptan yararlandıklarını göstermektedir. Hikâye anlatımı sırasında “Kitap”tan yararlanılmasıyla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.27’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımı sırasında araç olarak kitaptan daima yararlandıkları söylenebilir.

Tablo 11. Hikâye Anlatımı Sırasında Öğretmenlerin Araç ve Gereçlerden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri

Hikâye anlatımı sırasında yararlanılan araç ve gereçler		Daima	Sık sık	Ara Sıra	Hiç	$\bar{X}$
Pazen tahta	f	15	36	64	16	
	%	11.5	27.5	48.9	12.2	2.38
Şimşek kart	f	13	46	59	13	
	%	9.9	35.1	45.0	9.9	2.45
Kart	f	61	44	26	-	
	%	46.6	33.6	19.8	-	3.27
Kukla	f	53	68	10	-	
	%	40.5	51.9	7.6	-	3.33
Televizyon şeridi	f	16	21	61	33	
	%	12.2	16.0	46.6	25.2	2.15
Slayt	f	9	6	49	67	
	%	6.9	4.6	37.4	51.1	1.67
Tepegöz	f	15	16	58	58	
	%	11.5	12.2	44.3	32.1	2.03
Kaset çalar	f	20	45	56	56	
	%	15.3	34.4	42.7	7.6	2.57
VCD	f	15	26	32	32	
	%	11.5	19.8	24.4	44.3	1.98

Hikâye anlatımı sırasında öğretmenlerin “Kuklalar”dan yararlanmasıyla ilgili olarak %7.6’sı “ara sıra”, %51.9’u “sık sık” ve %40.5’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %92.4’ünün, hikâye anlatımı sırasında araç olarak kuklalardan yararlandıklarını göstermektedir. Hikâye anlatımı sırasında “Kuklalar”dan yararlanılmasıyla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.33’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımı sırasında araç olarak kuklalardan daima yararlandıkları söylenebilir.

Hikâye anlatımı sırasında öğretmenlerin “Televizyon şeridi”den yararlanmasıyla ilgili olarak %25.2’si “hiç”, %46.6’sı “ara sıra”, %16’sı “sık sık” ve %12.2’si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin ancak %29’unun, hikâye anlatımı sırasında televizyon şeridinden yararlandıklarını göstermektedir. Hikâye anlatımı sırasında “Televizyon şeridi”den yararlanılmasıyla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 2.15’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımı sırasında televizyon şeridinden ara sıra yararlandıklarını söylenebilir.

Hikâye anlatımı sırasında öğretmenlerin “Slaytlar”dan yararlanmasıyla ilgili olarak %51.1’i “hiç”, %37.4’ü “ara sıra”, %4.6’sı “sık sık” ve %6.9’u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin ancak %12’sinin, hikâye anlatımı sırasında slaytlardan yararlandıklarını göstermektedir. Hikâye anlatımı sırasında yararlanılan “Slaytlar”dan yararlanılmasıyla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 1.67’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımı sırasında slaytlardan ara sıra yararlandıkları söylenebilir.

Hikâye anlatımı sırasında öğretmenlerin “Tepegöz”den yararlanmasıyla ilgili olarak %32.1’i “hiç”, %44.3’ü “ara sıra”, %12.2’si “sık sık” ve %11.5’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin ancak %24’ünün, hikâye anlatımı sırasında araç olarak tepegözden yararlandıklarını göstermektedir. Hikâye anlatımı sırasında “Tepegöz”den yararlanılmasıyla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 2.03’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımı sırasında araç olarak tepegözden ara sıra yararlandıkları söylenebilir.

Hikâye anlatımı sırasında öğretmenlerin “Kaset çalar”dan yararlanılmasıyla ilgili olarak %7.6’sı “hiç”, %42.7’si “ara sıra”, %34.4’ü “sık sık” ve %15.3’ü “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %50’sinin, hikâye anlatımı sırasında araç olarak kaset çalardan yararlandıklarını göstermektedir. Hikâye anlatımı sırasında “Kaset çalar”dan yararlanılmasıyla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 2.57’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımı sırasında araç olarak kaset çalardan sık sık yararlandıkları söylenebilir.

Hikâye anlatımı sırasında öğretmenlerin “VCD”lerden yararlanılmasıyla ilgili olarak %44.3’ü “hiç”, %24.4’ü “ara sıra”, %19.8’i “sık sık” ve %11.5’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin ancak %31’inin, hikâye anlatımı sırasında VCD’lerden yararlandıklarını göstermektedir. Hikâye anlatımı sırasında “VCD”lerden yararlanılmasıyla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 1.98’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımı sırasında VCD’lerden ara sıra yararlandıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin “Hikâye anlatımı sırasında yararlanılan araç ve gereçlere” ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 11 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenlerin, hikâye anlatımı sırasında; “Kaset çalar” dan sık sık; “Pazen tahta”, “Şimşek kart”, “Televizyon şeridi”, “Tepegöz” ve “VCD” gibi araç ve gereçlerden ara sıra; kitap ve kuklalardan ise çok fazla yararlandıkları söylenebilir.

Hikâye anlatımı sırasında öğretmenlerin araç ve gereçlerden yararlanma durumlarının tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 4 üzerinden 2.43’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin hikâye anlatımı sırasında araç ve gereçlerden sık sık yararlandıkları söylenebilir.

3.2.2.4. Hikâye Anlatımında Öğretmenlerin Göz Önünde Buldukları Noktalara İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, hikâye anlatımında göz önünde buldukları noktalara ilişkin görüşleri Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Hikâye Anlatımında Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri

Hikâye anlatımında göz önünde bulundurulanan noktalar		Daima	Sık sık	Ara Sıra	Hiç	$\bar{X}$
Çocukların, öğretmeni ve kullanılan aracı rahatça görebilecek şekilde oturması	f	125	6	-	-	3.95
	%	94.5	4.6	-	-	
Kullanılacak tekniğin, sunulmadan önce denenmesi	f	68	56	7	-	3.47
	%	51.9	42.7	5.3	-	
Kullanılacak araçların (şimşek kart, pazen tahta vb.) kontrol edilip, eksikliklerinin tamamlanması	f	98	27	6	-	3.70
	%	74.8	20.6	4.6	-	
Hikâyede geçen anlamı bilmeyen sözcüklerin önceden açıklanması	f	89	40	2	-	3.66
	%	67.9	30.5	1.5	-	
Anlatımın kesintiye uğratılmaması	f	88	38	5	-	3.63
	%	67.2	29.0	3.8	-	
Olay ile resim arasında ilişki kurabilmesi için çocuklara yeterli izleme süresi tanınması	f	89	41	1	-	3.67
	%	67.9	31.3	0.8	-	
Ses tonunun tekdüze olmaması ve vurgulamalara dikkat edilmesi	f	105	22	4	-	3.77
	%	80.2	16.8	3.1	-	

Tablo 12’de görüldüğü gibi, hikâye anlatımında göz önünde bulundurulanan noktalardan “Hikâye anlatımında çocukların, öğretmeni ve kullanılan aracı rahatça görebileceği şekilde oturması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %4.6’sı “sık sık” ve %95.4’ü “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %100’ünün, hikâye anlatımında, çocukların, öğretmeni ve kullanılan aracı rahatça görebileceği şekilde oturması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâye anlatımında çocukların, öğretmeni ve kullanılan aracı rahatça görebileceği şekilde oturması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.95’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye

anlatımı sırasında çocukların, öğretmeni ve kullanılan aracı rahatça görebileceği şekilde oturmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Hikâye anlatımında göz önünde bulundurulanan noktalardan “Hikâye anlatımında kullanılacak tekniğin, sunulmadan önce denenmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin %5.3’ü “ara sıra”, %42.7’si “sık sık” ve %51.9’u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %95’inin, hikâye anlatımında kullanılacak tekniğin, sunulmadan önce denenmesi görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâye anlatımında kullanılacak tekniğin, sunulmadan önce denenmesi”yle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.47’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımında kullanılacak tekniğin, sunulmadan önce denenmesini daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Hikâye anlatımında göz önünde bulundurulanan noktalardan “Hikâye anlatımında kullanılacak araçların (şimşek kart, pazen tahta vb.) kontrol edilip, eksikliklerinin tamamlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %4.6’sı “ara sıra”, %20.6’sı “sık sık” ve %74.8’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %95.4’ünün, hikâye anlatımında kullanılacak araçların (şimşek kart, pazen tahta vb.) kontrol edilip, eksikliklerinin tamamlanması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâye anlatımında kullanılacak araçların (şimşek kart, pazen tahta vb.) kontrol edilip, eksikliklerinin tamamlanması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.70’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımında kullanılacak araçların (şimşek kart, pazen tahta vb.) kontrol edilip, eksikliklerinin tamamlanmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Hikâye anlatımında göz önünde bulundurulanan noktalardan “Hikâye anlatımında hikâyede geçen anlamı bilinmeyen sözcüklerin önceden açıklanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %1.5’i “ara sıra”, %30.5’i “sık sık” ve %67.9’u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %98.4’ünün, hikâye anlatımında hikâyede geçen anlamı bilinmeyen sözcüklerin önceden açıklanması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâye anlatımında hikâyede geçen anlamı bilinmeyen sözcüklerin önceden açıklanması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.66’dır. Bu

ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımında hikâyede geçen anlamı bilinmeyen sözcüklerin önceden açıklanmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Hikâye anlatımında göz önünde bulundurulan noktalardan “Hikâye anlatımında anlatımın kesintiye uğratılmaması”yla ilgili olarak öğretmenler %3.8’i “ara sıra”, %29’u “sık sık” ve %67.2’si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %96.2’sinin, hikâye anlatımında anlatımın kesintiye uğratılmaması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâye anlatımında anlatımın kesintiye uğratılmaması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.63’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımında anlatımın kesintiye uğratılmamasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Hikâye anlatımında göz önünde bulundurulan noktalardan “Hikâye anlatımında olay ile resim arasında ilişki kurabilmesi için çocuklara yeterli izleme süresi tanınması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %0.8’i “ara sıra”, %31.3’ü “sık sık” ve %67.9’u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %99.2’sinin, hikâye anlatımında olay ve resim arasında ilişki kurabilmesi için çocuklara yeterli izleme süresi tanınması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâye anlatımında olay ile resim arasında ilişki kurabilmesi için çocuklara yeterli izleme süresi tanınması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.67’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımında olay ile resim arasında ilişki kurabilmesi için çocuklara yeterli izleme süresi tanınmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Hikâye anlatımında göz önünde bulundurulan noktalardan “Hikâye anlatımında ses tonunun tekdüze olmaması ve vurgulamalara dikkat edilmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin %3.1’i “ara sıra”, %16.8’i “sık sık” ve %80.2’si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %97’sinin, hikâye anlatımında ses tonunun tekdüze olmaması ve vurgulamalara dikkat edilmesi görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâye anlatımında ses tonunun tekdüze olmaması ve vurgulamalara dikkat edilmesi”yle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.77’dir. Bu

ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımında ses tonunun tekdüze olmaması ve vurgulamalara dikkat edilmesini daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin “Hikâye anlatımında göz önüne bulundurdıkları noktalara” ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 12 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenler, hikâye anlatımında; “Çocukların, öğretmeni ve kullanılan aracı rahat görebilecek şekilde oturması”, “Kullanılacak tekniğin, sunulmadan önce denenmesi”, “Kullanılacak araçların (şimşek kart, pazen tahta vb.) kontrol edilip, eksikliklerinin tamamlanması”, “Hikâyede geçen anlamı bilinmeyen sözcüklerin önceden açıklanması”, “Anlatımın kesintiye uğratılmaması”, “Olay ile resim arasında ilişki kurabilmesi için çocuklara yeterli izleme süresi tanınması” ve “Ses tonunun tek düze olmaması ve vurgulamalara dikkat edilmesi” noktalarının daima göz önünde bulundurulduğu görüşündedirler.

Hikâye anlatımında öğretmenlerin göz önünde bulundurdıkları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 4 üzerinden 3.70’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatımının nitelikleriyle ilgili noktaları daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

3.2.3. Öğretmenlerin Hikâye Sonrası Etkinliklere İlişkin Görüşleri

Araştırmanın ikinci alt amacında yanıt aranan sorulardan bir diğeri de “Hikâye sonrası etkinlikler” ile ilgilidir. Bu nedenle, bu bölümde okulöncesi öğretmenlerinin, hikâye sonrası etkinliklerin kapsamında yer alan pandomim, yaratıcı drama ve hikâye oluşturma etkinliklerine ilişkin görüşleri alınmıştır.

3.2.3.1. Pandomim Seçiminde ve Uygulamasında Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdıkları Noktalara İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, pandomim seçiminde ve uygulamasında göz önünde bulundurulan noktalara ilişkin görüşleri Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13. Pandomim Seçiminde ve Uygulanmasında Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdukları Noktalara İlişkin Görüşleri

Pandomim seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurulan noktalar		Daima	Sık sık	Ara Sıra	Hiç	$\bar{X}$
Pandomimin:						
Hedef ve hedef davranışlara uygun olması	f	85	45	1	-	
	%	64.9	34.4	0.8	-	3.64
Konunun çocukların günlük yaşantılarına ve yakın çevrelerine uygun olması	f	94	32	5	-	
	%	71.8	24.4	3.8	-	3.68
Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması	f	119	12	-	-	
	%	90.8	9.2	-	-	3.91
Basit, canlı ve hareketli olması	f	107	24	-	-	
	%	81.7	18.3	-	-	3.82
Çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanlarını içermesi	f	93	36	2	-	
	%	71.0	27.5	1.5	-	3.69
Uygulamada kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılması	f	69	38	24	-	
	%	52.7	29.0	18.3	-	3.34
Çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlanması	f	88	43	-	-	
	%	67.2	32.8	-	-	3.67

Tablo 13'te görüldüğü gibi pandomim seçiminde ve uygulamasında göz önünde bulundurulan noktalardan "Pandomimin hedef ve hedef davranışlara uygun olması"yla ilgili olarak öğretmenlerin %0.8'i "ara sıra", %34.4'ü "sık sık" ve %64.9'u "daima" seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %99.3'ünün, pandomimlerin hedef ve hedef davranışlara uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. "Pandomimlerin hedef ve hedef davranışlara uygun olması"yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.64'dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, pandomimlerin hedef ve hedef davranışlara uygun olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Pandomim seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurulanan noktalardan “Pandomim konusunun çocukların günlük yaşantılarına ve yakın çevrelerine uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %3.8’i “ara sıra”, %24.4’ü “sık sık” ve %71.8’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %96.2’sinin, pandomimlerin konusunun çocukların günlük yaşantılarına ve yakın çevrelerine uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Pandomimlerin konusunun çocukların günlük yaşantılarına ve yakın çevrelerine uygun olması”yla ilgili olarak elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.68’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, pandomimlerin konusunun çocukların günlük yaşantılarına ve yakın çevrelerine uygun olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Pandomim seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurulanan noktalardan “Pandomimin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %9.2’si “sık sık” ve %90.8’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %100’ünün, pandomimlerin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Pandomimlerin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.91’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, pandomimlerin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Pandomim seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurulanan noktalardan “Pandomimin basit, canlı ve hareketli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %18.3’ü “sık sık” ve %81.7’si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %100’ünün, pandomimlerin basit, canlı ve hareketli olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Pandomimlerin basit, canlı ve hareketli olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.82’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, pandomimlerin basit, canlı ve hareketli olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Pandomim seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurulanan noktalardan “Pandomimin çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanlarını içermesi”yle

ilgili olarak öğretmenlerin %1.5'i "ara sıra", %27.5'i "sık sık" %71'i "daima" seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %99'unun, pandomimlerin çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanlarını içermesi görüşünde olduğunu göstermektedir. "Pandomimlerin çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanlarını içermesi"yle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.69'dur. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, pandomimlerin çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanlarını içermesini daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Pandomim uygulanmasında göz önünde bulundurulan noktalardan "Pandomimin uygulanmasında kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılması"yla ilgili olarak öğretmenlerin %18.3'ü "ara sıra", %29'u "sık sık" ve %52.7'si "daima" seçeneğini işaretlemişleridir. Bu veriler, öğretmenlerin %82'sinin, pandomimlerin uygulanmasında kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılması görüşünde olduğunu göstermektedir. "Pandomimlerin uygulanmasında kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılması"yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.34'dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, pandomimlerin uygulanmasında kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Pandomim seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurulan noktalardan "Pandomimin çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlanması"yla ilgili olarak öğretmenlerin %32.8'i "sık sık" ve %67.2'si "daima" yanıtını vermiştir. Bu veriler, öğretmenlerin %100'ünün, pandomimlerin çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlaması görüşünde olduğunu göstermektedir. "Pandomimlerin çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlaması"yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.67'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, pandomimlerin çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlamasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin "Pandomim seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurdıkları noktalara" ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 13 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenler, pandomimlerin; "Hedef ve hedef

davranışlara uygun olması”, “Konunun çocukların günlük yaşantılarına ve yakın çevrelerine uygun olması”, “Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”, “Basit, canlı ve hareketli olması”, “Çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanlarını içermesi”, “Uygulamada kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılması” ve “Çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlanması” noktalarının daima göz önünde bulundurulduğu görüşündedirler.

Pantomim seçiminde ve uygulanmasında öğretmenlerin göz önünde bulundukları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 4 üzerinden 3.68’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, pantomim seçiminde ve uygulamasında pantomimlerin nitelikleriyle ilgili noktaları daima göz önünde bulundukları söylenebilir.

3.2.3.2. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Seçiminde ve Uygulanmasında Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundukları Noktalara İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundukları noktalara ilişkin görüşleri Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14’te görüldüğü gibi, yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurulan noktalardan “Yaratıcı drama etkinliklerinin işlenen konuya uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %8.4’ü “ara sıra”, %39.7’si “sık sık” ve %51.9’u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %92’sinin, yaratıcı drama etkinliklerinin işlenen konuya uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Yaratıcı drama etkinliklerinin işlenen konuya uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.44’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, yaratıcı drama etkinliklerinin işlenen konuya uygun olmasını daima göz önünde bulundukları söylenebilir.

Tablo 14. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Seçiminde ve Uygulanmasında Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdıkları Noktalara İlişkin Görüşleri

Yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulunduran noktalar		Daima	Sık sık	Ara Sıra	Hiç	$\bar{X}$
Yaratıcı Dramanın:						
İşlenen konuya uygun olması	f	68	52	11	-	
	%	51.9	39.7	8.4	-	3.44
Hedef ve hedef davranışlara uygun olması	f	85	44	2	-	
	%	64.9	33.6	1.5	-	3.63
Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması	f	122	9	-	-	
	%	93.1	6.9	-	-	3.93
Çocukların günlük yaşantıları ve yakın çevrelerine uygun olması	f	105	22	4	-	
	%	80.2	16.8	3.1	-	3.88
Canlı ve hareketli olması	f	109	21	1	-	
	%	83.2	16.0	0.8	-	3.82
Çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanları içermesi	f	101	26	4	-	
	%	77.1	19.8	3.1	-	3.74
Her çocuğun rol alması	f	74	54	3	-	
	%	56.5	41.2	2.3	-	3.54
Uygulamada kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılması	f	64	41	26	-	
	%	48.9	31.3	19.8	-	3.29
Çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlanması	f	96	33	2	-	
	%	73.3	25.2	1.5	-	3.72

Yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Yaratıcı drama etkinliklerinin hedef ve hedef davranışlara uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %1.5’i “ara sıra”, %33.6’sı “sık sık” ve %64.9’u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %99’unun, yaratıcı drama etkinliklerinin hedef ve hedef davranışlara uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Yaratıcı drama etkinliklerinin hedef ve hedef davranışlara uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.63’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, yaratıcı drama etkinliklerinin hedef ve hedef davranışlara uygun olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %6.9’u “sık sık” ve %93.1’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %100’ünün, yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.93’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların günlük yaşantıları ve yakın çevrelerine uygun olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %3.1’i “ara sıra”, %16.8’i “sık sık” ve %80.2’si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %97’sinin, yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların günlük yaşantıları ve yakın çevrelerine uygun olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların günlük yaşantıları ve yakın çevrelerine uygun olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.88’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların günlük yaşantıları ve yakın çevrelerine uygun olmasını daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Yaratıcı drama etkinliklerinin canlı ve hareketli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %0.8’i “ara sıra”, %16’sı “sık sık” ve %83.2’si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %99.2’sinin, yaratıcı drama etkinliklerinin canlı ve hareketli olması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Yaratıcı drama etkinliklerinin canlı ve hareketli olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.82’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, yaratıcı drama etkinliklerinin canlı ve hareketli olmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanları içermesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin %3.1’i “ara sıra”, %19.8’i “sık sık” ve %77.1’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %97’sinin, yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanları içermesi görüşünde olduğunu göstermektedir. “Yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanları içermesi”yle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.74’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanları içermesini daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Yaratıcı drama etkinliklerinde her çocuğun rol alması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %2.3’ü “ara sıra”, %41.2’si “sık sık” ve %56.5’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %98’inin, yaratıcı drama etkinliklerinde her çocuğun rol alması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Yaratıcı drama etkinliklerinde her çocuğun rol alması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.54’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, yaratıcı drama etkinliklerinde her çocuğun rol almasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Yaratıcı drama etkinliklerinin uygulanmasında göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Yaratıcı drama etkinliklerinin uygulanmasında kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %19.8’i

“ara sıra”, %31.3’ü “sık sık” ve %48.9’u “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %80’inin, yaratıcı drama etkinliklerinin uygulanmasında kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Yaratıcı drama etkinliklerinin uygulanmasında kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.29’dur. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, yaratıcı drama etkinliklerinin uygulanmasında kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

“Yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurulan noktalardan “Yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %1.5’i “ara sıra”, %25.2’si “sık sık” ve %73.3’ü “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %99’unun, yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlanması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlanması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.72’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlanmasını daima göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin “Yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurdukları noktalara” ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 14 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenler, yaratıcı drama etkinliklerinin; “İşlenen konuya uygun olması”, “Hedef ve hedef davranışlara uygun olması”, “Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”, “Çocukların günlük yaşantıları ve yakın çevrelerine uygun olması”, “Canlı ve hareketli olması”, “Çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanları içermesi”, “Her çocuğun rol alması”, “Uygulamada kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılması” ve “Çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlanması” noktalarının daima göz önünde bulundurulduğu görüşündedirler.

Yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında öğretmenlerin göz önünde bulundurdıkları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 4 üzerinden 3.65'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında yaratıcı drama etkinliklerinin nitelikleriyle ilgili noktaları daima göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

3.2.3.3. Hikâye Oluşturmada Öğretmenlerin Göz Önünde Bulundurdıkları Noktalara İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, hikâye oluşturmada göz önünde bulundurdıkları noktalara ilişkin görüşleri Tablo 15'de verilmiştir.

Tablo 15'de görüldüğü gibi hikâye oluşturmada göz önünde bulundurulan noktalardan “Hikâye anlatıldıktan sonra çocukların hikâyeye başlık bulması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %29.8'i “ara sıra”, %44.3'ü “sık sık” ve %26'sı “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %70'inin, hikâye anlatıldıktan sonra çocukların hikâyeye başlık bulması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâye anlatıldıktan sonra çocukların hikâyeye başlık bulması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 2.96'dır. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatıldıktan sonra çocukların hikâyeye başlık bulmasını sık sık göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Hikaye oluşturmada göz önünde bulundurulan noktalardan “Hikâye anlatılırken yarıda kesilerek çocukların hikâyeyi tamamlaması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %23.7'si “ara sıra”, %48.1'i “sık sık” ve %28.2'si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %76.3'ünün, hikâye anlatırken yarıda kesilerek çocukların hikâyeyi tamamlaması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Hikâye anlatılırken yarıda kesilerek çocukların hikâyeyi tamamlaması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.05'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, hikâye anlatılırken yarıda kesilerek çocukların hikâyeyi tamamlamasını sık sık göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Tablo 15. Hikâye Oluşturmada Öğretmenlerin Göz Önünde Buldukları Noktalara İlişkin Görüşleri

Hikâye oluşturmada göz önünde bulundurulmuş noktalar		Daima	Sık sık	Ara Sıra	Hiç	$\bar{X}$
Hikâye anlatıldıktan sonra çocukların hikâye başlık bulması	f	34	58	39	-	
	%	26.0	44.3	29.8	-	2.96
Hikâye anlatılırken yarıda kesilerek çocukların hikâyeyi tamamlaması	f	37	63	31	-	
	%	28.2	48.1	23.7	-	3.05
Çocukların kitap, kart, kukla vb. araç ve gereçleri kullanarak özgün hikâyeye anlatması	f	48	62	21	-	
	%	36.6	47.3	16.0	-	3.21
Çocukların yaptıkları resimleri anlatması	f	56	50	25	-	
	%	42.7	38.2	19.1	-	3.24
Anlatılan hikâyenin, çocuklar tarafından resimlendirilmesi	f	32	45	43	11	
	%	24.4	34.4	32.8	8.4	2.75

Hikâye oluşturmada göz önünde bulundurulmuş noktalardan “Çocukların kitap, kart, kukla vb. araç ve gereçleri kullanarak özgün hikâyeye anlatması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %16’sı “ara sıra”, %47.3’ü “sık sık” ve %36.6’sı “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %84’ünün, çocukların kitap, kart, kukla vb. araç ve gereçleri kullanarak özgün hikâyeye anlatması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Çocukların kitap, kart, kukla vb. araç ve gereçleri kullanarak özgün hikâyeye anlatması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.21’dir. Bu

ortalamaya göre öğretmenlerin, çocukların kitap, kart, kukla vb. araç ve gereçleri kullanarak özgün hikâye anlatmasını sık sık göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Hikâye oluşturmada göz önünde bulundurulan noktalardan “Çocukların yaptıkları resimleri anlatması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %19.1’i “ara sıra”, %38.2’si “sık sık” ve %42.7’si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %81’inin, çocukların yaptıkları resimleri anlatması görüşünde olduğunu göstermektedir. “Çocukların yaptıkları resimleri anlatması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.24’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, çocukların yaptıkları resimleri anlatmasını sık sık göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Hikâye oluşturmada göz önünde bulundurulan noktalardan “Anlatılan hikâyenin, çocuklar tarafından resimlendirilmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin %8.4’ü “hiç”, %32.8’i “ara sıra”, %34.4’ü “sık sık” ve %24.4’ü “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %59’unun, anlatılan hikâyenin, çocuklar tarafından resimlendirilmesi görüşünde olduğunu göstermektedir. “Anlatılan hikâyenin, çocuklar tarafından resimlendirilmesi”yle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 2.75’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, anlatılan hikâyenin, çocuklar tarafından resimlendirilmesini sık sık göz önünde bulundurdıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin “Hikâye oluşturmada göz önünde bulundurdıkları noktalara” ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 15 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenler, hikâye oluşturmada; “Hikâye anlatıldıktan sonra çocukların hikâyeye başlık bulması”, “Hikâye anlatılırken yarıda kesilerek çocukların hikâyeyi tamamlaması”, “Çocukların kitap, kart, kukla vb. araç ve gereçleri kullanarak özgün hikâye anlatması”, “Çocukların yaptıkları resimleri anlatması” ve “Anlatılan hikâyenin, çocuklar tarafından resimlendirilmesi” noktalarının sık sık göz önünde bulundurulduğu görüşündedirler.

Hikâye oluşturmada öğretmenlerin göz önünde bulundurdıkları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 4 üzerinden 3.04’dür. Bu

ortalamaya göre öğretmenlerin hikâye oluşturmayla ilgili noktaları sık sık göz önünde bulundurdukları söylenebilir.

3.3. Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Tekniklere İlişkin Görüşleri

Araştırmanın üçüncü alt amacında okulöncesi öğretmenlerinin, Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde kullanılan tekniklere ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bununla ilgili veriler Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16. Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Tekniklere İlişkin Görüşleri

Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde kullanılan teknikler		Daima	Sık sık	Ara Sıra	Hiç	$\bar{X}$
Cümle tamamlama	f	29	52	45	5	
	%	22.1	39.7	34.4	3.8	2.80
Resim çizme	f	34	44	50	3	
	%	26.0	33.5	38.2	2.3	2.83
Yaşadığı bir olayı anlatma	f	62	51	18	-	
	%	47.3	39.0	13.7	-	3.34
Anlatılan hikâyeyi canlandırma	f	50	67	14	-	
	%	38.2	51.1	10.7	-	3.27
Yarım bırakılan hikâyeyi tamamlama	f	41	61	29	-	
	%	31.3	46.6	22.1	-	3.09

Tablo 16’da görüldüğü gibi, Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde kullanılan tekniklerden “Cümle tamamlama” tekniğiyle ilgili olarak öğretmenlerin %3.8’i “hiç”, %34.4’ü “ara sıra”, %39.7’si “sık sık” ve %22.1’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %62’sinin, Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde cümle tamamlama tekniğini kullandığını göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde kullanılan “Cümle tamamlama” tekniğiyle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 2.80’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde cümle tamamlama tekniğini sık sık kullandıkları söylenebilir.

Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde kullanılan “Resim çizme” tekniğiyle ilgili olarak öğretmenlerin %2.3’ü “hiç”, %38.2’si “ara sıra”, %33.5’si “sık sık” ve %26’sı “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %60’ının, Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde resim çizme tekniğini kullandığını göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde kullanılan “Resim çizme” tekniğiyle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 2.83’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde resim çizme tekniğini sık sık kullandıkları söylenebilir.

Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde kullanılan “Yaşadığı bir olayı anlatma” tekniğiyle ilgili olarak öğretmenlerin %13.7’si “ara sıra”, %39’u “sık sık” ve %47.3’ü “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %86.3’ünün, Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde yaşadığı bir olayı anlatma tekniğini kullandığını göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde kullanılan “Yaşadığı bir olayı anlatma” tekniğiyle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.34’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde yaşadığı bir olayı anlatma tekniğini daima kullandıkları söylenebilir.

Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde kullanılan “Anlatılan hikâyeyi canlandırma” tekniğiyle ilgili olarak öğretmenlerin %10.7’si “ara sıra”, %51.1’i “sık sık” ve %38.2’si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin

%89.3'ünün, Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde anlatılan hikâyeyi canlandırma tekniğini kullandığını göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde kullanılan “Anlatılan hikâyeyi canlandırma” tekniğiyle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.27'dir. Bu ortalamaya öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde anlatılan hikâyeyi canlandırma tekniğini daima kullandıkları söylenebilir.

Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde kullanılan “Yarım bırakılan hikâyeyi tamamlama” tekniğiyle ilgili olarak öğretmenlerin %22.1'i “ara sıra”, %46.6'sı “sık sık” ve %31.3'ü “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %78'inin, Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde yarım bırakılan hikâyeyi tamamlama tekniğini kullandığını göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde kullanılan “Yarım bırakılan hikâyeyi tamamlama” tekniğiyle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 3.09'dur. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde yarım bırakılan hikâyeyi tamamlama tekniğini sık sık kullandıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin “Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde kullanılan tekniklere” ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 16 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde yaşadığı bir olayı anlatma ve anlatılan hikâyeyi canlandırma tekniklerini daima; cümle tamamlama, resim çizme ve yarım bırakılan hikâyeyi tamamlama tekniklerinin ise sık sık kullandıkları söylenebilir.

Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde öğretmenlerin kullandıkları tekniklerin tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 4 üzerinden 3.07'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde bu teknikleri sık sık kullandıkları söylenebilir.

3.4. Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri

Araştırmanın dördüncü alt amacında okulöncesi öğretmenlerinin, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bununla ilgili veriler Tablo 17’ de verilmiştir.

Tablo 17. Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasında Karşılaştıkları Sorunlar

Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar		Daima	Sık sık	Ara Sıra	Hiç	$\bar{X}$
Fiziksel koşulların yetersizliği	f	15	30	51	35	
	%	11.5	22.9	38.9	26.7	2.19
Çocuk sayısının çok olması	f	14	38	41	38	
	%	10.7	29.0	31.3	29.0	2.21
Araç-gereç yetersizliği	f	16	17	73	25	
	%	12.2	13.0	55.7	19.1	2.18
Çocukların Türkçe dil etkinliklerine yeterince güdülenmemesi	f	5	16	64	46	
	%	3.8	12.2	48.9	35.1	1.85
Sınıfta farklı yaş grubunda çocukların bulunması	f	12	15	43	61	
	%	9.2	11.5	32.8	46.6	1.83

Tablo 17’de görüldüğü gibi Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan “Fiziksel koşulların yetersizliği”yle ilgili olarak öğretmenlerin %26.7’si “hiç”, %38.9’u “ara sıra”, %22.9’u “sık sık” ve %11.5’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %34.4’ünün, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında fiziksel koşulların yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar yaşadığını göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan “Fiziksel koşulların yetersizliği”yle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 2.19’dur. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında fiziksel koşulların yetersizliğinden kaynaklanan sorunları ara sıra yaşadıkları söylenebilir.

Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan “Çocuk sayısının çok olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %29’u “hiç”, %31.3’ü “ara sıra”, %29’u “sık sık” ve %10.7’si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %40’ının, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında çocuk sayısının çok olmasından kaynaklanan sorunlar yaşadığını göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan “Çocuk sayısının çok olması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 2.21’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında çocuk sayısının çok olmasından kaynaklanan sorunları ara sıra yaşadıkları söylenebilir.

Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan “Araç-gereç yetersizliği”yle ilgili olarak öğretmenlerin %19.1’i “hiç”, %55.7’si “ara sıra”, %13’ü “sık sık” ve %12.2’si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %25.2’sinin, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında araç-gereç yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar yaşadığını göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan “Araç-gereç yetersizliği”yle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 2.18’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında araç-gereç yetersizliğinden kaynaklanan sorunları ara sıra yaşadıkları söylenebilir.

Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan “Çocukların Türkçe dil etkinliklerine yeterince güdülenmemesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin %35.1’i “hiç”, %48.9’u “ara sıra”, %12.2’si “sık sık” ve %3.8’i “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %16’sının, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında çocukların Türkçe dil etkinliklerine yeterince güdülenmemesinden kaynaklanan sorunlar yaşadığını göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan “Çocukların Türkçe dil etkinliklerine yeterince güdülenmemesi”yle ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 1.85’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında çocukların Türkçe dil etkinliklerine yeterince güdülenmemesi sorununu ara sıra yaşadıkları söylenebilir.

Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan “Sınıfta farklı yaş grubunda çocukların bulunması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %46.6’sı “hiç”, %32.8’i “ara sıra”, %11.5’i “sık sık” ve %9.2’si “daima” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %21’inin, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında sınıfta farklı yaş grubunda çocukların bulunmasından kaynaklanan sorunlar yaşadığını göstermektedir. Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan “Sınıfta farklı yaş grubunda çocukların bulunması”yla ilgili elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 1.83’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında sınıfta farklı yaş grubunda çocukların bulunması sorununu ara sıra yaşadıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin “Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaştıkları sorunlara” ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 17 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin uygulaması sırasında çocuk sayısının çok olması, fiziksel koşulların yetersizliği, araç-gereç yetersizliği, çocukların Türkçe dil etkinliklerine yeterince güdülenmemesi ve sınıfta farklı yaş grubunda çocukların bulunması sorunlarıyla ara sıra karşılaştıkları söylenebilir. Elde edilen verilerden öğretmenlerin çocuk sayısının çok olması başta olmak üzere fiziksel koşulların yetersizliği, araç-gereç yetersizliği, çocukların Türkçe dil etkinliklerine

yeterince güdülenmemesi ve sınıfta farklı yaş grubunda çocukların bulunması sorunlarıyla ara sıra da olsa karşılaştıkları söylenebilir.

3.5. Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların Çözümüne Yönelik Önerilere İlişkin Görüşleri

Araştırmanın dördüncü alt amacında okulöncesi öğretmenlerinin, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerileri belirlenmeye çalışılmıştır. Bununla ilgili veriler Tablo 18’ de verilmiştir.

Tablo 18’de görüldüğü gibi Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerilerden “Türkçe dil etkinliklerinin amaçları düzenlenirken gerek çocuğun gerekse toplumun gereksinimleri göz önünde tutulması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %3.8’i “katılmıyorum” ve %96.2’si “katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %96.2’sinin, “Türkçe dil etkinliklerinin amaçları düzenlenirken gerek çocuğun gerekse toplumun gereksinimleri göz önünde tutulmalı” önerisine katıldığını göstermektedir.

Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerilerden “Türkçe dil etkinlikleri çocukların çevreleri ile yakından ilişki kurmalarına olanak sağlayacak bir yapıda düzenlenmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin %5.3’ü “katılmıyorum” ve %94.7’si “katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %94.7’sinin, “Türkçe dil etkinlikleri çocukların çevreleri ile yakından ilişki kurmalarına olanak sağlayacak bir yapıda düzenlenmeli” önerisine katıldığını göstermektedir.

Tablo 18. Öğretmenlerin Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların Çözümüne Yönelik Öneriler

Türkçe dil etkinliklerin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öneriler		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum
Türkçe dil etkinliklerinin amaçları düzenlenirken gerek çocuğun gerekse toplumun gereksinimleri göz önünde tutulmalıdır.	f %	126 96.2	- -	5 3.8
Türkçe dil etkinlikleri çocukların çevreleri ile yakından ilişki kurmalarına olanak sağlayacak bir yapıda düzenlenmelidir.	f %	124 94.7	- -	7 5.3
Türkçe dil etkinlikleri hem çocukların edindikleri bilgileri günlük yaşamlarında kullanmalarına olanak sağlamalı, hem de sonraki öğrenmelerine temel oluşturmalıdır.	f %	131 100.0	- -	- -
Türkçe dil etkinlik programının hazırlanması ve geliştirilmesi çalışmalarına özellikle okulöncesi öğretmenleri katılmalıdır.	f %	113 86.3	2 1.5	16 12.2
Türkçe dil etkinliklerinde yeterli sayıda araç ve gereç kullanılmalıdır.	f %	131 100.0	- -	- -
Okulöncesi öğretmenleri, Türkçe dil etkinlikleri konusunda gereken sıklıkta hizmet-içi eğitim programlarına katılmalıdır.	f %	119 90.8	7 5.4	5 3.8
Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili yapılan araştırmalarda okulöncesi öğretmenleri bilgilendirilmeli ve gerektiğinde ilgili toplantılara katılımları sağlanmalıdır.	f %	123 93.9	2 4.6	6 1.5
Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili rehber kitapçıklar hazırlanmalıdır.	f %	128 97.7	- -	3 2.3

Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerilerden “Türkçe dil etkinlikleri hem çocukların edindikleri bilgileri günlük yaşamlarında kullanmalarına olanak sağlamalı, hem de sonraki öğrenmelerine temel oluşturması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %100’ü “katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin tümünün, “Türkçe dil etkinlikleri hem çocukların edindikleri bilgileri günlük yaşamlarında kullanmalarına olanak sağlamalı, hem de sonraki öğrenmelerine temel oluşturmalı” önerisine katıldığını göstermektedir.

Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerilerden “Türkçe dil etkinlik programının hazırlanmasında ve geliştirilmesi çalışmalarına özellikle okulöncesi eğitim öğretmenlerinin katılması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %12.2’si “katılmıyorum”, %1.5’i “kararsızım” ve %86.3’ü “katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %86.3’ünün, “Türkçe dil etkinlik programının hazırlanması ve geliştirilmesi çalışmalarına özellikle okulöncesi eğitim öğretmenleri katılmalı” önerisine katıldığını göstermektedir.

Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerilerden “Türkçe dil etkinliklerinde yeterli sayıda araç ve gereç kullanılması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %100’ü “katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin tümünün, “Türkçe dil etkinliklerinde yeterli sayıda araç ve gereç kullanılmalı” önerisine katıldığını göstermektedir.

Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerilerden “Okulöncesi öğretmenleri, Türkçe dil etkinlikleri konusunda gereken sıklıkta hizmet-içi eğitim programlarına katılması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %3.8’i “katılmıyorum”, %5.4’ü “kararsızım” ve %90.8’i “katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %91’inin, “Okulöncesi öğretmenleri, Türkçe dil etkinlikleri konusunda gereken sıklıkta hizmet-içi eğitim programlarına katılmalı” önerisine katıldığını göstermektedir.

Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerilerden “Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili yapılan araştırmalarda okulöncesi

öğretmenleri bilgilendirilmeli ve gerektiğinde ilgili toplantılara katılımları sağlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %1.5’i “katılmıyorum”, %4.6’sı “kararsızım” ve %93.9’u “katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %93.9’unun, “Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili yapılan araştırmalarda okulöncesi öğretmenleri bilgilendirilmeli ve gerektiğinde ilgili toplantılara katılımları sağlanmalı” önerisine katıldığını göstermektedir.

Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerilerden “Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili rehber kitapçıklar hazırlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin %2.3’ü “katılmıyorum” ve %97.7’si “katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin %98’inin, “Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili rehber kitapçıklar hazırlanmalı” önerisine katıldığını göstermektedir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin “Türkçe dil etkinliklerinin uygulanması sırasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerilere” ilişkin görüşlerini yansıtan Tablo 18 bütün olarak incelendiğinde, öğretmenler, Türkçe dil etkinliklerinin amaçları düzenlenirken gerek çocuğun gerekse toplumun gereksinimleri göz önünde tutulmalıdır; Türkçe dil etkinlikleri çocukların çevreleri ile yakından ilişki kurmalarına olanak sağlayacak bir yapıda düzenlenmelidir; Türkçe dil etkinlikleri hem çocukların edindikleri bilgileri günlük yaşantılarında kullanmalarına olanak sağlamalı, hem de sonraki öğrenmelerine temel oluşturmalıdır; Türkçe dil etkinlik programının hazırlanması ve geliştirilmesi çalışmalarına özellikle okulöncesi öğretmenleri katılmalıdır; Türkçe dil etkinliklerinde yeterli sayıda araç ve gereç kullanılmalıdır; okulöncesi öğretmenleri, Türkçe dil etkinlikleri konusunda gereken sıklıkta hizmet-içi eğitim programlarına katılmalıdır; Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili yapılan araştırmalarda okulöncesi öğretmenleri bilgilendirilmeli ve gerektiğinde ilgili toplantılara katılımları sağlanmalıdır ve Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili rehber kitapçıklar hazırlanmalıdır önerilerine katıldığı görüşündedirler.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan Türkçe dil etkinliklerinin öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen bulgular ve yorumlarına dayalı olarak varılan sonuçlara ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

4.1. Sonuçlar

Araştırmada elde edilen başlıca sonuçlar; “Türkçe Dil Etkinliklerinin Amaçlarına İlişkin Sonuçlar”, “Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasına İlişkin Sonuçlar”, “Türkçe Dil Etkinliklerinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Tekniklere İlişkin Sonuçlar”, “Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanması Sırasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Sonuçlar” ve “Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların Çözümüne Yönelik Önerilere İlişkin Sonuçlar” olmak üzere beş başlık altında verilmiştir.

4.1.1. Türkçe Dil Etkinliklerinin Amaçlarına İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler, Türkçe dil etkinliklerinde; “Çocukların sözcük dağarcığını geliştirebilme”, “Çocukların kurdukları cümlelerde öğeleri doğru yerleştirerek düzgün konuşmalarını sağlayabilme”, “Çocukların kendilerini sözel olarak ifade etmelerine yardımcı olabilme”, “Çocukların iletişim kurma becerilerini geliştirebilme”, “Çocukların yaratıcılık ve hayal güçlerini geliştirebilme” ve “Çocuklara dinleme alışkanlığı kazandırabilme” amaçlarına **daima** yer vermektedirler.

- Öğretmenlerin Türkçe dil etkinliklerini planlarken amaçlarla ilgili soruların tümüne verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3.64'dür. Bu ortalamaya göre öğretmenler, Türkçe dil etkinliklerini planlarken amaçlara **daima** yer vermektedirler.

4.1.2. Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasına İlişkin Sonuçlar

Bu bölümde, araştırmada elde edilen sonuçlar; “Hikâye Öncesi Etkinliklerine İlişkin Sonuçlar”, “Hikâye Anlatma Etkinliklerine İlişkin Sonuçlar” ve “Hikâye Sonrası Etkinliklere İlişkin Sonuçlar” olmak üzere üç başlık altında verilmiştir.

4.1.2.1. Hikâye Öncesi Etkinliklerin Uygulanmasına İlişkin Sonuçlar

4.1.2.1.1. Bilmece Seçiminde ve Sorulmasında Göz Önünde Bulundurulmuş Noktalara İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler, bilmece seçimi ve sorulması ile ilgili olarak bilmecelelerin; “İşlenen konuya uygun olması”, “ Hedef ve hedef davranışlara uygun olması”, “Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması” ve “Somut kavramları içermesi” noktalarını **daima**; “Çocukların günlük yaşantılarına uygun olması” ve “Gerektiğinde ipucu vermesi” noktalarını ise **sık sık** göz önünde bulundurmaktadırlar.

- Öğretmenlerin bilmece seçiminde ve sorulmasında göz önünde bulundurdıkları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 3.41’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, bilmece seçiminde ve sorulmasında bilmecelelerin nitelikleriyle ilgili noktaları **daima** göz önünde bulundurmaktadırlar.

4.1.2.1.2. Tekerleme Seçiminde ve Öğretiminde Göz Önünde Bulundurulmuş Noktalara İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler, tekerleme seçimi ve öğretimi ile ilgili olarak tekerlemelerin; “Hedef ve Hedef davranışlara uygun olması”, “ Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması” ve “Çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması” noktalarını **daima**; “İşlenen konuya uygun olması” ve “Tekerlemenin çocuklara ezberletilmemesi” noktalarını ise **sık sık** göz önünde bulundurmaktadırlar.

- Öğretmenlerin tekerleme seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundukları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalaması 3.40'dır. Bu ortalamaya göre öğretmenler, tekerleme seçiminde ve öğretiminde tekerlemelerin nitelikleriyle ilgili noktaları **daima** göz önünde bulundurmaktadırlar.

4.1.2.1.3. Şiir Seçiminde ve Öğretiminde Göz Önünde Bulundurulan Noktalara İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler, şiir seçimi ve öğretimi ile ilgili olarak şiirlerin; “İşlenen konuya uygun olması”, “Hedef ve hedef davranışlara uygun olması”, “Şiirdeki mısraların çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması”, “Çocukların ilgilendiği konuları içermesi”, “Sözcüklerin çocukların anlayabileceği düzeyde olması”, “Anlatımın açık ve net olması” ve “Şiir öğretiminde bütün-parça-bütün tekniğinin kullanılması” noktalarını **daima** göz önünde bulundurmaktadırlar.

- Öğretmenlerin şiir seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundukları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 3.64'dür. Bu ortalamaya göre öğretmenler, şiir seçiminde ve öğretiminde şiirlerin nitelikleriyle ilgili noktaları **daima** göz önünde bulundurmaktadırlar.

4.1.2.1.4. Parmak Oyunu Seçiminde ve Öğretiminde Göz Önünde Bulundurulan Noktalara İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler, parmak oyunu seçimi ve öğretimi ile ilgili olarak parmak oyunlarının; “İşlenen konuya uygun olması”, “Hedef ve hedef davranışlara uygun olması”, “Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”, “Cümlelerin çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olması”, “Canlı ve hareketli olması”, “Söz ile hareket arasında uyum olması” ve “Hep birlikte söylenmesi” noktalarını **daima**; “Çocuklara ezberletilmemesi” noktasını ise **sık sık** göz önünde bulundurmaktadırlar.

- Öğretmenlerin parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde göz önünde bulundukları nitelikleriyle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının

ortalaması 3.60'dır. Bu ortalamaya göre, öğretmenler, parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde parmak oyunlarının nitelikleriyle ilgili noktaları **daima** göz önünde bulundurmaktadırlar.

4.1.2.1.5. Grup Sohbetini Uygulamada Göz Önünde Bulundurulan Noktalara İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler, grup sohbetinin uygulanması ile ilgili olarak grup sohbetlerinin; “Hedef ve hedef davranışlara uygun olması”, “Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”, “konuşmalarda verilen örneklerin çocukların günlük yaşantılarına ve yakın çevrelerine uygun olması” ve “Her çocuğun etkin olması” noktalarını **daima**; “Kaynak kişilerden yararlanılması” ve “Açıklamaları destekleyici resim, kart, canlı örnek vb. araçlardan yararlanılması” noktalarını ise **sık sık** göz önünde bulundurmaktadırlar.

- Öğretmenlerin grup sohbetini uygulamada göz önünde bulundurdukları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 3.42'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, grup sohbetini uygulamada grup sohbetlerinin nitelikleriyle ilgili noktaları **daima** göz önünde bulundurmaktadırlar.

4.1.2.2. Hikâye Anlatma Etkinliklerine İlişkin Sonuçlar

4.1.2.2.1. Hikâye Seçiminde Göz Önünde Bulundurulan Noktalara İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler, hikâye seçiminde hikâyelerin; “İşlenen konuya uygun olması”, “Hedef ve hedef davranışlara uygun olması”, “Çocukların yaş, gelişim özellikleri, ilgi ve gereksinimlerine uygun olması”, “Konunun çocukların yaşantıları ve yakın çevreleriyle ilgili olması”, “Kullanılan dilin çocukların anlayabileceği sadelikte olması”, “Bol resim kullanılması ve resimlerin çocukların düzeyine uygun olması”, “Olayların canlı ve hareketli olması” ve “Korku unsuru içermeyen ve çocuğu karamsarlığa götürmeyen özellikte olması” noktalarını **daima** göz önünde bulundurmaktadırlar.

- Öğretmenlerin hikâye seçiminde göz önünde bulundurdıkları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 3.70'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, hikâye seçiminde hikâyelerin nitelikleriyle ilgili noktaları **daima** göz önünde bulundurmaktadırlar.

4.1.2.2.2. Hikâye Anlatımı Sırasında Kullanılan Yöntemlere İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler hikâye anlatımı sırasında, “Drama” ve “Düz anlatım” yöntemlerinden **sık sık** yararlanmaktadırlar.

- Öğretmenlerin hikâye anlatımı sırasında yöntemlerden yararlanma durumlarıyla ilgili sorulara verdikleri yanıtların aritmetik ortalamalarının ortalaması 2.82'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, hikâye anlatımı sırasında bu yöntemlerden **sık sık** yararlanmaktadırlar.

4.1.2.2.3. Hikâye Anlatımı Sırasında Kullanılan Araç ve Gereçlere İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenlerin, hikâye anlatımı sırasında araç ve gereç olarak kitap ve kuklalardan **daima**; kaset çalardan **sık sık** ; pazen tahta, şimşek kart, slayt, televizyon şeridi, tepegöz ve VCD'lerden **ara sıra** yararlandıkları anlaşılmıştır.

- Öğretmenlerin hikâye anlatımı sırasında araç ve gereçlerden yararlanma durumlarıyla ilgili sorulara verdikleri yanıtların aritmetik ortalamalarının ortalaması 2.43'dür. Bu ortalamaya göre öğretmenler, hikâye anlatımı sırasında bu araç ve gereçlerden **ara sıra** yararlanmaktadırlar.

4.1.2.2.4. Hikâye Anlatımında Göz Önünde Bulundurulan Noktalara İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler, hikâye anlatımı ile ilgili olarak; “Çocukların, öğretmeni ve kullanılan aracı rahat görebilecek şekilde oturması”, “Kullanılacak araçların (şimşek

kart, pazen tahta vb.) kontrol edilip, eksiklerinin tamamlanması”, “Hikâyede geçen anlamı bilinmeyen sözcüklerin önceden açıklanması”, “Anlatımın kesintiye uğratılmaması”, “Olay ile resim arasında ilişki kurabilmesi için çocuklara yeterli izleme süresi tanınması” ve “Ses tonunun tek düze olmaması ve vurgulamalara dikkat edilmesi” noktalarını **daima** göz önünde bulundurmaktadırlar.

- Öğretmenlerin hikâyeye anlatımında göz önünde bulundurdukları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 3.70'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, hikâyeye anlatımında hikâyeye anlatımının nitelikleriyle ilgili noktaları **daima** göz önünde bulundurmaktadırlar.

4.1.2.3. Hikâyeye Sonrası Etkinliklere İlişkin Sonuçlar

4.1.2.3.1. Pantomim Seçiminde ve Uygulanmasında Göz Önünde Bulundurulan Noktalara İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler, pantomim seçimi ve uygulanması ile ilgili olarak pantomimlerin; “Hedef ve hedef davranışlara uygun olması”, “Konunun çocukların günlük yaşantıları ve yakın çevrelerine uygun olması”, “Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”, “Basit, canlı ve hareketli olması”, “Çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanlarını içermesi”, “Uygulamada kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılması” ve “Çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlanması” noktalarını **daima** göz önünde bulundurmaktadırlar.

- Öğretmenlerin pantomim seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurdukları nitelikleriyle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 3.68'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, pantomim seçiminde ve uygulanmasında pantomimlerin nitelikleriyle ilgili noktaları **daima** göz önünde bulundurmaktadırlar.

4.1.2.3.2. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Seçiminde ve Uygulanmasında Göz Önünde Bulundurulmuş Noktalara İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler, yaratıcı drama etkinliklerinin seçimi ve uygulanması ile ilgili olarak yaratıcı drama etkinliklerinin; “İşlenen konuya uygun olması”, “Hedef ve hedef davranışlara uygun olması”, “Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması”, “Çocukların günlük yaşantıları ve yakın çevrelerine uygun olması”, “Canlı ve hareketli olması”, “Çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanlarını içermesi”, “Her çocuğun rol alması”, “Uygulamada kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılması” ve “Çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlanması” noktalarını **daima** göz önünde bulundurmaktadırlar.

- Öğretmenlerin yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurdıkları niteliklerle ilgili noktaların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 3.65’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında yaratıcı drama etkinliklerinin nitelikleri ilgili noktaları **daima** göz önünde bulundurmaktadırlar.

4.1.2.3.2. Hikâye Oluşturmada Göz Önünde Bulundurulmuş Noktalara İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler, hikâye oluşturma etkinlikleri ile ilgili olarak “Hikâye anlatıldıktan sonra çocukların hikâyeye başlık bulması”, “Hikâye anlatılırken yarıda kesilerek çocukların hikâyeyi tamamlaması”, “Çocukların kitap, kart, kukla vb. araç ve gereçleri kullanarak özgün hikâye anlatması”, “Çocukların yaptıkları resimleri anlatması” ve “Anlatılan hikâyenin çocuklar tarafından resimlendirilmesi” noktalarını **sık sık** göz önünde bulundurmaktadırlar.

- Öğretmenlerin hikâye oluşturmada göz önünde bulundurdıkları niteliklerle ilgili noktaların aritmetik ortalamalarının ortalaması 3.04’dür. Bu ortalamaya göre öğretmenler, hikâye oluşturmada hikâye oluşturma nitelikleriyle ilgili noktaları **sık sık** göz önünde bulundurmaktadırlar.

4.1.3. Türkçe Dil Etkinliklerinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Tekniklere İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde “Yaşadığı bir olayı anlatma” ve “Anlatılan hikâyeyi canlandırma” tekniklerini **daima**; “Cümle tamamlama”, “Resim çizme” ve “Yarım bırakılan hikâyeyi tamamlama” tekniklerini ise **sık sık** kullanmaktadırlar.

- Öğretmenlerin Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde kullanılan tekniklerle ilgili sorulara verdikleri yanıtların aritmetik ortalamalarının ortalaması 3.07’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde bu teknikleri **sık sık** kullanmaktadırlar.

4.1.4. Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanması Sırasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler Türkçe dil etkinliklerinin uygulanması sırasında çocuk sayısının çok olması başta olmak üzere fiziksel koşulların yetersizliği, araç-gereç yetersizliği, çocukların Türkçe dil etkinliklerine yeterince güdülenmemesi ve sınıfta farklı yaş grubunda çocukların bulunması sorunlarıyla **ara sıra** karşılaştıklarını belirtmektedirler.

4.1.5. Türkçe Dil Etkinliklerinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların Çözümüne Yönelik Önerilere İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenler, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik “Türkçe dil etkinliklerinin amaçları düzenlenirken gerek çocuğun gerekse toplumun gereksinimleri göz önünde tutulmalıdır” önerisine katılmaktadırlar.

- Öğretmenler, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik “Türkçe dil etkinlikleri çocukların çevreleri ile yakından ilişki kurmalarına olanak sağlayacak bir yapıda düzenlenmelidir” önerisine katılmaktadırlar.

- Öğretmenler, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerilerle ilgili olarak; “Türkçe dil etkinlikleri hem çocukların edindikleri bilgileri günlük yaşantılarında kullanmalarına olanak sağlamalı hem de sonraki öğrenmelerine temel oluşturmalarıdır” önerisine katılmaktadırlar.

- Öğretmenler, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik “Türkçe dil etkinlik programının hazırlanması ve geliştirilmesi çalışmalarına özellikle okulöncesi öğretmenleri katılmalıdır” önerisine katılmaktadırlar.

- Öğretmenler, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik “Türkçe dil etkinliklerinde yeterli sayıda araç ve gereç kullanılmalıdır” önerisine katılmaktadırlar.

- Öğretmenler, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik “Okulöncesi öğretmenleri, Türkçe dil etkinlikleri konusunda gereken sıklıkta hizmet-içi eğitim programlarına katılmalıdır” önerisine katılmaktadırlar.

- Öğretmenler, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik “Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili yapılan araştırmalarda okulöncesi öğretmenleri bilgilendirilmeli ve gerektiğinde ilgili toplantılara katılımları sağlanmalıdır” önerisine katılmaktadırlar.

- Öğretmenler, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik “Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili rehber kitapçıklar hazırlanmalıdır” önerisine katılmaktadırlar.

Sonuç olarak, öğretmenlerin, Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili amaçları ve uygulamada dikkat edilecek noktaları göz önünde bulundurdukları söylenebilir. Buna karşın öğretmenlerin, hikâye anlatımı sırasında çok fazla ve değişik araç ve gereç kullanmadıkları görülmüştür. Ayrıca, öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanması sırasında çocuk sayısı başta olmak üzere fiziksel koşulların yetersizliği, araç-gereç yetersizliği, çocukların Türkçe dil etkinliklerine yeterince güdülenmemesi ve

sınıfta farklı yaş grubunda çocukların bulunması sorunlarıyla az da olsa karşılaştıkları görülmüştür.

4.2. Öneriler

Araştırmanın bulguları doğrultusunda geliştirilen öneriler, uygulamaya ve ileri araştırmalara yönelik olmak üzere iki başlık altında verilmiştir.

4.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Okulöncesi eğitim programlarında yer alan hedef ve hedef davranışların kazandırılması ve Türkçe dil etkinliklerinde çocukların güdülenmesinin yüksek tutulması için, öğretmenler hikâye anlatımında kitap ve kuklalar dışında diğer hikâye anlatma araç ve gereçlerini daha fazla kullanmalıdırlar. Konuyla ilgili olarak öğretmenlere uygulamalı hizmet içi eğitim programları düzenlenebilir.

- Okulöncesi eğitim programında yer alan hedef ve hedef davranışların kazanılmasında ve Türkçe dil etkinliklerinin daha etkili biçimde gerçekleştirilebilmesi için öğretmenlerin, Türkçe dil etkinliklerinin uygulanması sırasında karşılaştıkları çocuk sayısı başta olmak üzere fiziksel koşulların yetersizliği, araç-gereç yetersizliği, çocukların Türkçe dil etkinliklerine yeterince güdülenmemesi ve sınıfta farklı yaş grubunda çocukların bulunması sorunlarının çözümü için, Milli Eğitim Müdürlüğü ile okul müdürleri ve okul müdürleri ile okulöncesi öğretmenleri işbirliği içinde olmalıdır.

4.2.2. İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Okulöncesi eğitim programında yer alan Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesi amacıyla deneysel bir araştırma desenlenebilir. Ayrıca, Türkçe dil etkinlikleri gözlem tekniği yoluyla da değerlendirilebilir.

- Okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanmakta olan programda yer alan “Oyun Etkinlikleri, Müzik Etkinlikleri, Fen ve Doğa Etkinlikleri, Okuma-Yazmaya Hazırlık

Çalışmaları ve Drama Etkinlikleri'nin öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi yapılabilir.

EKLER

EK

Sayfa

1. Veri Toplama Aracının Okullarda
Uygulanmasına İlişkin Onay Yazısı.....101
2. Anket Formu.....102

EK 1

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.26.00.02.000/

KONU : Anket uygulaması

17.06.02*017548

VALİLİK MAKAMINA

İlimiz Anadolu Üniversitesinden alınan 11/06/2002 gün ve 476-2508 sayılı yazıda; Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilimdalı Okulöncesi öğretmenliği Yüksek lisans Programı öğrencisi Özlem EROL'un "Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Türkçe dil Etkinliklerinin Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi" konulu yüksek Lisans tezi ile ilgili olarak müdürlüğümüze bağlı merkez okullardaki öğretmenlere anket uygulaması için izin istenilmektedir.

Adı geçen öğrencinin müdürlüğümüze bağlı merkezdeki Anaokullarında ve Anasınıfı bulunan İlköğretim Okullarında öğretmenlere anket uygulaması, anket sonucundan müdürlüğümüze bilgi verilmek kaydıyla uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde o

ederim.

M. Yaşar ÖZGÜL
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
11/06/2001

M. Yaşar ÖZGÜL
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK-2

**OKULÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA UYGULANAN TÜRKÇE DİL
ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE DAYALI OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ ANKETİ**

Değerli meslektaşım,

Elinizdeki bu anket, okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan Türkçe dil etkinliklerinin, öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi ile ilgili bir araştırmanın veri toplama aracı olarak hazırlanmıştır. Bu anket yoluyla Türkçe dil etkinliklerine ilişkin görüşlerinizin alınmasına gerek duyulmaktadır.

Anket beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgilere, ikinci bölümde Türkçe dil etkinliklerinin amaçlarına, üçüncü bölümde Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasına, dördüncü bölümde Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesine ilişkin sorulara, beşinci bölümde de Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaştığınız sorunlar ile önerilerinizi belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir.

Bu çalışma bilimsel amaçlı olup vereceğiniz yanıtlar söz konusu araştırma dışında başka bir amaçla kullanılmayacak; hiçbir kişi ya da kuruma verilmeyecektir. Bu araştırma ile sağlıklı sonuçların elde edilmesi, sizin ankette yer alan soruları içtenlikle yanıtlamanıza bağlıdır. Anketi doldurmak için ayırdığınız zaman ve katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim. Saygılarımla .

Özlem EROL
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Okulöncesi Öğretmenliği
Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

I. KİŞİSEL BİLGİLER

1. Öğretmenlikteki hizmet süreniz:

- 5 yıl ve altı
 6-10 yıl
 11-15 yıl
 16-20 yıl
 21 ve yukarısı

2. En son bitirdiğiniz yükseköğretim programı:

- Önlisans
 Lisans

Başka (lütfen belirtiniz):

EK-2 devam

3. Öğretmen olarak çalıştığınız kurum:
 İlköğretim bünyesinde Anasınıfı
 Kuruma bağlı Uygulama Anaokulu
 Özel Anaokulu
 Resmi Anaokulları
 Diğer

4. Kurumunuzda eğitim vermekte olduğunuz yaş grubu:
 4-5 yaş
 6 yaş

II. TÜRKÇE DİL ETKİNLİKLERİNİN AMAÇLARI

Aşağıda belirtilen maddelerin karşısındaki derecelendirilmiş seçeneklerden size en uygun olan seçeneği (X) işareti koyarak belirtiniz. Her bir madde için yalnızca bir seçeneği işaretleyiniz. Yanıtsız soru bırakmayınız.

A. Aşağıda belirtilen amaçlara okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan Türkçe dil etkinliklerinde ne sıklıkta yer veriyorsunuz?

	Daima	Sık sık	Ara sıra	Hiç
1.Çocukların sözcük dağarcığını geliştirebilme	☐	☐	☐	☐
2.Çocukların kurdukları cümlelerde öğeleri doğru yerleştirerek düzgün konuşmalarını sağlayabilme	☐	☐	☐	☐
3.Çocukların kendilerini sözel olarak ifade etmelerine yardımcı olabilme	☐	☐	☐	☐
4.Çocukların iletişim kurma becerilerini geliştirebilme	☐	☐	☐	☐
5.Çocukların yaratıcılık ve hayal güçlerini geliştirebilme	☐	☐	☐	☐
6.Çocuklara dinleme alışkanlığı kazandırabilme	☐	☐	☐	☐
Başka (lütfen belirtiniz):.....				

III. TÜRKÇE DİL ETKİNLİKLERİNİN UYGULANMASI

3.1. HİKAYE ÖNCESİ ETKİNLİKLER

A. **Bilmece** seçiminde ve sorulmasında aşağıdaki noktaları ne ölçüde göz önünde bulunduruyorsunuz?

	Daima	Sık sık	Ara sıra	Hiç
1.İşlenen konuya uygun olmasını	☐	☐	☐	☐
2.Hedef ve hedef davranışlara uygun olmasını	☐	☐	☐	☐
3.Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmasını	☐	☐	☐	☐
4.Çocukların günlük yaşantılarına uygun olmasını	☐	☐	☐	☐
5.Somut kavramları içermesini	☐	☐	☐	☐
6.Gerektiğinde ipucu verilmesini	☐	☐	☐	☐

EK-2 devam

B. Tekerleme seçiminde ve öğretiminde aşağıdaki noktaları ne ölçüde göz önünde bulunduruyorsunuz?

	Daima	Sık sık	Ara sıra	Hiç
1.İşlenen konuya uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
2.Hedef ve hedef davranışlara uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
3.Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
4.Çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olmasını	( )	( )	( )	( )
5.Tekerlemenin çocuklara ezberletilmemesini	( )	( )	( )	( )

C. Şiir seçiminde ve öğretiminde aşağıdaki noktaları ne ölçüde göz önünde bulunduruyorsunuz?

	Daima	Sık sık	Ara sıra	Hiç
1.İşlenen konuya uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
2.Hedef ve hedef davranışlara uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
3.Şiirdeki mısraların çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olmasını	( )	( )	( )	( )
4.Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
5.Çocukların ilgilendiği konuları içermesini	( )	( )	( )	( )
6.Sözcüklerin çocukların anlayabileceği düzeyde olmasını	( )	( )	( )	( )
7.Anlatımın açık ve net olmasını	( )	( )	( )	( )
8.Şiir öğretiminde bütün- parça- bütün tekniğinin kullanılmasını	( )	( )	( )	( )

D. Parmak oyunu seçiminde ve öğretiminde aşağıdaki noktaları ne ölçüde göz önünde bulunduruyorsunuz?

	Daima	Sık sık	Ara sıra	Hiç
1.İşlenen konuya uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
2.Hedef ve hedef davranışlara uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
3.Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
4.Cümlelerin çocukların tekrar edebileceği uzunlukta olmasını	( )	( )	( )	( )
5.Canlı ve hareketli olmasını	( )	( )	( )	( )
6.Hareketlerin çocukların kolayca yapabileceği şekilde olmasını	( )	( )	( )	( )
7.Söz ile hareket arasında uyum olmasını	( )	( )	( )	( )
8.Hep birlikte söylenmesini	( )	( )	( )	( )
9.Çocuklara ezberletilmemesini	( )	( )	( )	( )

E. Grup sohbetinin uygulanmasında aşağıdaki noktaları ne ölçüde göz önünde bulunduruyorsunuz?

	Daima	Sık sık	Ara sıra	Hiç
1.Konuya uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
2.Hedef ve hedef davranışlara uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
3.Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
4.Konuşmalarda verilen örneklerin çocukların günlük yaşantılarına ve yakın çevrelerine uygun olmasını	( )	( )	( )	( )

EK-2 devam

5. Her çocuğun etkin olmasını	( )	( )	( )	( )
6. Kaynak kişilerden yararlanılmasını	( )	( )	( )	( )
7. Açıklamaları destekleyici resim, kart, canlı örnek vb. araçlardan yararlanılmasını	( )	( )	( )	( )

3.2. HİKAYE ANLATMA

A. Hikaye seçiminde aşağıdaki noktaları ne ölçüde göz önünde bulunduruyorsunuz?

	Daima	Sık sık	Ara sıra	Hiç
1. İşlenen konuya uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
2. Hedef ve hedef davranışlara uygun olması	( )	( )	( )	( )
3. Çocukların yaş, gelişim özellikleri, ilgi ve gereksinimlerine uygun olması	( )	( )	( )	( )
4. Konunun çocukların günlük yaşantıları ve yakın çevreleriyle ilgili olmasını	( )	( )	( )	( )
5. Kullanılan dilin çocukların anlayabileceği sadelikte olmasını	( )	( )	( )	( )
6. Bol resim kullanılmasını ve resimlerin çocukların düzeyine uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
7. Olayların canlı ve hareketli olmasını	( )	( )	( )	( )
8. Korku unsuru içermeyen ve çocuğu karamsarlığa götürmeyen özellikte olması	( )	( )	( )	( )

B. Hikaye anlatımı sırasında aşağıdaki yöntemlerden ne ölçüde yararlanıyorsunuz?

	Daima	Sık sık	Ara sıra	Hiç
1. Drama	( )	( )	( )	( )
2. Düz Anlatım	( )	( )	( )	( )

C. Hikaye anlatımı sırasında aşağıdaki araç-gereçlerden ne ölçüde yararlanıyorsunuz?

	Daima	Sık sık	Ara sıra	Hiç
1. Pazen tahta	( )	( )	( )	( )
2. Şimşek kart	( )	( )	( )	( )
3. Kitap	( )	( )	( )	( )
4. Kukla	( )	( )	( )	( )
5. Televizyon şeridi	( )	( )	( )	( )
6. Slayt	( )	( )	( )	( )
7. Tepegöz	( )	( )	( )	( )
8. Kaset çalar	( )	( )	( )	( )
9. VCD	( )	( )	( )	( )

Başka (lütfen belirtiniz):.....

EK-2 devam

D. Hikaye anlatımında aşağıdaki noktaları ne ölçüde göz önünde bulunduruyorsunuz?

	Daima	Sık sık	Ara sıra	Hiç
1.Çocukların, öğretmeni ve kullanılan aracı rahatça görebilecek şekilde oturmasını	( )	( )	( )	( )
2.Kullanılacak tekniğin, sunulmadan önce denenmesini	( )	( )	( )	( )
3.Kullanılacak araçların (şimşek kart, pazen tahta vb.) kontrol edilip, eksiklerinin tamamlanmasını	( )	( )	( )	( )
4.Hikayede geçen anlamı bilinmeyen sözcüklerin önceden açıklanmasını	( )	( )	( )	( )
5.Anlatımın kesintiye uğratılmamasını	( )	( )	( )	( )
6.Olay ile resim arasında ilişki kurabilmesi için çocuklara yeterli izleme süresi tanınmasını	( )	( )	( )	( )
7.Ses tonunun tekdüze olmamasını ve vurgulamalara dikkat edilmesini	( )	( )	( )	( )

3.3. HİKAYE SONRASI ETKİNLİKLER

A. Pantomim seçiminde ve uygulanmasında aşağıdaki noktaları ne ölçüde göz önünde bulunduruyorsunuz?

	Daima	Sık sık	Ara sıra	Hiç
1.Hedef ve hedef davranışlara uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
2.Konusunun çocukların günlük yaşantılarına ve yakın çevrelerine uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
3.Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
4.Basit, canlı ve hareketli olmasını	( )	( )	( )	( )
5.Çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanlarını içermesini	( )	( )	( )	( )
6.Uygulamada kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılmasını	( )	( )	( )	( )
7.Çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlanmasını	( )	( )	( )	( )

B. Yaratıcı drama etkinliklerinin seçiminde ve uygulanmasında aşağıdaki noktaları ne ölçüde göz önünde bulunduruyorsunuz?

	Daima	Sık sık	Ara sıra	Hiç
1.İşlenen konuya uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
2.Hedef ve hedef davranışlara uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
3.Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
4.Çocukların günlük yaşantıları ve yakın çevrelerine uygun olmasını	( )	( )	( )	( )
5.Canlı ve hareketli olmasını	( )	( )	( )	( )
6.Çocukların hoşlandığı hayvan, insan vb. olay kahramanlarını içermesini	( )	( )	( )	( )

EK-2 devam

7. Her çocuğun rol almasını	( )	( )	( )	( )
8. Uygulamada kukla, maske, hayvan başlığı vb. araç ve gereçlerden yararlanılmasını	( )	( )	( )	( )
9. Çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlanmasını	( )	( )	( )	( )

C. Hikaye oluşturmada aşağıdaki noktaları ne ölçüde öz önünde bulunduruyorsunuz?

	Daima	Sık sık	Ara sıra	Hiç
1. Hikaye anlatıldıktan sonra çocukların hikayeye başlık bulmasını	( )	( )	( )	( )
2. Hikaye anlatılırken yarıda kesilerek çocukların hikayeyi tamamlamasını	( )	( )	( )	( )
3. Çocukların kitap, kart, kukla vb. araç ve gereçleri kullanarak özgün hikaye anlatmasını	( )	( )	( )	( )
4. Çocukların yaptıkları resimleri anlatmasını	( )	( )	( )	( )
5. Anlatılan hikayenin, çocuklar tarafından resimlendirilmesini	( )	( )	( )	( )

IV. TÜRKÇE DİL ETKİNLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A. Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirilmesinde hangi teknikleri kullanıyorsunuz?

	Daima	Sık sık	Ara sıra	Hiç
1. Cümle tamamlama	( )	( )	( )	( )
2. Resim çizme	( )	( )	( )	( )
3. Yaşadığı bir olayı anlatma	( )	( )	( )	( )
4. Anlatılan hikayeyi canlandırma	( )	( )	( )	( )
5. Yarım bırakılan hikayeyi tamamlama	( )	( )	( )	( )

Başka (lütfen belirtiniz):.....

V. ÖĞRETMENLERİN TÜRKÇE DİL ETKİNLİKLERİNİ UYGULAMADA KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÖNERİLERİ

A. Türkçe dil etkinliklerinin uygulanması sırasında aşağıdaki sorunlarla hangi ölçüde karşılaşmaktasınız?

	Daima	Sık sık	Ara sıra	Hiç
1. Fiziksel koşulların yetersizliği	( )	( )	( )	( )
2. Çocuk sayısının çok olması	( )	( )	( )	( )
3. Araç-gereç yetersizliği	( )	( )	( )	( )
4. Çocukların Türkçe dil etkinliklerine yeterince güdülenmemesi	( )	( )	( )	( )
5. Sınıfta farklı yaş grubundaki çocukların bulunması	( )	( )	( )	( )

Başka (lütfen belirtiniz):.....

EK-2 devam

B. Türkçe dil etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerilere ne ölçüde katılıyorsunuz?

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum
1. Türkçe dil etkinliklerinin amaçları düzenlenirken gerek çocuğun gerekse toplumun gereksinimleri göz önünde tutulmalıdır.	( )	( )	( )
2. Türkçe dil etkinlikleri çocukların çevreleri ile yakından ilişki kurmalarına olanak sağlayacak bir yapıda düzenlenmelidir.	( )	( )	( )
3. Türkçe dil etkinlikleri gerek çocukların edindikleri bilgileri günlük yaşamlarında kullanmalarına olanak sağlamalı, gerek daha sonraki öğrenimlerine temel oluşturmaktadır.	( )	( )	( )
4. Türkçe dil etkinlik programının hazırlanması ve geliştirilmesi çalışmalarına özellikle okulöncesi öğretmenleri katılmalıdır.	( )	( )	( )
5. Türkçe dil etkinliklerinde yeterli sayıda araç ve gereç kullanılmalıdır.	( )	( )	( )
6. Okulöncesi öğretmenleri, Türkçe dil etkinlikleri konusunda gereken sıklıkta hizmet-içi eğitim programlarına katılmalıdır.	( )	( )	( )
7. Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili yapılan araştırmalarda okulöncesi öğretmenleri bilgilendirilmeli ve gerektiğinde ilgili toplantılara katılımları sağlanmalıdır.	( )	( )	( )
8. Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili rehber kitapçıklar hazırlanmalıdır.	( )	( )	( )

Başka (lütfen belirtiniz):.....

C. Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili olarak başka görüş ve önerileriniz varsa belirtiniz:

KAYNAKÇA

- Acun, Suna ve Gülay Bulgur Erten. **Kız Meslek Liseleri İçin Okulöncesi Eğitimi**. İstanbul: Gülen Ofset, 1993.
- Alpay, Meral. “Çocuk ve Kütüphanesi (Okulöncesi Dönem)”, **Ya-Pa Okulöncesi Eğitim Semineri 1**. İstanbul: Ya- Pa Yayın Pazarlama San.ve Tic. A. Şti., ss.43-47, 1984.
- Arlı, Mine ve M. Hamil Nazik. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Araştırma ve Öğretmenlere Düşen Görev”, **9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul: Ya-Pa Yayın Pazarlama San.ve Tic. A. Şti., ss.267-271, 1993.
- Aral, Neriman, Adalet Kandır ve Münevver Can Yaşar. **Okulöncesi Eğitim ve Anasınıfı Programları**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. Şti., 2000.
- _____. **Okulöncesi Eğitimi II**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San ve Tic. A. Şti. 2001.
- Aral, Neriman, Gülen Baran, Şenay Bulut ve Serap Çimen. **Drama**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San.ve Tic. A. Şti., 2000.
- Aral, Neriman ve Figen Gürsoy. “Kitabın Çocuğun Gelişimdeki Yeri ve Önemi”, **Yaşadıkça Eğitim**. 67 : ss.30-34, Temmuz-Eylül 2000.
- Bal, Servet. “Anaokullarında Fen Çalışmaları”, **9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. Şti., ss. 146-152, 1993.

- Baykan, Suna ve Ayşe Turla. **Okulöncesi Eğitiminde İlke ve Yöntemler**. Ankara: Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Yayınları, 1994.
- Bulut, Şenay. “Çocukların Yaratıcı Gelişmelerine Yardımcı Olmak”, **Yaşadıkça Eğitim**. 61 : ss.13-16, Ocak-Mart 1999.
- Demiray, Kemal. **Çocuk Edebiyatı Antolojisi**. İstanbul : İnkılap ve Aka Kitapevleri Ltd. Şti., 1997.
- Demiral, Özgör. “Okulöncesi Dönem Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi”, **Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri 2-3**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San.ve Tic. A. Şti., ss. 17-21, 1985.
- _____. “Okulöncesi Döneminde Fen ve Doğa Çalışmaları”, **Ya-Pa 4. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San ve Tic. A. Şti., ss. 161-169, 1996.
- Dinçer, Atilla Çağlayan. “Okulöncesi Dönemde Hikâye Anlatma Teknikleri”, **9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitim ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. Şti., ss. 385-390, 1993.
- Dirim, Aygören. **Okulöncesi Eğitimde Yaratıcı Drama**. İstanbul : Esin Yayınları, 1998.
- Eğitmen, Aynur. “Yaratıcı Drama'nın Bir Ögesi: LİDER”, **Yaşadıkça Eğitim**. 61 : ss. 17-25, Ocak-Mart 1999.
- Erkan, Semra. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Hizmet-içi Eğitim”, **9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. Şti., ss. 107-114, 1993.
- Erden, Münire. **Eğitimde Program Değerlendirme**. Ankara : Anı Yayıncılık, 1998.

Fişek, Okman Güler ve Zafer Sükan. **Çocuğunuz ve Siz**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1993.

Gönen, Mübeccel. “Okulöncesi Çocuk Kitaplarının Özellikleri”, **Ya-Pa 4. Okulöncesi Eğitim ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. Şti., ss. 85-89, 1986.

Gültekin, Mehmet. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlar”, **Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri**. (Editör : Şefik Yaşar) Eskişehir : Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Yayınları, ss. 71-86, 2000.

Gürkan, Tanju. “Türkiye’de Okulöncesi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi ve Geliştirilmesi”, Yayınlanmış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1981.

_____. “Okulöncesi Eğitimde Kitap”, **9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. Şti., ss. 50-53, 1993.

_____. “Okulöncesi Eğitimin Tanımı, Kapsamı ve Önemi”, **Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri**. (Editör : Şefik Yaşar) Eskişehir : Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, ss. 1-10, 2000.

_____. **Anaokullarında Metot ve Öğrenim**. Ankara : Milli Eğitim Basımevi, 1990.

Kandır, Adalet. **36-72 Aylık Çocuklar İçin Okulöncesi Eğitim Programlarının Hazırlanması**. Ankara : Kök Yayıncılık, 2002.

_____. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Etkinliklerin Planlaması”, **Gazi Üniversitesi Anaokulu / Anasınıfı Öğretmen El Kitabı**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. Şti., ss. 82-90, 1999.

Kantarcıoğlu, Selçuk. **Anaokullarında Eğitim.** İstanbul : Milli Eğitim Basımevi, 1992.

Kaptan, Saim. **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri.** Ankara : Rehber Yayınevi, 1993.

Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi-Kavramlar, İlkeler, Teknikler,** Ankara : Nobel Yayın Dağıtım Ltd. şti., 1999.

MEB. **Anaokulu Programı.** İstanbul : Milli Eğitim Basımevi, 1994.

_____. **36-72 Aylık Çocuklar İçin Okulöncesi Eğitim Programı.** Ankara : Milli Eğitim Basımevi, 2002.

Oğuzkan, şükran. **Anaokullarında Yaratıcı Dramatizasyon Uygulamaları.** Ankara : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. şti., 1986a.

_____. "Okulöncesi Dönemde Dramatik Etkinlikler", **Ya-Pa 4. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri.** İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San ve Tic. A. şti., ss. 158-162, 1996b.

Oğuzkan, şükran ve Güler Oral. **Okulöncesi Eğitimi.** İstanbul : Milli Eğitim Basımevi, 1995.

Oğuzkan, şükran, Emine Tezcan ve Özgör Demiral. **Yaratıcı Çocuk Faaliyetleri.** Ankara : Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Yayınları, ?.

Oğuzkan, Ferhan A. **Çocuk Edebiyatı.** Ankara : Emel Matbaacılık Sanayi. 1987.

Oktay, Ayla. "Okulöncesi Dönemi", **Ana-Baba Okulu.** İstanbul : Remzi Kitabevi, 1997.

_____. **Yaşamın Sihirli Yılları.** İstanbul : Epsilon Yayıncılık, 2000.

Oktay, Ayla ve Ayşe Ayçiçeği. “Okulöncesi Çocuk Kitaplarının Değerlendirilmesi”, **Yaşadıkça Eğitim** . 47 : ss.10-16, Temmuz-Ağustos 1996.

Ömeroğlu, Esra. “Yaratıcı Drama Eğitiminin İngiltere’de Okulöncesi Eğitimde Kullanılmasıyla İlgili Bir İnceleme”, **Ya-Pa 7. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. Şti., ss. 88-94, 1991.

Özdemir, Sermin. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Müzik Eğitiminin Anadili Eğitimine Etkisi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara : Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1985.

Öztürk, Hamiyet. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Giden ve Gitmeyen İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerin Alıcı ve İfade Edici Dil Düzeyleri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.

Razon, Norma. “Okulöncesi Eğitimde Oyunun, Oyunda Yetişkinin İşlevi”, **2-3. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. Şti., ss. 57-64, 1993.

Solmaz, Feray, “6 Yaş Grubu Çocuklarının Alıcı ve İfade Edici Dil Gelişimine Yaratıcı Drama Eğitiminin Etkisi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.

Sözer, Ersan. “Okulöncesi Eğitime Öğretmen Yetiştirme”, **Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri**. (Editör: Şefik YAŞAR) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Yayınları, ss. 119-132, 2000.

Sükan, Zafer. **Okulöncesi Etkinlikler**. İstanbul : Milli Eğitim Yayınevi, 1983.

Şahin, Serpil. "İngiltere'de Ana Dili Eğitimi", **Dünya'da ve Türkiye'de Ana Dili Eğitimi Sempozyumu Bildirileri**. Ankara : Tömer Yayınları, ss. 104-108, 1998.

Şen, Servet. "Konya İli Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Anadili Çalışmaları Eğitim Programının Değerlendirilmesi", **Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1989.

Tezcan, Emine. **Okulöncesi Eğitimde Bilmece, Tekerleme ve Parmak Oyunları**. Ankara : Turcan Ltd. Şti., 1985.

Tür, Gülseren. "Okulöncesi Dönemde Anadili Etkinlikleri", **Ya-Pa 4. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. Şti., ss. 154-157, 1986.

Tür, Gülseren ve Ayşe Turla. **Okulöncesinde Çocuk, Edebiyat ve Kitap**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San.ve Tic.A.Ş., 1999.

Ulcay, Sema. **Okulöncesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kurumlarında Yıllık Program**. İstanbul : Milli Eğitim Yayınları, 1983.

Ural, Mehmet. "Ülkemizde Okulöncesi Eğitimin Yeri ve Önemi", **Ya-Pa 4. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. Şti., ss. 13-19, 1986.

Ülküer Savaş, Nurper. "Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Program", **Ya-Pa 4. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San ve Tic. A. Şti., ss. 142-153, 1986.

_____. "Okulöncesi Eğitimde Öğretmenin Rolü", **Ya-Pa 5. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. Şti., ss. 35-42, 1987.

Ürfoğlu, AyŖe. "Okulöncesi Eğitimde Müzik ve Oyun Etkinlikleri", **Ya-Pa 4. Okulöncesi Eğitimi ve YaygınlaŖtırılması Semineri**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. Ŗti., ss. 170-173, 1986.

Üstündağ, Tülay. **Yaratıcı Drama Öğretmenimin Günlüğü**. Ankara : Pegem A Yayınevi Tic. Ltd. Ŗti., 2000.

Üstünoğlu, Ülkü. **Okulöncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Öğretim Yöntemi İle YetiŖtirilmesine Yönelik Program Modeli**. EskiŖehir : Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 1987.

_____. "Okulöncesi Eğitim Döneminde Eğitim Kurumlarının Önemi ve Yararları", **Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 2,2 : ss.157-164, Ekim 1989.

YaŖar, Ŗefik. "Okulöncesi Eğitim Öğrencilerinde Fen'e Yönelik Duyuşsal Özellikler", **9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve YaygınlaŖtırılması Semineri**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. Ŗti., ss. 140-145, 1993.

Yıldır, Nilüfer. "Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'nün Okulöncesi Eğitim Çalışmaları", **Ya-Pa 7. Okulöncesi Eğitimi ve YaygınlaŖtırılması Semineri**. İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. Ŗti., ss. 13-17, 1991.

Yılmaz, Nahide. **Anaokulu Öğretmeninin Rehber Kitabı**. Üçüncü Basım, İstanbul : Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A. Ŗti., 1996.

Yılmaz, Nahide, Münevver Biçer, AyŖe Çizikçi. **Okulöncesi Öğretmen Kılavuz Kitabı**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1989.

Zembat, Rengin. "Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Yönetici Özellikleri" **Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi**. 6 : ss.313-323, 1994.